แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดอำนาจเจริญ

(พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
สิงหาคม 2564

คำนำ

จังหวัดอำนาจเจริญโดยคณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด (อพก.) ได้ทบทวนและร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดอำนาจเจริญ (พ.ศ. ๒๕๖๖–๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมและมุ่งเน้นการบูรณการการปฏิบัติงานร่วมกับภาคส่วนต่างๆ เพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ตอบสนองนโยบายรัฐบาลและส่งผลสัมฤทธิ์สู่เกษตรกรและประชาชนในพื้นที่ โดยคณะอนุกรรมการประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน หน่วยงานในสังกัดและนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัด ตลอดจนภาคเอกชนเป็นอนุกรรมการ มีเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ ทั้งนี้ แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด จะครอบคลุมระยะเวลา ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) โดยมีการทบทวน และปรับปรุงใหม่ให้ทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละปีทุกปี เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และยุทธศาสตร์ทุกระดับ ตั้งแต่ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) แผนพัฒนาภาคในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๕) ฉบับทบทวน ตลอดจนยุทธศาสตร์ภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) และทิศทางนโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดอำนาจเจริญ (พ.ศ. ๒๕๖๖–๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ฉบับนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เป็นกรอบการจัดทำคำของบประมาณที่เกี่ยวข้องและเป็นแนวทางการพัฒนาภาคการเกษตรในทุกมิติ ซึ่งความสำเร็จในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดอำนาจเจริญ (พ.ศ. ๒๕๖๖–๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ครั้งนี้ ได้รับความร่วมมือด้วยดีจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะคณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด (อพก.) จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

กลุ่มยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร
สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ
สิงหาคม ๒๕๖๔

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ส่วนที่ ๑ บทนำ	๑
ส่วนที่ ๒ ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดอำนาจเจริญ	๓๒
ส่วนที่ ๓ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ	๗๗
ส่วนที่ ๔ แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ	๘๐
ส่วนที่ ๕ โครงการภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดอำนาจเจริญ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)	๘๖
ส่วนที่ ๖ แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)	๙๑

ส่วนที่ ๑
บทนำ

๑. ที่มา

๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๗๘ (๒) กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการสนับสนุน ให้จังหวัดมีแผนและงบประมาณเพื่อพัฒนาจังหวัด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ ประกอบกับมาตรา ๘๔ (๘) กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ คือ คุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในการผลิตและการตลาด ส่งเสริมให้สินค้าเกษตรได้รับผลตอบแทนสูงสุด รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรในรูปของสภาเกษตรกร เพื่อวางแผนการเกษตรและรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของเกษตรกร และมาตรา ๘๔ (๑๔) รัฐต้องส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มในทางเศรษฐกิจ รวมทั้งมาตรา ๘๕ (๒) กำหนดให้รัฐดำเนินการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม และดำเนินการให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ดิน เพื่อประกอบเกษตรกรรมอย่างทั่วถึงโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่น รวมทั้งจัดหาแหล่งน้ำเพื่อให้เกษตรกรมีน้ำใช้อย่างพอเพียงและเหมาะสมแก่การเกษตร

๑.๒ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙) มุ่งในการแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยมีแนวทางไปสู่เป้าหมาย คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้า ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความ**มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน** ได้ในท้ายที่สุด

๒. ทิศทาง นโยบาย และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เป็นไปตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี นโยบายรัฐบาล นโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) จึงกำหนดกรอบแนวคิดหลักในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด โดยมุ่งเน้นให้มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกับนโยบายยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาในระดับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) มีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ **“ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน”** โดยมีสาระสำคัญคือ

๑) วิสัยทัศน์ประเทศไทย “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๑.๑) ความมั่นคง หมายถึง การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติทางการทหาร เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง เช่น ประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีการปกครองระบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์มีความเข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน มีระบบการเมืองที่มั่นคงเป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ชุมชนมีความเข้มแข็ง ครอบครัวมีความอบอุ่น ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต มีการออมสำหรับวัยเกษียณ ความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ มีที่อยู่อาศัย และความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน

๑.๒) ความมั่งคั่ง หมายถึง ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืนจนเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรมีความอยู่ดีมีสุขได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น และมีการพัฒนาอย่างทั่วถึงทุกภาคส่วน มีคุณภาพชีวิตตามมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ ไม่มีประชาชนที่อยู่ในภาวะความยากจน เศรษฐกิจในประเทศมีความเข้มแข็ง ขณะเดียวกันต้องมีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ทั้งในตลาดโลกและตลาดภายในประเทศเพื่อให้สามารถสร้างรายได้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ ตลอดจนมีการสร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคตเพื่อให้สอดรับกับบริบทการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไป และประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในเวทีโลก และมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้า อย่างแน่นแฟ้นกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย เป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาค ทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน และการทำธุรกิจ เพื่อให้เป็นพลังในการพัฒนา นอกจากนี้ ยังมีความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่องไปได้ ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑.๓) ความยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่อยู่บนหลักการใช้การรักษาและการฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ไม่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติจนเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศ การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นและสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม รัฐบาลมีนโยบายที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน

๒) เป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

๒.๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย

๒.๒) ขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้

๒.๓) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ

๒.๔) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม

๒.๕) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ

๒.๖) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

๓) ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับการพัฒนาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และเป้าหมายการพัฒนาประเทศข้างต้น จึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศระยะยาวที่จะทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยภายในและภายนอกประเทศในทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการของประเทศได้รับการพัฒนายกระดับไปสู่การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการสร้างมูลค่าเพิ่มและพัฒนากลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจใหม่ ที่จะสร้างและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศเพื่อยกระดับฐานรายได้ของประชาชนในภาพรวมและกระจายผลประโยชน์ไปสู่ภาคส่วนต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม คนไทยได้รับการพัฒนาให้เป็นคนดี เก่ง มีวินัย คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม และมีศักยภาพในการคิดวิเคราะห์ สามารถ “รู้ รับ ปรับใช้” เทคโนโลยีใหม่ได้อย่างต่อเนื่อง สามารถเข้าถึงบริการพื้นฐาน ระบบสวัสดิการ และกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีใครถูกทิ้งไว้ข้างหลังการพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในรูปแบบ“ประชารัฐ” โดยประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยแต่ละยุทธศาสตร์มีเป้าหมายและประเด็นการพัฒนา ดังนี้

๓.๑) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกราช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด

๓.๒) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิด ๓ ประการ ได้แก่

- ต่อยอดอดีต โดยมองกลับไปที่รากเหง้าทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่น ๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดรับกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่

- ปรับปัจจุบัน เพื่อปูทางสู่อนาคต ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต

- สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการพัฒนาคนรุ่นใหม่ รวมถึงปรับรูปแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคต บนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปัจจุบัน พร้อมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลาง และลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน

๓.๓) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้ง กาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่สามและอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกร นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

๓.๔) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญที่ให้ความสำคัญกับการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน

และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

๓.๕) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมาภิบาล และความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งในการกำหนดกลยุทธ์และแผนงาน และการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในแบบทางตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยเป็นการดำเนินการบนพื้นฐานการเติบโตร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลทั้ง ๓ ด้าน อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริง

๓.๖) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการในระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขัน มีสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ความมัธยัสถ์ และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนั้น กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และการอำนวยความยุติธรรมตามหลักนิติธรรม

๔) การเกษตรสร้างมูลค่า ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ทั้งนี้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันมีแนวทางการพัฒนาให้ความสำคัญกับการพัฒนากลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคตที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้ทั้งในภาคเกษตร อุตสาหกรรมและบริการและการท่องเที่ยว โดยให้ประเทศสามารถยกระดับการผลิตทางการเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าให้สูงขึ้น ขณะที่มีอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคตที่จะเป็นกลไกขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีแห่งอนาคต รวมทั้งรักษาการเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวระดับโลก ในขณะเดียวกันจำเป็นต้องพัฒนาปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ ทั้งในส่วนของโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพในด้านโครงข่ายคมนาคม พื้นที่และเมือง รวมถึงเทคโนโลยี และโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนในการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ เงินทุน บุคลากร และเชื่อมโยงประเทศไทยกับประชาคมโลก และรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสู่อนาคต โดยมีเป้าหมาย คือ ๑.ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน ๒. ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น

๔.๑) การเกษตรสร้างมูลค่า ประเทศไทยเป็นหนึ่งในผู้เล่นสำคัญด้านการผลิตและการค้าสินค้าเกษตรในเวทีโลกด้วยพื้นฐานทางพืชเกษตรเขตร้อน และมีข้อได้เปรียบด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่สามารถพัฒนาต่อยอดโครงสร้างธุรกิจการเกษตรด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่ม เน้นเกษตรคุณภาพสูงและขับเคลื่อนการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ที่ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพการผลิตทั้งเชิงปริมาณ

และมูลค่า และความหลากหลายของสินค้าเกษตร เพื่อรักษาฐานรายได้เดิมและสร้างฐานอนาคตใหม่ที่สร้างรายได้สูง ทั้งเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป และเกษตรอัจฉริยะ เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้สูงขึ้น

- เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ส่งเสริมการนำอัตลักษณ์พื้นถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยมาเป็นผลิตภัณฑ์การเกษตร รวมทั้งสินค้าที่ได้รับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ โดยส่งเสริมการนำอัตลักษณ์พื้นถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยมาใช้ในการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์การเกษตรที่มีมูลค่าเพิ่มสูง เป็นสินค้าเกษตรชนิดใหม่ ให้รองรับความต้องการของตลาดยุคใหม่ เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจของท้องถิ่น และสร้างจุดเด่น ความแตกต่างของสินค้าเกษตรไทยในตลาดโลกเพื่อตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคที่แตกต่างกันในประเทศต่าง ๆ ได้ พร้อมทั้งส่งเสริมการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาและเทคโนโลยีในการพัฒนากระบวนการผลิตและบรรจุภัณฑ์ เพื่อให้มีสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นออกสู่ตลาดสม่ำเสมอ รวมถึงสินค้าเกษตรนอกฤดูกาล การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้ได้รับการรับรองมาตรฐานทั้งระดับในประเทศและต่างประเทศ การส่งเสริมการขึ้นทะเบียนรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ การส่งเสริมการสร้างแบรนด์สินค้าของเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น และการสร้างความต้องการของสินค้าด้วยการสร้างเรื่องราวของสินค้าให้เป็นที่รู้จักและยอมรับในคุณภาพทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งการผลักดันการส่งออกสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ไทยและสินค้าที่ได้รับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และพืชผลเกษตรและผลไม้เขตร้อนอื่น ๆ สู่ตลาดโลก

- เกษตรปลอดภัย สร้างความตระหนักแก่ผู้ผลิตและผู้บริโภคทั่วโลกในเรื่องความสำคัญของมาตรฐานระบบการจัดการความปลอดภัยของอาหาร จูงใจและวางกรอบให้เกษตรกรและผู้ผลิตทำการผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับมาตรฐาน และเข้าสู่ระบบมาตรฐานการจัดการคุณภาพทางการเกษตรที่ได้รับการรับรองจากสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือ พร้อมทั้งให้ความรู้เกษตรกรด้านกระบวนการผลิตตามมาตรฐานสากลเพื่อมุ่งสู่การเลิกใช้สารเคมีในภาคเกษตร การเพิ่มพื้นที่และปริมาณการผลิตเกษตรอินทรีย์ในระยะต่อไป โดยส่งเสริมการถ่ายทอดองค์ความรู้แก่เกษตรกรในการทำเกษตรปลอดสาร และเปลี่ยนผ่านไปสู่การทำเกษตรอินทรีย์ ตลอดจนสนับสนุนกลไกทางการตลาดแก่เกษตรกรที่ต้องการทำการเกษตรอินทรีย์ การพัฒนาระบบการตรวจรับรองคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ของไทย รวมถึงระบบตรวจสอบย้อนกลับ สำหรับการตรวจสอบที่มาของสินค้าในทุกขั้นตอนให้เป็นไปตามมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

- เกษตรชีวภาพ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศในการสร้างมูลค่าเพิ่มของภาคการผลิต และนำไปสู่การผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงจากฐานเกษตรกรรมและฐานทรัพยากรชีวภาพ และสร้างความมั่นคงของประเทศทั้งด้านอาหารและสุขภาพ โดยเฉพาะพืชสมุนไพร ที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการผลิตและส่งออกผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรในระดับภูมิภาคและระดับโลก โดยการส่งเสริมการทำเกษตรกรรมแบบยั่งยืน รวมถึงการส่งเสริมการปลูกสมุนไพรเป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในพื้นที่ เพื่อการผลิตและแปรรูปสำหรับอุตสาหกรรมการแพทย์ การสร้างเสริมสุขภาพ และพัฒนาต่อยอดสู่อุตสาหกรรมอื่น ๆ โดยคำนึงถึงปริมาณและคุณภาพมาตรฐานตามความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ และการส่งเสริมการวิจัย พัฒนา และประยุกต์ใช้นวัตกรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีสะอาด เทคโนโลยีวัสดุ และนาโนเทคโนโลยี เพื่อการเกษตรและการแปรรูปสินค้าจากความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร โดยสร้างความร่วมมือที่ใกล้ชิดระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน ที่มีองค์ความรู้ ภูมิปัญญาดั้งเดิม พัฒนาต่อยอดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พร้อมทั้งส่งเสริมให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตรมาใช้ประโยชน์ในอุตสาหกรรมและพลังงานที่เกี่ยวเนื่องกับชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- เกษตรแปรรูป ปรับใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งนวัตกรรมจากภูมิปัญญาในการแปรรูป สร้างความแตกต่าง และเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตร รวมทั้งส่งเสริมผลิตภัณฑ์เกษตรคุณภาพสูงของไทยสู่ตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ โดยส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรขั้นสูงที่มีคุณค่าเฉพาะ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดที่มีความหลากหลาย ด้วยการต่อยอดผลงานจากสถาบันวิจัยสู่การผลิตเชิงพาณิชย์ การส่งเสริมให้นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ มาพัฒนาต่อยอดสินค้าเกษตรขั้นต้นให้เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีมูลค่าสูง การส่งเสริมการใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรเพื่อแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ รวมทั้งการสนับสนุนการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในการสร้างสรรค์บรรจุภัณฑ์อัจฉริยะ เพื่อป้องกันการปลอมปน การควบคุมคุณภาพและความปลอดภัย การติดตามผลิตภัณฑ์ในระหว่างการขนส่ง รวมถึงยืดอายุของอาหารและสินค้าเกษตรในบรรจุภัณฑ์ ซึ่งช่วยเพิ่มมูลค่าทางการตลาดให้แก่สินค้า พร้อมทั้งส่งเสริมการสร้างแบรนด์ และขยายช่องทางการ ตลาดด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งให้ความสำคัญในการสร้างเครื่องหมายการค้าและปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

- เกษตรอัจฉริยะ นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเป็นฟาร์มอัจฉริยะ เพื่อเพิ่มผลผลิตการเกษตรในเชิงมูลค่าและปริมาณต่อพื้นที่สูงสุด และเตรียมพร้อมรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีการคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสร้างสมดุลเกษตรอาหารและเกษตรพลังงาน โดยสร้างและนำเทคโนโลยี นวัตกรรม และวิทยาการสมัยใหม่มาใช้ในการเกษตร ใช้เทคโนโลยีเกษตรด้านความแม่นยำ เทคโนโลยีการผลิตพืชในโรงเรือนเพาะปลูกด้วยการใช้ระบบอัตโนมัติและเซ็นเซอร์อัจฉริยะ ติดตามการเปลี่ยนแปลง ทั้งความชื้น แสง และอุณหภูมิภายในฟาร์ม เพื่อให้ได้ผลผลิตตรงตามความต้องการ คุณภาพคงที่ และสามารถวางแผนระบบการตลาดดีขึ้น รวมทั้งเทคโนโลยีการช่วยบันทึกข้อมูลสำคัญและติดตามการบริหารจัดการภายในโรงเรือนและฟาร์ม การปรับเปลี่ยนการทำเกษตรกรรมให้เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมทั้งส่งเสริมการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรให้เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ระบบการผลิตทางการเกษตรให้ปลอดวัสดุเหลือใช้ ตลอดจนพัฒนาระบบประกันภัยทางการเกษตรที่ยั่งยืน เพื่อสนับสนุนและจูงใจให้เกษตรกรใช้เครื่องมือดังกล่าวบริหารจัดการความเสี่ยงในการทำเกษตรกรรม รวมถึง การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปัจจัยการผลิต เทคโนโลยีการเกษตรใหม่ ๆ และการใช้วิทยาการด้านเทคโนโลยีชีวภาพ พันธุวิศวกรรม ตลอดจนพัฒนาเทคโนโลยีทางการเกษตรที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ทั้งในเรื่องการปรับสภาพดิน การตรวจจับสารเคมีตกค้าง การตรวจวินิจฉัยและรักษาโรคสัตว์ และการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ เพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิต เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และคุณค่าทางโภชนาการ ลดการใช้สารเคมีในการเกษตร รวมทั้งยืดอายุการเก็บเกี่ยวและการเก็บรักษาเพื่อยืดระยะเวลาการจำหน่ายผลผลิตและการส่งออก พร้อมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้วยเครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตรสำหรับระบบฟาร์มอัจฉริยะในประเทศ โดยยกระดับเทคโนโลยีการผลิตและเครื่องจักรกลการเกษตรให้สูงขึ้นด้วยการวิจัยและพัฒนา การสร้างและกำหนดคุณภาพมาตรฐานของสินค้าเครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ การประยุกต์ใช้ข้อมูลจากดาวเทียม และเชื่อมโยงฐานข้อมูลจากการประยุกต์ใช้ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างยั่งยืนให้กับภาคเกษตร การสร้างฐานข้อมูลการเพาะปลูกระดับประเทศ การจัดการด้านชลประทาน ทะเล และชายฝั่ง รวมทั้งการติดตามการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ

๒.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๓) ประเด็นการเกษตร (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) โดยในแผนแม่บทภายใต้ยุทศาสตร์ชาติประเด็นการเกษตร จะให้ความสำคัญกับการยกระดับการผลิตให้เข้าสู่คุณภาพมาตรฐาน ความปลอดภัย การใช้ประโยชน์จากความโดดเด่นและเอกลักษณ์ของสินค้าเกษตร รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพในแต่ละพื้นที่ การพัฒนาสินค้าเกษตรและการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าให้กับสินค้าเกษตร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ในการผลิตและการจัดทำฟาร์ม นอกจากนี้ ยังมีการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาระบบนิเวศของภาคเกษตร เพื่อเสริมสร้างให้การพัฒนามีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง ประกอบด้วย ๖ แผนย่อย โดยสรุป ดังนี้

๒.๒.๑ แผนย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา นวัตกรรม และเทคโนโลยีการพัฒนากระบวนกรผลิตและบรรจุภัณฑ์ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานที่ตอบสนองต่อความ ต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย

๒) ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

๓) สร้างอัตลักษณ์หรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดให้กับสินค้า รวมทั้งการสร้างความแตกต่างและโดดเด่นของสินค้าในแต่ละท้องถิ่น และสร้างตราสินค้าของเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นตลอดจนเชื่อมโยง ไปสู่ภาคการผลิตอื่น

เป้าหมาย สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๒ แผนย่อยเกษตรปลอดภัย ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) สนับสนุนการบริหารจัดการฐานทรัพยากรทางเกษตรและระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

๒) พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยและระบบการตรวจรับรองคุณภาพจากสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือในระดับต่างๆ พัฒนาคุณค่าทางโภชนาการของสินค้าเกษตรและอาหาร และพัฒนาระบบ การตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๓) ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน และส่งเสริมการวิจัยพัฒนาสินค้า

๔) สร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของความปลอดภัย และการส่งเสริมด่านการขยายตลาดการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย

๕) สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์วิถีชาวบ้าน ควบคู่การขยายตลาดเกษตรอินทรีย์ทั้งในและ ต่างประเทศ

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ ผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพความปลอดภัย และคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น

ตัวชี้วัด ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคด้านคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร

๒.๒.๓ แผนย่อยเกษตรชีวภาพ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และเชื้อจุลินทรีย์

๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรมและฐานทรัพยากรชีวภาพ ยกระดับให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจการเกษตรขนาดกลางและเล็ก และสนับสนุนให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตรมาใช้ในอุตสาหกรรมและพลังงานที่เกี่ยวเนื่อง กับชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓) ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ มุ่งแปรรูปเพื่อป้อนในตลาดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร สินค้าประเภทโภชนาเภสัช ผลิตภัณฑ์ ประเภทเวชสำอาง และผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องสำอาง

๔) ส่งเสริมการทำการตลาดผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเกษตรชีวภาพ ตลอดจนประโยชน์และสรรพคุณของสมุนไพรไทย

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรชีวภาพ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ วิสาหกิจการเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งทุกตำบล เพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด จำนวนวิสาหกิจการเกษตรขนาดกลางและเล็ก และผลิตภัณฑ์จากฐานชีวภาพ

๒.๒.๔ แผนย่อยเกษตรแปรรูป ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง

๒) ส่งเสริมการแปรรูปโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการแปรรูป สร้างความแตกต่าง และเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตร

๓) สนับสนุนการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิตหลังการเก็บเกี่ยว และการแปรรูป

๔) ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า และขยายช่องทางการตลาดด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสร้างเครื่องหมายทางการค้าและการปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

เป้าหมาย สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์ (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๕ แผนย่อยเกษตรอัจฉริยะ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมการพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรแห่งอนาคต

๒) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม องค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาด การใช้ประโยชน์ จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล ฐานข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตรต่างๆ

๓) สนับสนุนและส่งเสริมการทำระบบฟาร์มอัจฉริยะ ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าสินค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๖ แผนย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) เพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตร อนุรักษ์และรักษาฐานทรัพยากรทางการเกษตรที่สำคัญ การคุ้มครองที่ดินการเกษตร การจัดการน้ำเพื่อการเกษตรและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทรัพยากรทางการเกษตร และการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมอย่างเหมาะสม

๒) สร้างความมั่นคงอาหารให้กับครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน สนับสนุนให้ชุมชนทางการเกษตรของท้องถิ่น ส่งเสริมการทำการเกษตรตามหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนให้หน่วยงานของ รัฐหรือท้องถิ่นในพื้นที่มีบทบาทดำเนินการให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารในมิติต่างๆ รวมถึงการดูแลโภชนาการของ ประชาชนในทุกช่วงวัย สร้างเสถียรภาพด้านรายได้ของเกษตรกรและประชาชน การมีมาตรการรองรับสำหรับผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงสินค้าเกษตรและอาหารได้อย่างทั่วถึง และการติดตามการเปลี่ยนแปลงของราคาอาหาร และผลกระทบ

๓) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และการเฝ้าระวังและเตือนภัยสินค้าเกษตร ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการเกษตรที่มีมาตรฐานและครบวงจร ทั้งเรื่องเกษตรกร ข้อมูล อุปสงค์และอุปทานสินค้าเกษตรที่มุ่งเน้นการตลาดนำการผลิต ข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรม ข้อมูลมูลค่าสินค้าเกษตร การพัฒนาระบบติดตามเฝ้าระวังและวางระบบเตือนภัย กลไกลการจัดการปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นกับสินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์ในมิติต่างๆ ทั้งในด้านอุปสงค์และอุปทาน รวมทั้งให้เกษตรกรและผู้ใช้ประโยชน์สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายตลอดจน เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ วิเคราะห์แนวโน้มการผลิตสินค้าเกษตร

๔) ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาด้านการผลิตและด้านการตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ สนับสนุนการขยายเครือข่าย ธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ สนับสนุนให้มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนภายใต้เงื่อนไขที่ผ่อนปรนมากขึ้น และมีกลไกลในการดูแลให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอย่างแท้จริง

๕) วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนภาคเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยพื้นฐาน รวมถึงการวิจัยเชิงประยุกต์ในด้านต่างๆ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิตและการตลาด เทคโนโลยีดิจิทัล และข้อมูลสารสนเทศ

๖) พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าและผลิตภัณฑ์ ยกระดับการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดหรือกลุ่มผู้บริโภค จัดให้มีระบบการตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรอย่างเพียงพอ มีขั้นตอนการตรวจสอบที่รวดเร็ว และมีราคาเหมาะสม รวมถึงการวางระบบตรวจสอบย้อนกลับ

๗) ส่งเสริมด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์การเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือ ต่างๆ ในการส่งเสริมและขยายตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรในรูปแบบต่างๆ

๘) อำนวยความสะดวกทางการค้าและพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการทางการค้าและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการให้มีความรวดเร็วและไม่เป็นภาระค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมทางการค้า และเตรียมความพร้อมของสถานที่เก็บรวบรวม/รักษาคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตร ที่ได้คุณภาพและมาตรฐาน

เป้าหมายที่ ๑ ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย) ที่ขึ้นทะเบียน กับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร) ที่ขึ้นทะเบียน กับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐาน (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๓ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙) เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานใน การพัฒนาภาคการเกษตรให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) ทั้ง ๖ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนปฏิรูปของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) และยังสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ซึ่งเป็นเป้าหมายการพัฒนาในระดับโลกขององค์การสหประชาชาติ โดยยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙) มุ่งในการแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ **“เกษตรกรมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน”** โดยมีแนวทางไปสู่เป้าหมาย คือ

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้า
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม
ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

๒.๔ SDGs Mega Trends ๒๐๒๑

การจัดทำข้อมูล “แนวโน้มสำคัญเพื่อจะบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ประจำปี ๒๕๖๔” หรือ “SDGs Mega Trends ๒๐๒๑” ของสมาคมเครือข่ายโกลบอลคอมแพ็กแห่งประเทศไทย (Global Compact Network Thailand: GCNT) มุ่งเน้นไปที่แนวโน้มสำคัญด้านความยั่งยืนที่กำลังเกิดขึ้นทั่วโลกบนความท้าทายและแนวทางในการปรับตัวขององค์กรธุรกิจในช่วงเวลาของการฟื้นตัวจาก COVID-๑๙ และประเด็นที่ต้องการการตอบสนองอย่างเร่งด่วนเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อสะท้อนทิศทางการเปลี่ยนแปลงซึ่งธุรกิจสามารถนำไปพิจารณาและปรับการดำเนินธุรกิจไปสู่องค์กรที่ยั่งยืนและเป็นส่วนสำคัญในการตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในมิติที่แตกต่างออกไป โดยมี ๕ แนวโน้มสำคัญดังนี้

๑) BUSINESS AND HUMAN RIGHTS: OPPORTUNITY IN CRISIS โอกาสในวิกฤตของธุรกิจกับลัทธิมนุษยชน ซึ่งวิกฤต COVID-๑๙ ครั้งนี้ได้ผลักเศรษฐกิจโลกเข้าสู่ภาวะถดถอยครั้งรุนแรงที่สุดนับตั้งแต่ยุคทศวรรษ ๑๙๓๐ องค์กรแรงงานระหว่างประเทศ หรือ ILO ประเมินว่าวิกฤตทำให้แรงงานทั่วโลกราว ๘๑% หรือ ๒.๗ พันล้านคนใต้รับผลกระทบจากมาตรการสกัดการแพร่ระบาดของ COVID-๑๙ มีแรงงานจำนวนมากต้องตกงาน เนื่องจากธุรกิจต้องปิดกิจการ บ้างก็ถูกลดค่าแรงหรือชั่วโมงทำงานไปจนถึงเปลี่ยนสภาพการทำงานใบช่วงการระบาดของไวรัส COVID-๑๙ ยังทำให้แรงงานเผชิญความเสี่ยง ที่สูงขึ้นของแรงงาบไม่มีสัญญาจ้างที่แทบไม่มีทั้งความมั่นคงทางการเงิน และอำนาจต่อรองในช่วง COVID-๑๙ พวกเขาถูกผลักให้ไปเป็นแถวหน้า ในฐานะแรงงานจำเป็นต้องแบกรับหน้าที่ความรับผิดชอบ สำคัญในช่วงเกิดโรคระบาด เช่น ดูแลความสะอาด ผลิตหน้ากากอนามัย ขนส่งอาหาร ดูแลผู้ป่วย เก็บขยะ ทว่ากลับมีความมั่นคงในอาชีพและไต้รับผลตอบแทบทางการเงินน้อยมาก

และบางส่วนก็เสี่ยงตกงานแบบกะทันหันทันที หากนายจ้างเลิกจ้างบนความอ่อนไหวของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ประเด็นเรื่อง “ธุรกิจและสิทธิมนุษยชน” (Business and Human Rights) จึงถูกจัดให้เป็นอีกประเด็นความยั่งยืนที่ต้องจับตาถึงทิศทางในปีนี้ นิตยสารขั้นนำระดับโลกอย่างฟอร์บส์ ระบุว่า “การระบาดของ COVID-๑๙ ทำให้ความเหลื่อมล้ำระหว่างคนจนและคนรวยมีช่องว่างห่างออกไปอีก” คำแนะนำคือ“บริษัทขนาดใหญ่จึงจำเป็นต้องทบทวนโมเดลธุรกิจของตัวเองและบริหารจัดการการมีส่วนร่วมในระดับโลกให้ดีขึ้น นอกจากกระจายการผลิตเพื่อสร้างงานในประเทศกำลังพัฒนาแล้วก็จำเป็นจะต้องดูแลปกป้อง แรงงานในประเทศนั้นๆ และไม่พยายามสร้างความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจให้เพิ่มขึ้นอีก”หากยึดตามข้อแนะนำพื้นฐานเกี่ยวกับธุรกิจและสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ (UN Guiding Principles on Business and Human Rights) สิ่งที่องค์กรธุรกิจจำเป็นต้องทำประการแรก คือ ต้องเคารพสิทธิมนุษยชนตามการบังคับใช้กฎหมายขั้นพื้นฐาน ซึ่งรวมถึงการคำเนินมาตรการปกป้องแรงงาน ได้แก่ การกำหนดค่าแรงขั้นต่ำที่เหมาะสม การมีสิทธิลาป่วยโดยไต้รับค่าจ้าง การกำหนดเพดานชั่วโมงทำงาน และจัดหาอุปกรณ์ป้องกันตัวเองที่จำเป็น เช่น (PPE) เพื่อลดความเสี่ยงในการติดเชื้อจนเจ็บป่วยหรือถึงขั้นเสียชีวิตด้วย ประการที่สองคือ องค์กรธุรกิจมีหน้าที่รับผิดชอบปกป้องสิทธิมนุษยชนต้องไม่ดำเนินการใดๆ ที่ส่งผลกระทบต่อ สิทธิมนุษยชนของลูกจ้าง เช่น ป้องกันไม่ให้เกิดการเก็บข้อมูลที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หรือต้องไม่ละเลยต้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งนอกจากรับผิดชอบงานในองค์กรตัวเองแล้ว ก็จะต้องสนใจผลกระทบที่อาจมีต้นตอจากหน่วยงานอื่นที่ทำงานร่วมกัน เช่น ซัพพลายเซนและผู้รับจ้างช่วงด้วย

๒) INNOVATION FOR HEALTH WILL BE IMPACTFUL IN THE NEW NORMAL นวัตกรรมด้านสุขภาพตัวช่วยในความปกติใหม่ ปัจจุบันนวัตกรรมและเทคโนโลยีถือเป็นหนึ่งในแนวโน้ม สำคัญเกี่ยวกับประเด็นความยั่งยืนของธุรกิจโดยนวัตกรรม เริ่มได้รับการระบุว่า เป็นหนึ่งในความเสี่ยงเกิดใหม่ (Emerging risk) หากธุรกิจไม่ให้ความสำคัญและปรับตัว เพื่อสร้างนวัตกรรม จะมีความเป็นไปได้สูงที่บริษัทจะสูญเสียความสามารถทางการแข่งขันไปเรื่อย ๆ ขณะที่นวัตกรรมที่ดีจะยิ่งสร้างการพัฒนาสูงมากขึ้น อย่างไรก็ตามแรงกระตุ้นจากสถานการณ์ COVID-๑๙ นำมาสู่เทรนด้านวัตกรรมที่น่าสนใจในการรับมือกับโรคระบาด ความตระหนักและพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป รวมทั้งนำไปสู่แนวโน้มการพัฒนานวัตกรรม โดยมีประเด็นความยั่งยืนด้าน “สุขภาพและความปลอดภัย” เป็นตัวตั้ง ผลจากสถานการณ์การระบาดของ COVID-๑๙ ยังกระตุ้นให้เกิดนวัตกรรมและการใช้เทคโนโลยีในทางการแพทย์ และสุขภาพเพิ่มสูงขึ้นโดย ๒ เทรนด์สำคัญที่ได้รับความนิยมและเป็นที่ต้องการสูงได้แก่การดูแลผู้ป่วยที่อยู่ห่างไกล (care delivery - telehealth) เทรนด์ที่สอง คือ การวินิจฉัยโรคเบื้องต้น (pre-diagnosis) ที่มีการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น AI ข้อมูลขนาดใหญ่ การวิเคราะห์ไปจนถึง Internet of Things (IoT) จะสร้างผลกระทบอย่างมากและเป็นตัวช่วยของบริษัทในยุค COVID-๑๙ ในช่วงเวลาที่ต้องเผชิญหน้ากับความปกติใหม่ (New Normal) ในปี ค.ศ. ๒๐๒๑ จะยังเห็นถึงการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในอนาคต ทั้งนี้ผลการจัดอันดับดัชนีนวัตกรรมระดับโลก (Global Innovation Index-GII) ประจำปี ค.ศ.๒๐๒๐ พบว่า ๕ อันดับแรกของประเทศ ที่มีงบประมาณด้านการสร้างนวัตกรรมสูงสุด ได้แก่ ๑. สวิสเซอรแลนด์ ๒. สวีเดน ๓. สหรัฐอเมริกา ๔. สหราชอาณาจักร และ ๕. เนเธอร์แลนด์สำหรับประเทศไทยนั้นได้รับการจัดอยู่ในอันดับที่ ๔๔ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศกลุ่มรายได้ปานกลางถึงระดับบน (upper middle-income economies) ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในอันดับ ๔ จากจำนวน ๓๗ ประเทศ รองจากประเทศจีน มาเลเซีย และบัลแกเรีย ปัจจัยที่ประเทศไทยมีอันดับต่ำกว่าเฉลี่ยได้แก่ ปัจจัยด้านทุนมนุษย์และการวิจัย และหากเปรียบเทียบกับกลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชียตะวันออก และโอเชียเนีย ประเทศไทยอยู่ในอันดับ ๑๐ จากจำนวน ๑๗ ประเทศ

๓) COVID-๑๙ ACCELERATES ESG TRENDS COVID-๑๙ กระตุ้นการเงินและการลงทุนที่ยั่งยืน สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-๑๙ กลายเป็นแรงผลักดันสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้นักลงทุนจากทั่วโลกหันมาให้ความสนใจกับการลงทุนที่พิจารณาถึง ปัจจัยด้าน ESG สูงขึ้นในช่วงไตรมาสแรกของปี ค.ศ. ๒๐๒๐ มีเม็ดเงินลงทุนไหลเข้าสู่กองทุน ESG (Environment, Social, Governance) ทั่วโลก สูงถึง ๔๕,๐๐๐ ล้านเหรียญสหรัฐ หรือประมาณ ๑.๔ ล้านล้านบาท และยังพบว่าผลตอบแทนของกองทุน ESG ยังสูงกว่ากองทุนที่ไม่ใช่ ESG อีกด้วย แนวโน้มการได้รับความสนใจของกองทุน ESG ก็ยังเพิ่มมากขึ้น เห็นได้จากช่วง ๕ เดือน แรกของปีที่ผ่านมา โดยมีสถิติการออก Social bonds สูงถึง ๓๒,๐๐๐ ล้านเหรียญสหรัฐ หรือประมาณเกือบ ๑ ล้านล้านบาท ทั้งนี้นักวิเคราะห์มองว่าการลงทุนที่ยั่งยืนยังมีแนวโน้มที่จะเติบโตอย่างต่อเนื่องในปี ค.ศ.๒๐๒๑ สำหรับ ESG INVESTINGตามนิยามของธนาคารโลก (World Bank) คือการนำปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และการกำกับดูแล เข้ามาเป็นประเด็นสำหรับการวิเคราะห์ คัดเลือก และบริหารการลงทุนเพื่อสร้างโอกาสธุรกิจและดึงดูดนักลงทุน โดยประเด็นหลักสำหรับการพิจารณา ได้แก่

๓.๑) E - Environment การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ มลภาวะ การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิผล และความหลากหลายทางชีวภาพ

๓.๒) S - Social สิทธิมนุษยชน มาตรฐานด้านแรงงาน สุขภาพและความปลอดภัย ความหลากหลาย ความสัมพันธ์กับชุมชน การพัฒนาทรัพยากรบุคคล (สุขภาพและการเรียนรู้)

๓.๓) G - Governance การกำกับดูแลกิจการ การทุจริต กฎระเบียบ ข้อบังคับ ความแข็งแกร่งขององค์กร และความโปร่งใส

๔) GREEN RECOVERY การฟื้นตัวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม แม้วิกฤตครั้งใหญ่ทำให้ทุกประเทศทั่วโลกต้องล็อคดาวน์เมือง โรงงานอุตสาหกรรมและธุรกิจต่างๆ ต้องปิดทำการชั่วคราว บริษัทให้พนักงานทำงานอยู่ที่บ้าน การเดินทางทั่วโลกชะงักงันเป็นเวลานานหลายเดือน สิ่งที่เกิดขึ้นดูจะ เป็นผลกระทบในเชิงบวกต่อประเด็นการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ (Climate Change) เพราะการหยุดชะงักของกิจกรรมทางเศรษฐกิจทำให้การปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์รายวันลดลง ซึ่งจากข้อมูลขององค์การอุตุนิยมวิทยาโลก (World Meteorological Organization) ระบุว่า ในช่วงต้นเดือนเมษายน ๒๕๖๓ โลกปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์รายวันลดลง ๑๗% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้าอย่างไรก็ตามเมื่อบรรดาโรงงานอุตสาหกรรมและออฟฟิศ สำนักงานต่างๆ ทยอยกลับมาเปิดทำการ อัตราการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์รายวันก็กลับมาเพิ่มขึ้นอีกครั้ง อย่างไรก็ตาม มีรัฐบาลของหลายประเทศ เช่น เยอรมนี นิวซีแลนด์ เดนมาร์ก แคนาดา และเกาหลีใต้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาอย่าง ยั่งยืนต่อเนื่อง และได้บรรจุ “มาตรการฟื้นนฟูเศรษฐกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม” (Green Recovery) ด้วยการให้เงินสนับสนุนการปล่อยเงินกู้ หรือออกมาตรการลดหย่อนภาษีสำหรับโครงการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นด้านคมนาคมขนส่ง เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) การวิจัยและ พัฒนาด้านพลังงานสะอาด ซึ่งรวมถึงการให้งบประมาณสนับสนุน และดำเนินโครงการต่างๆ เพื่อสร้างงานใหม่ และกระตุ้นเศรษฐกิจให้เติบโตต่อไปอย่างยั่งยืน สำหรับ ปี ค.ศ. ๒๐๒๑ จึงจะเป็นช่วงเวลาสำคัญที่จะขับเคลื่อนโลกไปสู่เป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) ซึ่งทุกประเทศ ทุกเมือง รวมถึงบรรดาสถาบันการเงินและองค์กรธุรกิจจะต้องจัดทำและดำเนินตามแผนเพื่อปล่อยก๊าซคาร์บอน เท่ากับศูนย์ภายในปี ๒๐๕๐

๕) CHALLENGES FOR THE CIRCULAR ECONOMY ความท้าทายที่มากขึ้นในการสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียน แม้ว่าก่อนหน้าปี ค.ศ.๒๐๒๐ จะมีความพยายามอย่างมากในการลดปริมาณขยะพลาสติก โดยเฉพาะพลาสติกที่ใช้ครั้งเดียวทิ้ง แต่สถานการณ์ปริมาณขยะพลาสติกทั้งในประเทศไทยและทั่วโลกกลับเพิ่มมากขึ้น เมื่อต้องเผชิญกับการระบาดของไวรัส COVID-๑๙ อันเป็นผลมาจากการล็อคดาวน์เว็บไซต์ Oxford and business group รายงานว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรน่าส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นขยะ

พลาสติกในอุตสาหกรรมต่างๆ คิดเป็นมูลค่าประมาณ ๔ หมื่นล้านเหรียญสหรัฐ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นระดับโลกเป็นเช่นเดียวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยที่ขยะพลาสติกของไทยสูงขึ้นกว่าร้อยละ ๖๐ ในช่วงล็อคดาวน์ ส่วนใหญ่เป็นขยะพลาสติก จากการสั่งอาหาร สิ่งที่เกิดขึ้นจึงเป็นความท้าทายขนาดใหญ่ในการแก้ไขปัญหาขยะพลาสติก รวมถึงการขับเคลื่อนแนวทางการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าภายใต้แนวคิด “เศรษฐกิจหมุนเวียน” (Circular Economy) ที่จะแก้ปัญหาเรื่องนี้อย่างยั่งยืน ซึ่งพบว่านอกจากขยะพลาสติกจะมีปริมาณมากขึ้นในเวลาเดียวกันอัตราการนำทรัพยากรกลับมาหมุนเวียนใช้ใหม่ก็มีอัตราลดลงด้วย จากรายงานล่าสุดของ The circularity gap ประจำปี ค.ศ.๒๐๒๐ ระบุว่าอัตราการนำทรัพยากรกลับมาหมุนเวียนใช้ใหม่ลดลงเหลือเพียง ๘.๖% เมื่อเทียบกับ ปี ค.ศ. ๒๐๑๙ ที่อัตราการนำทรัพยากรกลับมาหมุนเวียนใช้ใหม่อยู่ที่ ๙.๑% ซึ่งแนวทางทั้งหมดนี้จะนำไปสู่กระบวนการออกแบบและคิดใหม่ตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน ตัวอย่างเช่น Laika ขนมสุนัขที่ใช้โปรตีนจากแมลงเป็นวัตถุดิบพื้นฐาน ซึ่งไม่เพียงดีต่อสุขภาพของสุนัข แต่ยังถือว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ขนมสุนัข Laika ถูกผลิตขึ้นบนความสนใจในเรื่อง food waste และความมั่นคงทางอาหารแรกเริ่มนั้นผู้ก่อตั้งทำฟาร์มแมลง และต้องการที่จะต่อยอดเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ และด้วยแรงบันดาลใจจากสุนัขที่เลี้ยงไว้จึงผลิตขนมสุนัข Laika ขึ้น โดยใช้โปรตีนจากแมลงที่มีคุณภาพ และผักออกานิกส์คุณภาพดีที่ถูกคัดทิ้งจากโรงงานมาเป็นส่วนผสมเพื่อลดปัญหาเรื่อง food waste โดยขนม Laika ๑ ถุง จะสามารถลดปริมาณทั้ง food surplus และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติได้พร้อมกัน

๒.๕ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระดับโลก (Global Megatrends) (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๔)

๑) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

๑ .๑) ๔ IR (Fourth Industrial Revolution), Digital Transformation (กระบวนการในการนำเทคโนโลยีมาสร้างสิ่งใหม่) ที่ถูกเร่งด้วย COVID-๑๙

๑.๒) โอกาสในการยกระดับการพัฒนา แต่ยังเป็นความเสี่ยงต่อการจ้างงาน, Digital Divide (ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยี) , และ Cyber Security (ความมั่นคงปลอดภัย ไซเบอร์)

๒) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร

๒.๑) สัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง วัยแรงงานลดลง

๒.๒) เศรษฐกิจผู้สูงอายุ การทำงานและสภาพสังคมรูปแบบใหม่

๓) อนาคตของงาน

๓.๑) งานบางประเภทจะหายไป และเกิดงานประเภทใหม่

๓.๒) การจ้างงานที่มิใช่รูปแบบมาตรฐานเพิ่มสูงขึ้น

๔) การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมทางสังคม

๔.๑) คนเจนเนอเรชั่นวายมีแนวโน้มย้ายถิ่นและย้ายงานสูงขึ้น

๔.๒) ค่านิยมการดำรงชีวิตเปลี่ยนไป อาทิ การไม่นิยมมีลูก

๕) การขยายตัวของความเป็นเมือง

๕.๑) ภายใน ๓๐ ปี ประชากร ๗๐% ของโลกจะอาศัยในเขตเมือง

๕.๒) หลายเมืองทั่วโลกกำลังมุ่งสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะ (Smart City)

๖) การดูแลรักษาสุขภาพและการรักษาพยาบาล

๖.๑) การดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน สินค้าและบริการสุขภาพ

๖.๒) การแพทย์ที่ทันสมัย เพิ่มความสามารถของระบบสาธารณสุข

๗) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๗.๑) มีแนวโน้มรุนแรง รวดเร็ว และผันผวนกว่าที่คาดการณ์ไว้

๗.๒) ความเสี่ยงต่อภัยพิบัติและผลกระทบต่อระบบนิเวศ

๘) ความพยายามระดับโลกในการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

๘.๑) ความตกลงระหว่างประเทศเพื่อควบคุมการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิโลก

๘.๒) หลายประเทศตั้งเป้าหมายเพื่อมุ่งสู่ Net Zero Emissions

๙) พลังงานหมุนเวียนและยานยนต์ไฟฟ้า

๙.๑) พลังงานแสงอาทิตย์และลม มีต้นทุนลดต่ำลงอย่างรวดเร็ว

๙.๒) หลายประเทศมีแผนที่จะระงับการจำหน่ายยานยนต์เชื้อเพลิงฟอสซิล

๑๐) แนวโน้มเศรษฐกิจการเมืองระหว่างประเทศ

๑๐.๑) ความตึงเครียดระหว่างมหาอำนาจตะวันตกและตะวันออก

๑๐.๒) ความท้าทายในการกำหนดบทบาทความร่วมมือของไทย

๒.๖ ข้อเสนอ BCG in Action: The New Sustainable Growth Engine โมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, ๒๕๖๒)

๑) BCG หรือ Bio-Circular-Green Economy (เศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว) เป็นโมเดลเศรษฐกิจใหม่ในการขับเคลื่อนการเติบโตของเศรษฐกิจและการพัฒนาสังคมของประเทศที่นำหลักการและลำดับความสำคัญจากยุทธศาสตร์ชาติและวิสัยทัศน์ “Thailand ๔.๐” เป็นตัวตั้ง ผสมผสานกับ “หลักคิดของเศรษฐกิจพอเพียง” (Sufficiency Economy Philosophy, SEP) และ “เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน” (Sustainable Development Goals, SDGs) พัฒนา ๓ เศรษฐกิจ คือ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ไปพร้อมๆ กัน เพื่อขับเคลื่อนประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรม (ภาพที่ ๔) โดยการผนึกพลังภาครัฐ-เอกชน/ชุมชน/สังคม-มหาวิทยาลัย/สถาบันวิจัย-เครือข่ายต่างประเทศในลักษณะจตุรภาคี (Quadruple Helix) เพื่อเปลี่ยนข้อได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Advantage) ที่ไทยมีความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมให้เป็นความสามารถในการแข่งขัน (Competitive Advantage) ด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (Science, Technology & Innovation, STI) เพื่อให้เกิดเศรษฐกิจ BCG ที่เติบโต แข่งขันได้ในระดับโลก พร้อมกับการกระจายรายได้ลงสู่ชุมชน ลดความเหลื่อมล้ำ ชุมชนเข้มแข็ง มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”

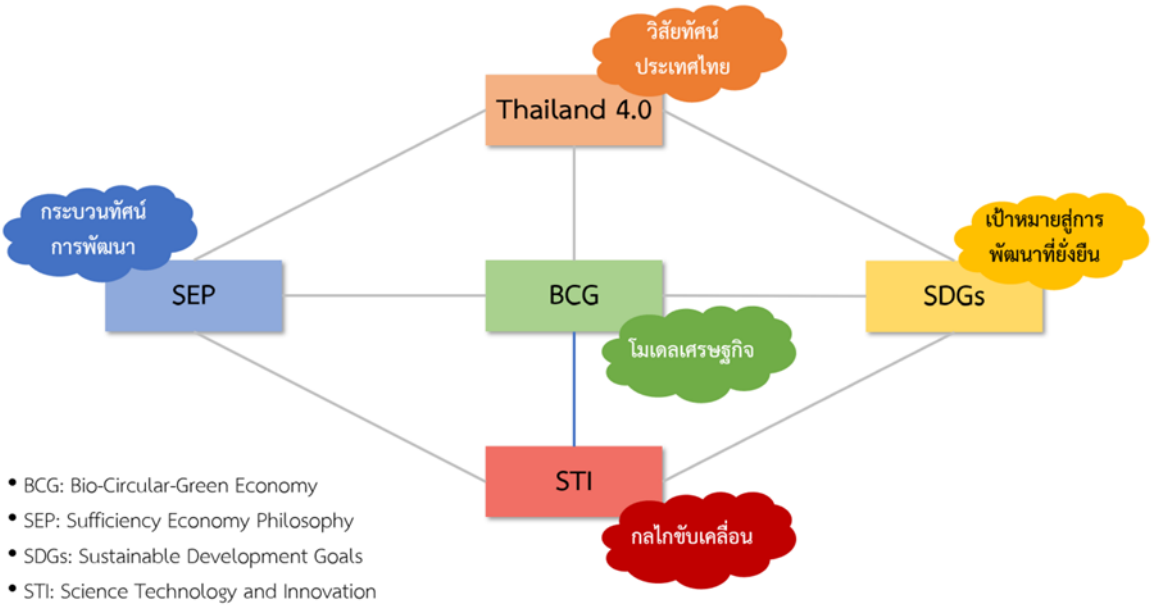

ที่มา : กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (๒๕๖๒)

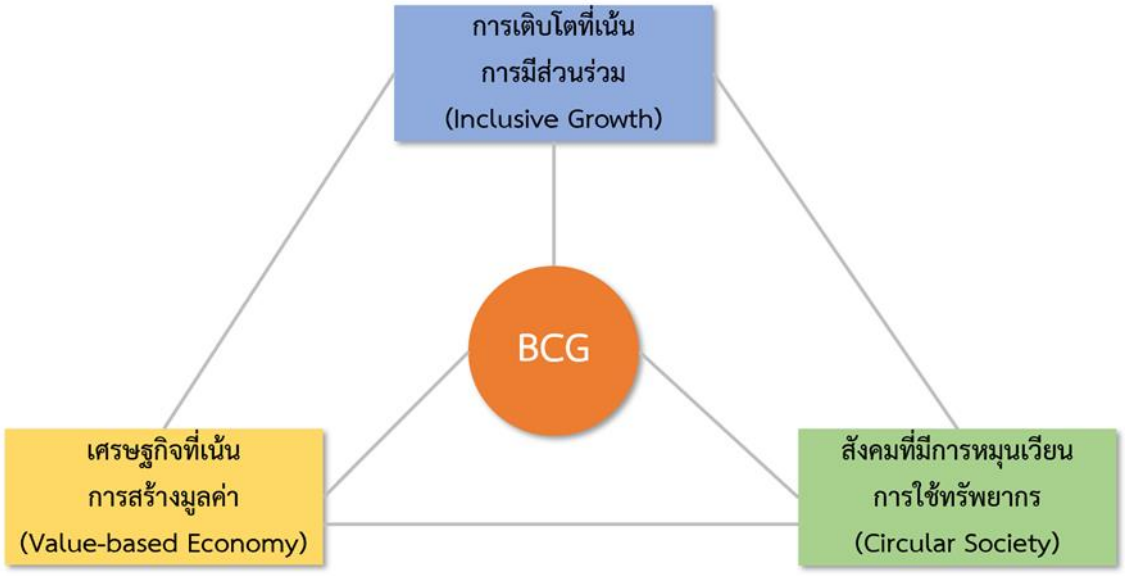

ที่มา : กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (๒๕๖๒)

๒) BCG Model เป็นกลไกขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศรูปแบบใหม่ที่มุ่งเน้น “การเติบโตเชิงคุณภาพ” สร้างความสมดุลของ เศรษฐกิจที่เน้นการสร้างมูลค่า (Value-based Economy) การเติบโตที่เน้นการมีส่วนร่วม (Inclusive Growth) และสังคมที่มีการหมุนเวียนการใช้ทรัพยากร (Circular Society) ครอบคลุมห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ของ ๔ อุตสาหกรรมหลัก ได้แก่อุตสาหกรรมการเกษตรและอาหาร สุขภาพและการแพทย์ พลังงาน วัสดุและเคมีชีวภาพ และการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ บูรณาการเข้าด้วยกันเป็นฐานการสร้างมูลค่าเพิ่มขนาดใหญ่ของประเทศ ซึ่งในปัจจุบันมีสัดส่วนใน GDP ถึงร้อยละ ๒๑ และเกี่ยวข้องกับอาชีพและการจ้างงานของคนในประเทศมากกว่า ๑๖.๕ ล้านคนในปัจจุบัน หัวใจสำคัญของ BCG Model คือการพัฒนาแบบคู่ขนาน ทั้งในส่วน “ยอดปิรามิด ” ซึ่งหมายถึงผู้ประกอบการหรือเกษตรกรที่มีความพร้อมสูง มีกำลังในการลงทุนด้านเทคโนโลยี พร้อมรับความเสี่ยง

สามารถเข้าถึงความก้าวหน้า ทางวิทยาการระดับสูงสำหรับผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าสูงมากๆ เช่น สินค้าเกษตรมูลค่าสูง ส่วนประกอบอาหารสุขภาพ ชีววัตถุ การแพทย์สมัยใหม่/แม่นยำ สารเคมีชีวภาพมูลค่าสูง หรือการท่องเที่ยวมูลค่าสูงเฉพาะกลุ่ม แม้กลุ่มนี้จะมีจำนวนน้อยแต่ สร้างมูลค่าเพิ่มได้สูง และจะเป็นกำลังสำคัญของเศรษฐกิจไทยในอนาคต

๓) BCG Model เป็นกลไกที่สำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในประเทศอย่างทั่วถึง สามารถ กระจายโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการตอบสนองต่อปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม และสุขภาพของคนได้ในหลายมิติ ในขณะเดียวกันสามารถสร้างให้ประเทศไทยก้าวขึ้นเป็นผู้นำระดับโลกในบางสาขา จึงได้กำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ของประเทศเพื่อใช้ในการขับเคลื่อน BCG Model ดังนี้

๓.๑) มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมเป้าหมาย BCG เพิ่มขึ้นจากสัดส่วน ๒๑% ของ GDP เป็น ๒๔% ของ GDP ใน ๕ ปี (จาก ๓.๔ ล้านล้านบาท เป็น ๔.๔ ล้านล้านบาท)

๓.๒) เพิ่มรายได้เกษตรกรและชุมช น ๒๔๐,๐๐๐ บาทต่อครัวเรือน ต่อปี ภายใน ๕ ปี

๓.๓) เกิดการจ้างงานในพื้นที่เพิ่ม ขึ้นโดยเฉพาะแรงงานที่มีทักษะสูงในพื้นที่ในระยะเวลา ๕ ปีไม่น้อยกว่า ๒ ล้านตำแหน่ง

๓.๔) กระจายรายได้ที่เป็นธรรมและทั่วถึงไปยังชุมชนและครัวเรือนทั่วประเทศ ไม่น้อยกว่า ๑๐ ล้านคน

๓.๕) ดัชนีความมั่นคงทางอาหารของไทยติดอันดับ ๑ ใน ๕ ของโลก ภายใน ๕ ปี

๓.๖) ลดความเหลื่อมล้ำจากการเข้าถึงยาและเวชภัณฑ์ราคาสูงอย่างน้อย ๓๐๐,๐๐๐ คน/ปี ภายใน ๕ ปี

๓.๗) ลดความเสี่ยงจากโรคติดเชื้อ ในคน สัตว์ และพืช รวมถึงการลดความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม

๓.๘) เกิดอุตสาหกรรมเทคโนโลยีเกษตรขั้นสูง อุตสาหกรรมอาหารเพื่อสุขภาพและส่วนประกอบอาหารมูลค่าสูง อุตสาหกรรมชีวภาพ อุตสาหกรรมเคมีชีวภาพ อุตสาหกรรมสุขภาพการแพทย์ ที่มีความเข้มแข็ง ตอบสนองความต้องการของตลาดในและต่างประเทศ เป็นแหล่งจ้างงานทักษะสูงและรายได้สูงเพิ่มขึ้น ๑๐ ล้านตำแหน่ง ภายใน ๑๐ ปี

๓.๙) อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีความยั่งยืน มีระบบบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม และคอนเทนต์ท่องเที่ยวที่ดีที่สุ ด Top ๓ ของเอเชียแปซิฟิก

๓.๑๐) เกิดสตาร์ทอัพและ IDEs (Innovative Driven Enterprises) ที่เกี่ยวข้องกับ BCG ๑๐,๐๐๐ ราย

๓.๑๑) ลดการใช้ทรัพยากรลง ๒ ใน ๓ จากปัจจุบัน

๓.๑๒) ลดปริมาณขยะลง ๑๖.๕ ล้านตันต่อปี

๓.๑๓) เกิดความมั่นคงทางพลังงาน และลดการ ปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ไม่น้อยกว่า ๕๐ ล้านตัน คาร์บอนไดออกไซด์ หรือคิดเป็น ๑ ใน ๓ ของค่าเป้าหมายในปี ๒๕๗๓

๓.๑๔) ลดปัญหาของฝุ่นละอองขนาดเล็กลงได้ในน้อยกว่าครึ่งหนึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับการใช้เชื้อเพลิงจากปิโตรเลียม

๓.๑๕) ลดการเสียชีวิตของสัตว์ทะเลหายากจากการกินพลาสติก ลดการสูญเสียของสัตว์ทะเลหายาก และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและสนับสนุนการท่องเที่ยวทางทะเล

๓.๑๖) ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลายให้ฟื้นกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้อีกครั้ง เช่น ป่าชายเลน สัตว์น้ำ ปะการัง เป็นต้น

๓.๑๗) ยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทั้ง ในเรื่องของการผลิตอาหารมีคุณภาพ ความปลอดภัย รวมถึงสุขภาพและการแพทย์ ไม่น้อยกว่า ๓๐๐,๐๐๐ คนต่อปี

๓.๑๘) สร้างสังคมฐานความรู้ ซึ่งจะกระจายความรู้และเทคโนโลยีไปสู่กลุ่มคนอื่น ในวงกว้าง สร้างให้คนไทยมีภูมิคุ้มกันต่อการรับมือจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทัน รวมถึงการนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า บริการภายใต้ระบบการผลิตที่ยั่งยืน

๓.๑๙) สร้างนักพัฒนาที่สามารถสร้างรายได้ต่อหัวต่อปีที่ ๒๒,๐๐๐ เหรียญสหรัฐฯ เพื่อให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง แนวทางในการพัฒนาประเทศตามโมเดลของ BCG นั้น จำเป็นที่จะต้องมีตัวเชื่อมโยง (Link) เพื่อ สร้าง Closed Loop ของห่วงโซ่คุณค่า BCG ทำให้สามารถบริหารจัดการได้ครบวงจร เทคโนโลยีดิจิทัลและไอ โอที เป็นตัวการสำหรับสร้างการเชื่อมต่อให้เกิดเป็นห่วงโซ่ทั้งขาไป (Supply Chain) และขากลับ (Reversed Supply Chain) รวมถึงการเชื่อมต่อไปยังส่วนอื่นที่เกี่ยวข้อง

๔) ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อน BCG Model เป็นการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อม ของ ประเทศ ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนโดยการผลักดันการพัฒนาภายใต้ BCG Model ต้องผนึกกำลัง การทำงานในรูปแบบของ“จตุรภาคี” (Quadruple Helix) ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ-เอกชน/ชุมชน/สังคม-มหาวิทยาลัย/สถาบันวิจัย-เครือข่ายต่างประเทศ เพื่อเลือกรับ พัฒนาต่อยอด และปรับใช้องค์ความรู้ และเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับบริบทของไทย ซึ่งมี องค์ประกอบสำคัญ ๒ ส่วน คือ ๔ การขับเคลื่อน X ๔ การส่งเสริม (๔ Drivers X ๔ Enablers)

๔.๑) การขับเคลื่อน (๔ Drivers)

- D๑ การพัฒนาสาขายุทธศาสตร์ BCG (BCG Sectora Development) สาขายุทธศาสตร์ภายใต้ BCG ต้องพัฒนาให้มีความสามารถสูงขึ้นและมีความหลากหลายเพิ่มขึ้น สำหรับสาขาเกษตรและอาหาร มุ่งสู่การผลิตสินค้าเกษตรและอาหาร จากการผลิตมากแต่ได้น้อยไปสู่การผลิตสินค้าที่เป็นพรีเมี่ยมที่ผลิตน้อยแต่สร้างรายได้สูง รวมถึงเพิ่มความหลากหลายของผลผลิตทางการเกษตรและอาหาร โดยต้องปรับโครงสร้างการผลิตทั้งระบบอาศัยระบบสนับสนุนการตัดสินใจจากเทคโนโลยีการวิเคราะห์ความต้องการของผู้บริโภค (Customer Behavior Analytics) ก่อให้เกิดการผลิตแม่นยำสอดคล้องกับความต้องการของตลาดลดของเหลือทิ้ง (Optimized Wasted Production) ตรวจสอบและติดตามผลผลิตได้แบบ เรียลไทม์ ลดการบุกรุกผืนป่า (Forest Management) เนื่องจากมีการบริหารจัดการพื้นที่ เพาะปลูกได้อย่างมีประสิทธิภาพในการผลิตตามศักยภาพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ใช้เทคโนโลยีระบบการผลิตและเครื่องจักรกลที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความยั่งยืน ยกระดับสินค้าเกษตร และอาหารสู่สินค้าปลอดภัย สร้างความแตกต่างให้กับผลิตภัณฑ์ มีระบบตรวจสอบย้อนกลับแบบเรียลไทม์ (Real Time Traceability) และพัฒนามาตรฐานสินค้าให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล พัฒนาเทคโนโลยีการเกษตร อัจฉริยะสำหรับเกษตรกรรายย่อยเพื่อให้เกษตรกรทุกระดับสามารถเข้าถึงได้ ยกระดับเกษตรกรรายย่อยสู่วิสาหกิจ/ธุรกิจเกษตรที่เชื่อมต่อกับอุตสาหกรรม เกิดการกระจายรายได้ตลอดห่วงโซ่ และมุ่งสู่การส่งออกเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ

- D๒ การเตรียมกำลังคนผู้เชี่ยวชาญและผู้ประกอบการเทคโนโลยี BCG (BCG Talent & Entrepreneur Development) กลุ่มคนเป้าหมายที่ต้องพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ BCG ประกอบด้วย ๖ กลุ่ม ได้แก่ สตาร์ทอัพ (Startups), ผู้ประกอบการเชิงนวัตกรรม (Innovation-Driven Enterprises: IDEs), สมาร์ทฟาร์มเมอร์ (Smart Farmers), ผู้ให้บริการมูลค่าสูง (High Value Service Providers), ผู้พัฒนาเทคโนโลยีขั้นสูง (Digital Deep Technology Developers) และผู้ประกอบการเชิงสร้างสรรค์ (Creative Entrepreneurs)

- D๓ การพัฒนาเชิงพื้นที่ BCG (BCG Area-based Development) BCG สร้างการเติบโตอย่างทั่วถึงด้วยการเชื่อมโยงและมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในระดับภูมิภาคควบคู่ไปด้วยกัน ประกอบด้วย ๑)ระเบียงเศรษฐกิจภาคเหนือ (NEC) เน้นการพัฒนาระบบเกษตรปลอดภัย มีมูลค่าสูง และส่งเสริมการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อาหาร การจัดการสิ่งแวดล้อมที่เป็นผลลัพธ์จากการเกษตร รวมถึงการนำเอาคุณค่าทางวัฒนธรรมเชิงพื้นที่ เช่น วัฒนธรรมล้านนา มาสร้างเป็นพื้นที่สร้างสรรค์ และต่อยอดไปสู่สินค้าและบริการอื่นๆ ต่อไป ๒)ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (NEEC) เน้นแก้ไขปัญหาสุขภาพหลักของประชากรในพื้นที่ เช่น พยาธิใบไม้ตับ และส่งเสริมการผลิตสัตว์เศรษฐกิจชนิดใหม่ เช่น โคอีสานวากิว และแมลง การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามวิถีชีวิต วัฒนธรรม และความเชื่อริมฝั่งโขง ๓)ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) มุ่งเน้นการพัฒนาผลผลิตทางด้านการเกษตรโดยเฉพาะกลุ่มไม้ผล รวมถึงการพัฒนาต่อยอดสู่อุตสาหกรรมอนาคต และกิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ ๔)ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ (SEC) มุ่งเน้นการส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ การแปรรูปผลผลิตเป็นอาหารที่มีมูลค่าสูง รวมถึงการนำเสนอเรื่องราว ของปักษ์ใต้ยุคใหม่ พัฒนาพื้นที่และกิจกรรมสร้างสรรค์เชิงพหุวัฒนธรรม ทั้ง ๔ ภูมิภาคมีศักยภาพอย่างมากในการเชื่อมโยงการพัฒนา BCG ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยความหลากหลายของทุน ทางปัญญา ทุนทางศิลปะและวัฒนธรรม วิถีชีวิต และทุนจากความหลากหลายทางชีวภาพ

- D๔ การพัฒนาเทคโนโลยีและองค์ความรู้ขั้นแนวหน้า BCG (BCG Frontier Research/ Knowledge) เทคโนโลยีและองค์ความรู้ขั้นแนวหน้า เป็นแรงขับเคลื่อนที่มีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จและการสร้างรากฐานที่มั่นคงและยั่งยืนต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ BCG ตัวอย่างของเทคโนโลยีที่สำคัญ อาทิ ๑)Complex Microbiota ๒)เทคโนโลยีโอมิกส์ (OMICs) ๓)เทคโนโลยีวิศวกรรมกระบวนการทางชีวภาพ (Bioprocess Engineering) ๔)Gene Editing และ Synthetic Biology ๕) เทคโนโลยีในย่านความถี่เทราเฮิร์ต (Terahertz Technology) ๖)เทคโนโลยีการผลิตคาร์บอนต่ำ (Decarbonization) สำหรับเศรษฐกิจหมุนเวียนและเศรษฐกิจ สีเขียว ๗)เทคโนโลยีประมวลผลความเร็วสูงด้วยปัญญาประดิษฐ์เพื่อสร้างคอมพิวเตอร์สมรรถนะสูง พลังงานต่ำ ราคาถูก

๔.๒) การส่งเสริม (๔ Enablers)

- E๑ กฎหมาย กฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับ BCG (BCG Regulatory Framework) ปลดล็อคข้อจำกัดทางกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ ให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา BCG อาทิ การเร่งรัดผลักดัน พ.ร.บ. ความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ.... ที่กำกับดูแลเพื่อให้เกิดการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืน มีการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมให้แก่เจ้าของพันธุกรรม รวมถึงการใช้ประโยชน์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม พ.ร.บ. ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม การอำนวยความสะดวกในการขออนุญาตผลิตและขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์ การรับซื้อไฟฟ้าที่ผลิตจากชีวมวล

- E๒ โครงสร้างพื้นฐานสำคัญและสิ่งอำนวยความสะดวก BCG (BCG Infrastructure & Facility Development) โครงสร้างพื้นฐานสำคัญ และสิ่งอำนวยความสะดวก อาทิ ๑)ธนาคารทรัพยากรชีวภาพ (Biobank) เป็นแหล่งกลางของประเทศในการเก็บรักษาทรัพยากรชีวภาพนอกถิ่นกำเนิดได้ปลอดภัยและมีคุณภาพ ๒)โครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศ (National Quality Infrastructure : NQI) ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพของสินค้าและบริการช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการนำสินค้าเข้าสู่ตลาดโลก โดยเฉพาะตลาดประเทศ พัฒนาแล้ว ๓) โรงงานต้นแบบระดับขยายขนาด (Pilot Plant)) และโรงงานสาธิต (Demonstration Plant) เป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนา ต่อยอดสู่นวัตกรรมจากผลงานวิจัยในประเทศ และช่วยลดการพึ่งพาเทคโนโลยีและนวัตกรรมจากต่างชาติ ลดความเสี่ยงของเอกชน หรือผู้ประกอบการในการผลิตเพื่อ

จำหน่ายเชิงพาณิชย์ ๔)ระบบการคำนวณสมรรถนะสูง (High Performance Computing: HPC) เป็นโครงสร้างพื้นฐานการคำนวณสมรรถนะสูงเพื่อรองรับ AI และ Big Data เร่งรัดให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมต่างๆ ได้ในระยะเวลาที่สั้นลงและตอบสนองต่อกลุ่มเป้าหมาย ได้แม่นยำมากขึ้น ที่เน้นการร่วมทุนกับเอกชนชั้นของโลกด้วยโมเดล PPP ๕)โครงข่ายการเชื่อมต่อยุคหน้า (Next Generation Communication) เป็นโครงสร้างพื้นฐานของการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเตอร์เน็ตความเร็วสูง การเชื่อมต่อ IoT ในปริมาณสูง และการทะลายข้อจำกัดในการพัฒนานวัตกรรมอื่นๆ

- E๓ การยกระดับความสามารถของกำลังคน BCG (BCG Capacity Building) การยกระดับความสามารถของกำลังคนเพื่อรองรับเศรษฐกิจ BCG จำเป็นต้องดำเนินการในหลายระดับเพื่อเสริมความรู้และสร้างทักษะ BCG อาทิ การพัฒนาบุคลากรวิชาชีพเฉพาะ เช่น นักอนุกรมวิธาน และนักนิเวศวิทยา เพื่อสำรวจและค้นหาสิ่งมีชีวิตชนิดใหม่และเข้าใจธรรมชาติเพื่อ ดูแลอนุรักษ์ ปรับปรุงหรือ เพิ่มหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง รองรับความต้องการของทั้งนิสิตนักศึกษา บุคคลทั่ว ไป หรือแม้กระทั่งบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน ที่ต้องการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้านเพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

- E๔ การยกระดับเครือข่ายพันธมิตรต่างประเทศ BCG (BCG Global Network) การเชื่อมโยงเครือข่ายต่างประเทศเป็นปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ BCG โดยประเทศไทยต้องสร้างความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศ สถาบันการศึกษาชั้นนำระดับโลก และ สถาบันการวิจัยชั้นนำเพื่อเลือกรับ พัฒนาต่อยอด และปรับใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับบริบทของไทย ตลอดจนการแสดงศักยภาพความเป็นผู้นำในเวทีระดับโลก อาทิ การจัดประชุมระดับนานาชาติว่าด้วย BCG Model เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (BCG for SDGs)

๒.๗ นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๒.๗.๑ นโยบายหลัก ๑๒ ด้าน

๑. การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย

๑.๑ การพัฒนาภาคอุตสาหกรรม

พัฒนาอุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green (BCG) Economy) โดยนำความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาพัฒนาต่อยอดและสร้างมูลค่าเพิ่มจากทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมในการผลิตสินค้าเกษตร อุตสาหกรรม และบริการของท้องถิ่น ปรับระบบการบริหารจัดการการผลิตและระบบโลจิสติกส์ ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน การใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาเพิ่มมูลค่า การบริหารจัดการของเสียอุตสาหกรรมและขยะแบบ คลัสเตอร์ระหว่างอุตสาหกรรมและชุมชนในแต่ละพื้นที่ของจังหวัด กลุ่มจังหวัด เพื่อลดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับกฎระเบียบทางด้านสิ่งแวดล้อมในระดับประเทศและระหว่างประเทศ

๑.๒ พัฒนาภาคเกษตร

๑) **รักษาเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตรและรายได้ให้กับเกษตรกรในสินค้าเกษตรสำคัญ อาทิ ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์ม อ้อย และข้าวโพด โดยผ่านเครื่องมือและมาตรการที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ ไม่เป็นภาระกับงบประมาณแผ่นดินเกินสมควร** จัดให้มีระบบประกันภัยสินค้าเกษตร การพัฒนาระบบตลาดที่เชื่อมโยง ผลผลิตของเกษตรกรถึงผู้ประกอบการแปรรูปและผู้บริโภคอย่างเป็นธรรม การใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือในการขยายและเข้าถึงตลาดในรูปแบบต่างๆ การอำนวยความสะดวกทางการค้า และการพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร ที่มีประสิทธิภาพ

๒) ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดภาระทางการเงินการคลังของภาครัฐ โดยจัดให้มีมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มรายได้และลดต้นทุนการเกษตรครบวงจร ตั้งแต่การปรับโครงสร้างต้นทุนการผลิต อาทิ เมล็ดพันธุ์ พื้นที่เพาะปลูก ปุ๋ย เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร แหล่งน้ำ และระบบไฟฟ้าเพื่อการเกษตร การลดภาระหนี้สินโดยให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบที่มีต้นทุนต่ำ การลดความเสี่ยงจากราคาพืชผลทางการเกษตร การพัฒนาทักษะอาชีพเสริมรายได้ รวมทั้งการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยี การเกษตรเพื่อเพิ่มผลผลิต และการปรับเปลี่ยนการผลิตให้เหมาะสมกับฐานทรัพยากรในพื้นที่และความต้องการของตลาด นำระบบข้อมูลสารสนเทศการเกษตร ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการจัดเขตพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) และส่งเสริมกลไกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน รวมทั้งระบบการบริหารจัดการเชิงรุกมาใช้ในการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรให้เหมาะสมกับพื้นที่

๓) พัฒนาองค์กรเกษตรกรและเกษตรรุ่นใหม่ โดยเพิ่มทักษะการประกอบการและพัฒนาความเชื่อมโยงของกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และสหกรณ์ในทุกระดับ โดนเฉพาะด้านการตลาด การค้าออนไลน์ ระบบบัญชี เพื่อขยายฐานการผลิตและฐานการตลาดของสถาบันเกษตรให้เข้มแข็ง มีความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ไปสู่เกษตรกรอัจฉริยะ เพื่อการพัฒนาภาคเกษตรได้อย่างมั่นคงต่อไปในอนาคต

๔) **ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร** เพื่อยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิต ให้กับเกษตรกร โดยใช้ประโยชน์จากฐานความหลากหลายทางชีวภาพ การลด ละ เลิกใช้ยาปราบศัตรูพืชโดยเร็ว โดยต้องจัดหาสารทดแทนที่มีประสิทธิภาพเพียงพอและเป็นที่ยอมรับของเกษตรกร การส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร ที่มีมูลค่าเพิ่มและโอกาสทางเศรษฐกิจ อาทิ เกษตรอินทรีย์ เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ และเกษตรแปรรูป เพื่อต่อยอดไปสู่เกษตรอุตสาหกรรม ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีในการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ รวมทั้งส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัย

๕) ดูแลเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในที่ดินทำกิน แหล่งเงินทุน โครงสร้างพื้นฐาน และปัจจัยการผลิตต่างๆ รวมทั้งดูแลและลดความเสียหายจากการทำการเกษตร ในพื้นที่ประสบภัยทางธรรมชาติซ้ำซาก โดยกำหนดเขตพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning)

๖) ส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ โดยการสนับสนุนพันธุ์กล้าไม้ และให้ความรู้ ในการบริหารจัดการเชิงพาณิชย์อย่างเหมาะสม ทั้งในด้านการปลูก บำรุงรักษา ดูแลและการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ซึ่งจะช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรอีกทางหนึ่ง

๗) ส่งเสริมการทำปศุสัตว์ให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยส่งเสริมการตลาด วิจัยและพัฒนาพันธุ์สัตว์เศรษฐกิจและสัตว์พื้นบ้าน อาทิ โคเนื้อ แพะ และแกะ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม พัฒนามาตรฐานการผลิต และคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากลและสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค ทั้งภายใน ประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งสนับสนุนการส่งออกผลิตภัณฑ์ดังกล่าวไปสู่ตลาดโลก

๘) ฟื้นฟูและสนับสนุนอาชีพการทำประมงให้เกิดความยั่งยืนบนพื้นฐานของการรักษา ทรัพยากรทางการประมงและทรัพยากรทางทะเลให้มีความสมบูรณ์อย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขีดความสามารถการทำประมงอย่างถูกต้องในกลุ่มประมงพื้นบ้านและเชิงพาณิชย์ การเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อเพิ่มศักยภาพในการสร้างรายได้และลดต้นทุนการทำประมง ลดอุปสรรคในการประกอบอาชีพ ส่งเสริมการรวมกลุ่มประมงชายฝั่งและประมง พื้นบ้าน เพื่อสร้างพลังในการประกอบอาชีพควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ในพื้นที่ และเร่งพัฒนาการเพาะเลี้ยงในทะเลที่สอดคล้องกับแผนการใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่ รวมถึงการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมจากภูมิปัญญาในการแปรรูปมาเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และสินค้าประมง

๒. การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก

ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน สร้างมูลค่าเพิ่มธุรกิจชุมชนผ่านอัตลักษณ์ของ พื้นที่ โดยส่งเสริมให้ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ของไทย ผู้ประกอบการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และสหกรณ์ในชุมชนให้สามารถใช้ประโยชน์และต่อยอดจากสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ภูมิปัญญาวัฒนธรรม และทรัพยากรในพื้นที่ รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อสร้างสรรค์คุณค่าผลิตภัณฑ์และบริการของชุมชนที่มีอัตลักษณ์ และมีมาตรฐานการผลิตตามหลักสากล ซึ่งจะช่วยสร้างรายได้สู่ชุมชนอย่างทั่วถึง นำไปสู่การสร้างเศรษฐกิจชุมชนที่สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนและมีบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจของจังหวัดมากขึ้น

๓. การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน

๓.๑ ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินและลดความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน โดยจัดสรรที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้แก่ราษฎรที่ยากไร้และเกษตรกรตามหลักการของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ การกระจายสิทธิการถือครองให้แก่ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่ได้รุกล้ำ และมีมาตรการป้องกันการเปลี่ยนมือไปอยู่ในครอบครองของผู้ที่มิใช่เกษตรกรและผู้ยากจน จัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการที่ดิน จัดทำหลักฐานการถือครองที่ดินของรัฐทุกประเภท จัดทำแผนที่แสดงแนวเขตที่ดินของรัฐให้ชัดเจน และเร่งแก้ไขปัญหาเขตที่ดินทับซ้อนและแนวเขตพื้นที่ป่าที่ไม่ชัดเจน เพื่อลดข้อขัดแย้งระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐ

๓.๒ ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แหล่งน้ำชุมชน และทะเล โดยเชื่องโยงกับ แผนบริหารจัดการน้ำ ๒๐ ปี ของประเทศ เพิ่มผลิตผลในการจัดการและการใช้น้ำทุกภาคส่วน จัดให้มีน้ำสะอาดใช้ทุกครัวเรือนในชุมชนชนบท ในปริมาณ คุณภาพ และราคา ที่เข้าถึงได้ มีระบบการจัดการน้ำชุมชนที่เหมาะสม พร้อมทั้งส่งเสริม ฟื้นฟู อนุรักษ์ พื้นที่ต้นน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่พักน้ำ แหล่งน้ำธรรมชาติ แอ่งน้ำบาดาล การระบายน้ำ ชายฝั่ง เพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบ และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมระดับสากล ดูแลภัยพิบัติจากน้ำ พัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบ และเพิ่มพื้นที่ชลประทาน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างระบบจัดสรรน้ำที่เป็นธรรม รวมทั้งส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมบริหารจัดการน้ำในชุมชนตามแนวพระราชดำริ

๓.๓ แก้ไขปัญหาก๊าซเรือนกระจกและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยมุ่งเน้นการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก สร้างสังคมคาร์บอนต่ำและปลอดฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน กำหนดมาตรการควบคุมการเผาพื้นที่เพื่อทำการเพาะปลูก ปรับปรุงการบริหารจัดการภัยพิบัติทั้งระบบ และการสร้าง ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการรับมือและปรับตัว เพื่อลดความเสียหายจากภัยธรรมชาติและผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สนับสนุนการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐและภาคเอกชนที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาปรับปรุงระบบบริหารจัดการต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ไทยเข้าร่วมและให้สัตยาบันไว้

๓.๔ พัฒนากลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยให้ ความสำคัญกับการจัดทำระบบการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์มาใช้เป็นเครื่องมือเชิงนโยบาย ในการเพิ่ม ขีดความสามารถในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมกันของภาคส่วนต่างๆ ในสังคม และบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐทั้งระดับประเทศ รายสาขา และเชิงพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ลดความ ขัดแย้งระหว่างยุทธศาสตร์ต่างๆ โดยเฉพาะระหว่างยุทธศาสตร์รายสาขากับยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่

๒.๗.๒ นโยบายเร่งด่วน ๑๒ เรื่อง

๑. การแก้ไขปัญหาในการดำรงชีวิตของประชาชน โดยลดข้อจำกัดในการประกอบอาชีพของคนไทย การจัดการระบบการขนส่งสาธารณะผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล ทบทวนรูปแบบและมาตรฐานหาบเร่แผงลอยในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล เพื่อยังคงเอกลักษณ์ของเมืองหลวงแห่งร้านอาหารริมถนน ทำให้บ้านเมืองเป็น

ระเบียบเรียบร้อยและ สวยงาม แก้ไขปัญหาหนี้สินและลดภาระหนี้สินของประชาชนในกองทุนหมู่บ้าน กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาหนี้สินนอกระบบ การฉ้อโกงหลอกลวงประชาชนโดยครอบคลุมไปถึงการฉ้อโกงหลอกลวงผ่านระบบออนไลน์ ปรับปรุงระบบภาษีและการให้สินเชื่อที่เอื้อให้ประชาชนสามารถมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองได้ตามความพร้อม ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ จัดทำแนวทางการกำหนดสิทธิและการจัดการสิทธิในที่ดินของเกษตรกรที่เหมาะสม ลดอุปสรรคในธุรกิจประมงพาณิชย์และประมงชายฝั่ง รวมทั้งช่วยเหลือดูแลประมงพื้นที่โดยยังต้องสอดคล้องกับมาตรฐานด้านการประมงขององค์กรระหว่างประเทศ

๒. การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม โดยจัดพื้นที่การเกษตรให้สอดคล้องกับระบบบริหารจัดการน้ำและคุณภาพของดินตาม Agri-Map กำหนดเป้าหมายรายได้เกษตรกรให้สามารถมีรายได้จากผลผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพในสินค้าเกษตรสำคัญ อาทิ ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์ม อ้อย และข้าวโพด ด้วยการชดเชย การประกันรายได้ ส่งเสริมระบบประกันภัยสินค้าเกษตร หรือเครื่องมือทางการเงินสมัยใหม่ที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทางวินัยการเงินการคลังของภาครัฐในระยะยาว ส่งเสริมเกษตรพันธสัญญา และศึกษารูปแบบระบบแบ่งปันผลกำไรสินค้าเกษตรที่เป็นธรรมให้แก่เกษตรกร แก้ไขปัญหาข้าวครบวงจร ส่งเสริมการใช้ยางพาราในภาคอุตสาหกรรมและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ ส่งเสริมการใช้ผลผลิตทางการเกษตรในอุตสาหกรรมพลังงาน สร้างนวัตกรรมและเครื่องมือทางการเกษตรในราคาที่เข้าถึงได้เพื่อลดต้นทุนการผลิต ควบคุมมาตรฐานการใช้สารเคมีหรือปุ๋ยเคมีในการเกษตรเพื่อนำไปสู่การลด ละ เลิกการใช้สารเคมีหรือปุ๋ยเคมี โดยจัดหาสิ่งทดแทนที่มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของเกษตรกร ต่อยอดภูมิปัญญาและความรู้ของปราชญ์ชาวบ้านในการสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป รวมทั้งเร่งศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการใช้กัญชา กัญชง และพืชสมุนไพรในทางการแพทย์ อุตสาหกรรมทางการแพทย์ และผลิตภัณฑ์อื่นๆ เพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและการสร้างรายได้ของประชาชน โดยกำหนดกลไกการดำเนินงานที่รัดกุม เพื่อมิให้เกิดผลกระทบทางสังคมตามที่กฎหมายบัญญัติไว้อย่างเคร่งครัด

๓. การวางรากฐานระบบเศรษฐกิจของประเทศสู่อนาคต โดยต่อยอดอุตสาหกรรมเป้าหมายและวางรากฐานการพัฒนาภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว ดึงดูดการลงทุนของภาคเอกชนในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเขตเศรษฐกิจพิเศษ เมืองอัจฉริยะ และการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน ที่ทันสมัย รวมทั้งวางรากฐานการพัฒนาเทคโนโลยีสื่อสารไร้สายในระบบ ๕G ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม และชุมชน ในการเข้าถึงตลาดในประเทศและตลาดโลกผ่านแพลตฟอร์มพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และการใช้ประโยชน์ของเทคโนโลยีสื่อสารสมัยใหม่ในการให้บริการสาธารณสุขและการ ศึกษาทางไกล การสร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะทั้งในส่วนผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม เกษตรกร รวมถึงผู้ประกอบการยุคใหม่ พร้อมทั้งส่งเสริมการใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อเป็นฐานในการขับเคลื่อนประเทศด้วยปัญญาประดิษฐ์ในอนาคต

๔. การจัดเตรียมมาตรการรองรับภัยแล้งและอุทกภัย ตั้งแต่การป้องกันก่อนเกิดภัย การให้ความช่วยเหลือระหว่างเกิดภัย และการแก้ไขปัญหาในระยะยาว โดยจัดระบบติดตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่องและกำหนดมาตรการที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนให้ได้มากที่สุดและทันท่วงที รวมทั้งพัฒนาการปฏิบัติการฝนหลวงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒.๘ การพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔)

๒.๘.๑ กรอบแนวคิดการพัฒนา

๑) เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาการเกษตร แม้ว่าจะมีการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้กับการพัฒนาการเกษตรของประเทศอย่างต่อเนื่อง แต่ปัญหาของเกษตรกรยังคงมีอยู่ในสังคมไทย เป็นเพราะเกษตรกรไทยส่วนใหญ่เป็นรายย่อย การทำการเกษตรหลายพื้นที่ยังเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ควรได้รับการแก้ไข โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกษตรกรพัฒนาระบบการผลิตให้สามารถเลี้ยงตัวเองได้ตามหลักความพอประมาณ

๒) แรงงานภาคการเกษตรมีแนวโน้มลดลงและการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ แรงงานในภาคการเกษตรลดลงเนื่องมาจากเคลื่อนย้ายไปทำงานในภาคการผลิตอื่น การก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การขยายตัวของภาคการผลิตอื่น และทัศนคติของเกษตรกรส่วนใหญ่คิดว่าการทำการเกษตรเป็นงานที่หนักและลำบาก ไม่คุ้มค่า ทำให้เยาวชนรุ่นใหม่ไม่สนใจทำอาชีพการเกษตร ส่งผลให้แรงงานภาคการเกษตรมีแนวโน้มลดลง ซึ่งปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบ

๓) การปรับตัวของเกษตรกรสู่เกษตรกรมืออาชีพ (Smart Farmer) เกษตรกรจำนวนมากยังมีข้อจำกัดในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการผลิตเชื่อมโยงไปจนถึงการแปรรูปและการตลาด การขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการใช้ปัจจัยการผลิตทำให้ปัจจัยการผลิตดังกล่าวมากเกินความจำเป็น การปรับตัวของเกษตรกร จึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เป้าหมายการพัฒนาการเกษตรของประเทศบรรลุผลสำเร็จได้

๔) การส่งเสริมการทำเกษตรในรูปแบบของการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร

๕) การบริหารจัดการสินค้าเกษตร ภาคการเกษตรมีความอ่อนไหวและเปราะบางมากกว่าภาคการผลิตอื่นๆ จึงควรเน้นในเรื่องการวางแผนความต้องการและการผลิตสินค้าเกษตร (Demand & Supply) ในระดับจังหวัด เพื่อเป็นข้อมูลให้กับส่วนกลางในการบริหารจัดการสินค้าเกษตรในภาพรวม การขึ้นทะเบียนเกษตรกรทั่วประเทศ เพื่อรู้ปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ

๖) มาตรฐานสินค้าเกษตร ประเทศไทยได้มีการพัฒนาด้านมาตรฐานสินค้าเกษตรไปมากเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน แต่ยังคงมีปัญหาในเรื่องของการพัฒนาให้ทั่วถึง ทั้งด้านองค์ความรู้ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าเกษตร การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ เพื่อยืดอายุของสินค้าเกษตรและเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร ดึงดูดความสนใจและตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี

๗) โลจิสติกส์และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร เป็นการดำเนินการต่อเนื่องจากแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) โดยยกระดับบุคลากรภาครัฐ เกษตรกร/สถาบันเกษตรกร เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน พัฒนาทักษะการบริหารจัดการโลจิสติกส์ระดับฟาร์ม ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมในโซ่คุณค่าของสินค้าเกษตร สนับสนุนให้เกิดเครือข่ายเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

๘) ความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน การใช้พลังงานของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่งผลให้หลายประเทศรวมถึงประเทศไทยหันมาพึ่งพาการใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ความต้องการพืชพลังงาน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

๙) การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การวางมาตรการและแนวทางเพื่อเตรียมความพร้อมรับมือและสนับสนุนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาภาคการเกษตรของไทย

๑๐) การวิจัยและพัฒนาด้านการเกษตร รวมถึงนวัตกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร

๑๑) กฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเกษตร

๑๒) ความร่วมมือและข้อตกลงระหว่างประเทศ ประเด็นสำคัญที่ควรพัฒนาคือการศึกษากฎระเบียบและกฎหมายของประเทศคู่ค้าที่จะมีผลกระทบต่อการค้าสินค้าเกษตร มาตรการนำเข้า-ส่งออกสินค้า

๑๓) การบริหารจัดการสินค้าเกษตรเพื่อรองรับการค้าชายแดนและเขตเศรษฐกิจพิเศษ

๒.๘.๒ ทิศทางการพัฒนา

๑) วิสัยทัศน์ “ภาคเกษตรก้าวไกลด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลาดนำการผลิต ชีวิตเกษตรกรมีคุณภาพ ทรัพยากรการเกษตรมีความสมดุลและยั่งยืน”

๒) พันธกิจ

(๑) พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรให้มีความมั่นคง

(๒) พัฒนาเศรษฐกิจการเกษตรให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ

(๓) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพตลอดโซ่อุปทานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และส่งเสริมงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์

(๔) ส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล และยั่งยืน

๓) วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด

(๑) วัตถุประสงค์

- เพื่อสร้างความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกรรม สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีการถ่ายทอดความรู้อย่างต่อเนื่อง เกิดการรวมกลุ่มเกษตรกรและเชื่อมโยงเครือข่ายกับภายนอกอย่างเข้มแข็ง และ ลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้
- เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรยกระดับผลิตภาพ ประสิทธิภาพ คุณภาพ มาตรฐาน รวมทั้งสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรให้ตอบสนองความต้องการของตลาด
- เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตร รวมทั้งพัฒนางานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาใช้ประโยชน์
- เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปรับตัวและสร้างภูมิคุ้มกันรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้

(๒) เป้าหมาย

- ความผาสุกของเกษตรกรเพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ ๘๕ ในปี ๒๕๖๔
- เกษตรกรมีรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรเพิ่มขึ้นเป็น ๕๙,๔๖๐ บาท ต่อครัวเรือน ในปี ๒๕๖๔
- เศรษฐกิจภาคเกษตรเติบโตเฉลี่ยร้อยละ ๓ ต่อปี
- จำนวนงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตรถูกนำไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๕ ต่อปี

- ทรัพยากรการเกษตรได้รับการฟื้นฟูและใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืนเพิ่มขึ้น

(๓) ตัวชี้วัด

- ดัชนีชี้วัดความผาสุกของเกษตรกร
- รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตร
- GDP ภาคเกษตร
- จำนวนงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่นำไปใช้ประโยชน์
- ทรัพยากรการเกษตรที่มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

๔) ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาการเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

- ขยายผลการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- เสริมสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
- ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืนให้เห็นผลในทางปฏิบัติ
- พัฒนาองค์ความรู้ของเกษตรกรสู่เกษตรกรมืออาชีพ
- สร้างความเข้มแข็งและเชื่อมโยงเครือข่ายของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทาน

- ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานรองรับความต้องการของตลาด
- ส่งเสริมการบริหารจัดการโซ่อุปทานสินค้าเกษตร
- เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
- จัดตั้งศูนย์กลางและพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตร
- เสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารอย่างยั่งยืน
- สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน
- สนับสนุนการจัดการความเสี่ยงที่จะกระทบต่อพืชผลทางการเกษตร
- ส่งเสริมการค้าชายแดน การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และความร่วมมือระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

- ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตร
- พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศการเกษตรและเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบ
- ส่งเสริมการนำงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

- ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตร
- ส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- บริหารจัดการพื้นที่ทำกินทางการเกษตร
- สร้างภูมิคุ้มกันการเกษตรต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

- พัฒนาบุคลากรภาครัฐ ปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการและระบบการทำงาน
- ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร

๒.๙ นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๒.๗.๑ ยุทธศาสตร์และนโยบายของรัฐมนตรีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ดร.เฉลิมชัย ศรีอ่อน) ได้กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางนโยบายหลักสำหรับการขับเคลื่อนงาน ภาคเกษตรให้ประสบผลสำเร็จ ดังนี้

๑) ยุทธศาสตร์ ๕ ประเด็น ประกอบด้วย

(๑) ยุทธศาสตร์ตลาดนำการผลิต เป็นยุทธศาสตร์หลักเพื่อปฏิรูปภาคเกษตรทั้งในรูปแบบ ตลาดออนไลน์ (แพลตฟอร์มรายสินค้าเพื่อรองรับ New Normal) ตลาดออฟไลน์ Modern Trade รถโมบายตลาดสด คาราวานสินค้า เกษตรพันธสัญญา และเคาน์เตอร์เทรด จัดกิจกรรมจับคู่ธุรกิจผู้ซื้อกับผู้ขายเพื่อสร้างเครือข่ายธุรกิจ

(๒) ยุทธศาสตร์เทคโนโลยี ๔.๐ เพื่อการบริหารราชการแผ่นดิน การบริการประชาชน และ การพัฒนาภาคเกษตรกรรม โดยใช้เทคโนโลยีตลอดห่วงโซ่อุปทานและมูลค่า (Supply - Value Chain) ตั้งแต่การผลิต การแปรรูป จนถึงการตลาด

(๓) ยุทธศาสตร์ ๓'S (Safety - Security - Sustainability - เกษตรปลอดภัย - เกษตรมั่นคง และเกษตรยั่งยืน)

(๔) ยุทธศาสตร์การบริหารเชิงรุกแบบบูรณาการกับทุกภาคส่วน โดยเฉพาะโมเดล "เกษตร - พาณิชย์ทันสมัย"

(๕) ยุทธศาสตร์เกษตรกรรมยั่งยืนตามแนวทางศาสตร์พระราชา

๒) แนวทางนโยบายหลัก ๑๕ ด้าน ประกอบด้วย

(๑) นโยบาย "ตลาดนำการผลิต" เป็นนโยบายหลักโดยเพิ่มช่องทางตลาดให้หลากหลาย ทั้งในรูปแบบตลาดออนไลน์ (แพลตฟอร์มรายสินค้าเพื่อรองรับ New Normal) ตลาดออฟไลน์ โมเดิร์นเทรด (Modern Trade) รถโมบาย ตลาดสด ตลาดชุมชน คาราวานสินค้า เกษตรพันธสัญญา และเคาน์เตอร์เทรด จัดกิจกรรม จับคู่ธุรกิจผู้ซื้อกับผู้ขายเพื่อสร้างเครือข่ายธุรกิจ โดยร่วมมืออย่างเข้มข้นกับกระทรวงพาณิชย์ภายใต้โมเดล "เกษตร - พาณิชย์ทันสมัย"

(๒) การสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันเกษตรกรและเศรษฐกิจฐานราก โดยส่งเสริมให้เกษตรกร มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้มีอำนาจต่อรองในการซื้อขายผลผลิต ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์เกษตร ชุมชน เชื่อมโยงกับตลาดชุมชน/ตลาดเกษตรกร ตลาดสีเขียว (Green Market) และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนภายในชุมชน รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ สามารถช่วยเหลือสมาชิกเกษตรกร เอื้อให้เกิดการพัฒนาในพื้นที่ ทั้งสังคม ชุมชน วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติให้เข้มแข็งและยั่งยืน

(๓) การส่งเสริมสถาบันเกษตรกร ผู้ประกอบการ และ Start Up เป็นหน่วยธุรกิจให้บริการ ทางการเกษตร (Agricultural Service Providers : ASP) เพื่อยกระดับสู่การให้บริการทางการเกษตร เช่น เทคโนโลยี ในการดูแลรักษา รถจักรกลในการเตรียมดินและการเก็บเกี่ยว สำหรับให้บริการแก่พี่น้องเกษตรกรแบบครบวงจร

(๔) การส่งเสริมเกษตรพันธสัญญา (Contract Farming) เพื่อสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพการผลิตอย่างยั่งยืน ระหว่างเกษตรกรกับผู้ประกอบการ และร่วมกันยกระดับคุณภาพผลผลิต และแก้ปัญหาผลผลิตล้นตลาด

(๕) การพัฒนาศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (AIC) เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีทางการเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมเทคโนโลยีเกษตร โดยเชื่อมโยงการทำงานกับ ศพก. เพื่อยกระดับ สู่การทำเกษตรสมัยใหม่ และเกษตรแบบแม่นยำ (Precision Agriculture)

(๖) การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านการเกษตร เพื่อตอบสนองต่อโซ่อุปทานที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการค้าสินค้าเกษตรออนไลน์ที่ขยายตัวต่อเนื่อง เพื่อรักษาคุณภาพสินค้าเกษตรให้มีความสดใหม่และถึงมือผู้บริโภคอย่างรวดเร็ว รวมถึงพัฒนาระบบเชื่อมโยงทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งออกและนำเข้าสินค้าเกษตร

(๗) การบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ มีการกระจายน้ำอย่างเหมาะสมและทั่วถึง รวมทั้ง พัฒนาแหล่งน้ำในไร่นาของเกษตรกรและชุมชน เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำเพียงพอสำหรับใช้ในการอุปโภคบริโภคและทำการเกษตร ตลอดจนป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัย

(๘) การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินได้ตรงตามศักยภาพของที่ดิน และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดมากที่สุด โดยกำหนดเขตความเหมาะสมในการทำการเกษตรในแต่ละพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตสูงสุดผ่านข้อมูล Agri - Map

(๙) การส่งเสริมศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อบ่มเพาะ เกษตรกรให้เป็น Smart Farmer ผ่านการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งให้บริการทางวิชาการและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรต้นแบบเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเกษตรในระดับพื้นที่

(๑๐) การประกันภัยพืชผล ให้ความคุ้มครองความเสียหายหรือความสูญเสียต่อพืชผลที่เอาประกันภัย ซึ่งเกิดจากภัยต่างๆ เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง ลมพายุ ลูกเห็บตก เป็นต้น ซึ่งจะช่วยสร้างเสถียรภาพทางรายได้และความมั่นคงในอาชีพให้แก่เกษตรกร รวมถึงการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเกษตรกรที่ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างทันท่วงที

(๑๑) การส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันและสร้างความมั่นคงแก่เกษตรกร ได้แก่ เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ เกษตรธรรมชาติ และวนเกษตร ด้วยการลด ละ เลิก การใช้สารเคมี ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรับรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง และมีการพัฒนาอาหารของไทย ให้เป็นรูปแบบอาหารที่ปลอดภัยและมีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบสนองต่อความต้องการสินค้าเกษตรปลอดภัยใน ๕ร ได้แก่ โรงเรียน โรงแรม โรงพยาบาล เรือนจำ และร้านอาหาร

(๑๒) การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์ เฉพาะถิ่น สร้างแบรนด์ให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าจากความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น สมุนไพร แมลงเศรษฐกิจ ส่งเสริมสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพทางด้านการตลาดในอนาคต ทั้งสินค้าอาหารอนาคต (Future Food) และสินค้าเกษตรที่ตอบสนองผู้บริโภคเฉพาะกลุ่ม (Functional Food) รวมทั้งสินค้าเกษตรเพื่อพลังงานและอุตสาหกรรมแห่งอนาคต

(๑๓) การวิจัยและพัฒนา เพื่อตอบสนองการพัฒนาภาคเกษตรของประเทศไทยบนพื้นฐาน ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกรและผู้บริโภค

(๑๔) การพัฒนาฐานข้อมูล Big Data ในการใช้ประโยชน์และเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อการบริหารและช่วยให้เกษตรกรมีข้อมูลที่ดีและเพียงพอต่อการตัดสินใจที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อการผลิตและการจำหน่ายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์

(๑๕) การประกันรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๗.๑.๒ แนวทางการขับเคลื่อนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ของปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบแนวทางการขับเคลื่อนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้กับผู้บริหารและบุคลากรของส่วนราชการ/หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค โดยสรุปเป็นแนวทางดำเนินงานหลักใน ๓ ด้าน ดังนี้

๑) ภารกิจเร่งด่วนเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และนโยบายให้บรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย

(๑) เร่งรัดงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของกระทรวง

(๒) ขยายพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่สร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรฐานราก

(๓) ยกระดับศักยภาพแปลงใหญ่ด้วยเกษตรสมัยใหม่

(๔) ผลักดันการสร้างเกษตรมูลค่าสูง

(๕) พัฒนาช่องทางเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรทั้งในและต่างประเทศ

(๖) ผลักดันการพัฒนา Big Data อย่างเป็นรูปธรรม

(๗) ยกระดับ ศพก. สู่ศูนย์พัฒนา Smart Farmer ครบวงจร

(๘) ปรับปรุงกลไกและคณะทำงานขับเคลื่อนระดับพื้นที่

(๙) มอบหมายรองปลัดกระทรวงดูแลการขับเคลื่อนระดับพื้นที่

(๑๐) ปรับปรุงระบบประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบให้ทันสมัยเข้าถึงเกษตรกร

๒) ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้เกษตรกร ประกอบด้วย

(๑) การแก้ไขปัญหาให้เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากโควิด - ๑๙

(๒) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร

(๓) การรับเรื่องราวร้องทุกข์และการเยี่ยมเยียนพี่น้องเกษตรกร

(๔) การแก้ไขปัญหาหนี้สินให้เกษตรกร

๓) วางรากฐานการทำงานของกระทรวงรองรับความปกติใหม่ (New Normal) ประกอบด้วย

(๑) สร้างเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพที่ชัดเจนและพัฒนา Smart Officer ให้พร้อมรับ การเปลี่ยนแปลง

(๒) สร้างความตระหนักในวัฒนธรรมองค์กร ค่านิยมร่วม และสร้างอัตลักษณ์ของกระทรวง รวมทั้งยกระดับสวัสดิการเพื่อคนกระทรวง

(๓) กำหนดตัวชี้วัดร่วมเพื่อสร้างพลังการขับเคลื่อนบูรณาการทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

(๔) ปรับปรุงโครงสร้าง อำนาจหน้าที่และบทบาทของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงให้สอดรับกับเป้าหมายระยะยาวและแนวทางการพัฒนาด้านการเกษตรของประเทศ

(๕) สร้างเอกภาพในการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวง

(๖) สร้างหอบังคับการ (Control Tower) เพื่อตรวจสอบ ติดตาม การบริหารแผนงานและงบประมาณของกระทรวง

(๗) ทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัดให้เป็นแผนหลักด้านการเกษตรของกระทรวงในจังหวัด เพื่อบูรณาการงบประมาณและสร้างแนวร่วมการพัฒนา

(๘) ให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงและผู้ตรวจราชการกรมเป็นผู้นำการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการในพื้นที่

(๙) ผลักดันการศึกษาวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรทุกด้าน

๒.๑๐ ยุทธศาสร์ตามแผนพัฒนาจังหวัดอำนาจเจริญ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)

เป้าหมายการพัฒนาจังหวัด “เมืองธรรมเกษตร การเกษตรสร้างมูลค่า ท่องเที่ยวเสริมสร้างสุขภาพ เชื่อมโยงเส้นทางการค้า”

ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด

๑. ดัชนีวัดความสุขมวลรวมของประชาชนจังหวัดอำนาจเจริญ เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๕ ภายในปี ๒๕๗๐

๒. ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ เป้าหมาย ๕ ปี

๓. พื้นที่ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยที่ได้รับมาตรฐาน จำนวน ๔๐๐,๐๐๐ ไร่ ภายในปี๒๕๗๐

๔. เศรษฐกิจจังหวัดอำนาจเจริญขยายตัวเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๓ ต่อปี

ประเด็นการพัฒนาของจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัดในห้วงระยะ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) ประกอบด้วย ๔ ประเด็นการพัฒนา ดังนี้

๑. การส่งเสริมและยกระดับการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป และผลิตภัณฑ์สมุนไพร

๒. การพัฒนาคน หมู่บ้าน ชุมชน ให้มีคุณภาพ มั่นคง เข้มแข็ง และทันสมัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๓. การส่งเสริมการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวและบริการ และสินค้าชุมชน ให้สามารถแข่งขันได้

๔. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ป่า ดิน น้ำ และพลังงาน เพื่อการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ที่สมดุล ยั่งยืน

๓. วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดอำนาจเจริญ

๓.๑ เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดอำนาจเจริญ

๓.๒ เพื่อเป็นกรอบในการจัดทำคำของบประมาณของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

๓.๓ เพื่อเป็นเครื่องมือในการติดตามแผนงาน/โครงการในการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดอำนาจเจริญ

๔. คำนิยาม

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด หมายความว่า แผนซึ่งแสดงถึงทิศทาง แนวทาง และเป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดในอนาคต ที่มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาจังหวัด กลุ่มจังหวัด โดยแสดงถึงวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาตร์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์และโครงการในการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

๕. แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดอำนาจเจริญ

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ในระดับจังหวัด เป็นการกำหนดภาพรวม ทิศทาง แนวทาง การทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ดังนั้น ในการจัดทำแผนจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๕.๑ การสอดคล้องเชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาล นโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทุกฉบับ แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด รวมทั้งสอดคล้องกับศักยภาพ โอกาส สภาพปัญหา ความต้องการของเกษตรกร และภาคส่วนต่างๆ ในจังหวัด

๕.๒ การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด จะต้องผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

๕.๓ แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด จะครอบคลุมระยะเวลา ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) โดยมีการทบทวน และปรับปรุงใหม่ให้ทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละปีทุกปี เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และยุทธศาสตร์ทุกระดับ ตั้งแต่ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) ,แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๓) ประเด็นการเกษตร (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) ,ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙) ,SDGs Mega Trends ๒๐๒๑ ,แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระดับโลก (Global Megatrends) เป็นต้น

ทั้งนี้ การทบทวนและปรับปรุงแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดทุกปีงบประมาณ ควรดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเดือนสิงหาคมของทุกปี เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และเพื่อให้สอดคล้องในการเสนอแผนงาน/โครงการด้านการเกษตรและสหกรณ์บรรจุไว้ในแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และผลักดันเข้าสู่แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด ให้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในแต่ละปี

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๑. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด

๑.๑ข้อมูลด้านกายภาพ

๑.๑.๑ลักษณะภูมิศาสตร์

๑) ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่ จังหวัดอำนาจเจริญ เป็นจังหวัดในตอนใต้ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ ๑๕ องศา ๓๐ ลิปดาเหนือ ถึง ๑๖ องศา ๓๐ ลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ ๑๐๔ องศา ๑๕ ลิปดาตะวันออก ถึง ๑๐๕ องศา ลิปดาตะวันออก ห่างจากกรุงเทพโดยรถยนต์ประมาณ ๕๘๖ กิโลเมตร แยกออกจากจังหวัดอุบลราชธานี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๖ มีเนื้อที่ทั้งสิ้น ๒,๐๕๗,๔๙๖ ไร่ หรือ ๓,๒๙๑.๙๙ ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

รูปที่ ๑ แผนที่ แสดงอาณาเขตพื้นที่จังหวัดอำนาจเจริญ

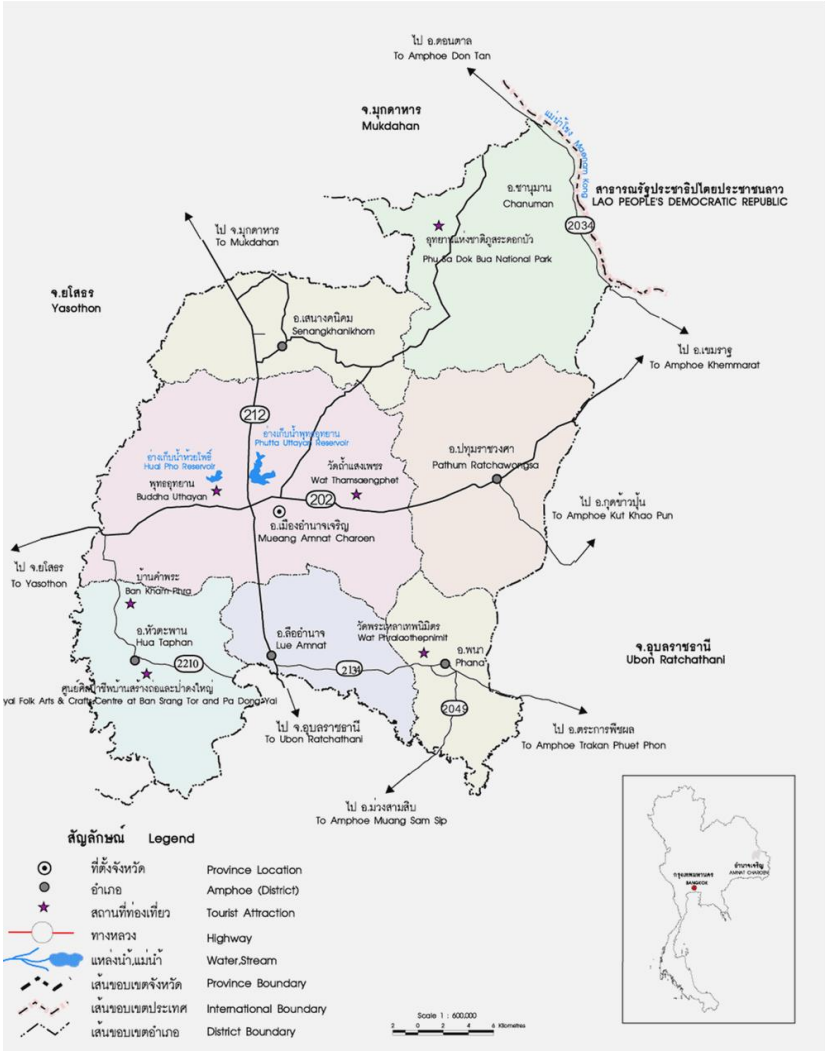

๒) อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดเขตจังหวัดยโสธร ที่อำเภอเลิงนกทา และจังหวัดมุกดาหาร

ทิศตะวันออก ติดเขตประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวตามแนวฝั่งแม่น้ำโขงด้านอำเภอชานุมานเป็นระยะทาง ๓๘ กิโลเมตร และจังหวัดอุบลราชธานีที่อำเภอเขมราฐ อำเภอกุดข้าวปุ้น และอำเภอตระการพืชผล

ทิศตะวันตก ติดเขตจังหวัดยโสธร ที่อำเภอป่าติ้ว และอำเภอ เลิงนกทา

ทิศใต้ ติดเขตจังหวัดอุบลราชธานี ที่อำเภอม่วงสามสิบ

๓) สภาพพื้นที่

๓.๑) ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศ โดยทั่วไปของจังหวัดอำนาจเจริญ เป็นที่ลุ่มและมีเนินเขาเตี้ย ๆ ทอดยาวไปจรดจังหวัดอุบลราชธานี ในเขตพื้นที่อำเภอชานุมานลักษณะของดินเป็นดินร่วนทราย มีดินลูกรังบางส่วนมีแม่น้ำโขงเป็นแนวกั้นระหว่างไทยกับ สปป.ลาว พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ ๒๒๗ ฟุต (หรือประมาณ ๖๘ เมตร) และสามารถแบ่งลักษณะลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดอำนาจเจริญ ออกได้ดังนี้

๓.๑.๑) บริเวณที่ราบสูง ลักษณะพื้นเป็นที่สูง บางส่วนเป็นลูกคลื่นลอนตื้นหรือเนินเขาเตี้ย ๆ อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอชานุมาน และอำเภอเสนางคนิคม

๓.๑.๒) บริเวณที่ราบ มีลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบถึงลูกคลื่นลอนตื้น เป็นแนวยาวตามทิศตะวันออกถึงทิศตะวันตกอยู่ในเขตอำเภอเมืองอำนาจเจริญ อำเภอพนา อำเภอปทุมราชวงศา อำเภอหัวตะพาน และอำเภอลืออำนาจ

๓.๒) ลักษณะภูมิสัณฐาน

จังหวัดอำนาจเจริญมีลักษณะภูมิสัณฐานแบ่งออกได้โดยสังเขป ดังนี้คือ

๓.๒.๑) บริเวณที่เป็นสันดินริมน้ำ (River Levee) เกิดจากตะกอนลำน้ำที่พัดพามาทับถม สภาพพื้นที่ เป็นเนินสันดิน พบบริเวณสันดินริมฝั่งแม่น้ำโขง คืออำเภอชานุมาน และบางบริเวณสันดินริมฝั่งลำน้ำเซบายได้แก่อำเภอหัวตะพาน

๓.๒.๒) บริเวณที่เป็นแอ่ง (Depression) หรือที่ราบต่ำหลังแม่น้ำ (Back Swamp) เกิดจากการกระทำของขบวนการน้ำ พบบางแห่งในบริเวณลำเซบายของอำเภอหัวตะพานจะมีน้ำแช่ขังนานในฤดูฝน

๓.๒.๓) บริเวณที่เป็นแบบลานตะพักน้ำ (Terrace) ที่เกิดจากการกระทำของขบวนการของน้ำนานมาแล้ว ประกอบด้วยบริเวณที่เป็นลานตะพักลำน้ำระดับต่ำ ระดับกลาง และระดับสูง ลักษณะพื้นที่มีทั้งเป็นแบบที่ราบแบบลูกคลื่นลอนลาดจนถึงลูกคลื่นลอนชัน จะอยู่ถัดจากบริเวณที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึงขึ้นมา พื้นที่เหล่านี้จะพบได้ทั่วไปของจังหวัด บางแห่งใช้สำหรับ ทำนา บางแห่งใช้สำหรับปลูกพืชไร่

๔) ลักษณะดิน

๔.๑) ลักษณะดินในจังหวัดอำนาจเจริญสามารถแบ่งดินออกเป็นกลุ่มใหญ่ได้ดังนี้

๔.๑.๑) กลุ่มดินไร่ กระจัดกระจายอยู่ทั่วไปในพื้นที่ของจังหวัด สามารถแยกกลุ่มดินได้ดังนี้

- กลุ่มดินทั่วไป พบในพื้นที่ อ.ชานุมาน
- กลุ่มดินไร่ตื้น พบในพื้นที่ อ.ชานุมาน
- กลุ่มดินไร่ทราย พบในพื้นที่ อ.เมือง และ อ.พนา

๔.๑.๒) กลุ่มดินไร่ทั่วไปคละกับดินนาทั่วไป พบในเขตอ.เมือง อ.หัวตะพานและอ.เสนางคนิคม

๔.๑.๓) กลุ่มพื้นที่สูงและภูเขา พบใน อ.ชานุมาน

๔.๑.๔) กลุ่มดินเค็ม ดินเค็มน้อย พบใน อ.หัวตะพาน และอ.พนา ส่วนดินเค็มจัดพบใน อ. เมือง และ อ.ลืออำนาจ

๔.๒) ความเหมาะสมและข้อจำกัดของดินสำหรับการปลูกพืชในช่วงฤดูเพาะปลูกสามารถสรุป ได้ดังนี้

๔.๒.๑) ดินที่มีความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว แต่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๕ มีเนื้อที่ประมาณ ๕๔,๔๑๗ ไร่ หรือ ๒.๗๕๔ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด

๔.๒.๒) ดินที่มีความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว แต่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ เนื้อดินแน่นทึบหรือค่อนข้างเป็นทราย ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๑๕ กลุ่มชุดดินที่ ๑๘ และกลุ่มชุดดินที่ ๒๒ มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒๙,๒๘๒ ไร่ หรือ ๖.๕๔๓ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด

๔.๒.๓) ดินที่มีความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าวแต่มีข้อจำกัดเนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ดอน ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และ/หรือเนื้อดินเป็นทราย อาจขาดแคลนน้ำเมื่อฝนทิ้งช่วง ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๑๕hi กลุ่มชุดดินที่ ๑๖hi กลุ่มชุดดินที่ ๑๗hiB กลุ่มชุดดินที่ ๑๘hi กลุ่มชุดดินที่ ๑๘hiB กลุ่มชุดดินที่ ๑๙hi กลุ่มชุดดินที่ ๑๙hiB กลุ่มชุดดินที่ ๒๒hi กลุ่มชุดดินที่ ๒๒hiB กลุ่มชุดดินที่ ๒๔hi และกลุ่มชุดดินที่ ๒๔hiB มีเนื้อที่ประมาณ ๗๐๘,๑๓๘ ไร่ หรือ ๓๕.๘๔๒ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด

๔.๒.๔) ดินที่มีความเหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ ไม้ผล และไม้ยืนต้น ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๓๓B มีเนื้อที่ประมาณ ๒,๖๘๒ ไร่ หรือ ๐.๑๓๖ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด

๔.๒.๖) ดินที่มีความเหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ ไม้ผลและไม้ยืนต้นแต่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๓๕B กลุ่มชุดดินที่ ๓๖B กลุ่มชุดดินที่ ๓๗B กลุ่มชุดดินที่ ๓๘B กลุ่มชุดดินที่ ๔๐B และกลุ่มชุดดินที่ ๔๐C มีเนื้อที่ประมาณ ๖๔๘,๓๖๐ ไร่ หรือ ๓๒.๘๑๕ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด

๔.๒.๗) ดินที่มีความเหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ ไม้ผลและไม้ยืนต้น แต่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ เนื้อดินเป็นทรายจัด ได้แก่กลุ่มชุดดินที่ ๔๑B และกลุ่มชุดดินที่ ๔๔B มีเนื้อที่ประมาณ ๒๘๘,๓๑๙ ไร่ หรือ ๑๔.๕๙๒ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด

๔.๒.๘) ดินที่มีความเหมาะสมสำหรับปลูกไม้ใช้สอยโตเร็ว หรือปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ แต่มีข้อจำกัดคือเป็นดินตื้น พบชั้นเศษหินก้อนกรวดหรือหินพื้น ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๔๗C และกลุ่มชุดดินที่ ๔๙B มีเนื้อที่ประมาณ ๘,๓๔๘ ไร่ หรือ ๐.๔๒๒ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด

๔.๒.๙) ดินที่ไม่เหมาะสมสำหรับการทำการเกษตรเนื่องจากเป็นพื้นที่มีหินพื้นโผล่ปะปน มีก้อนหิน เศษหิน ปะปนมาก ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๖๑C และกลุ่มชุดดินที่ ๖๑D มีเนื้อที่ประมาณ ๒,๒๓๒ ไร่ หรือ ๐.๑๑๓ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด

๔.๒.๑๐) ดินที่ไม่เหมาะสมสำหรับการทำการเกษตรเนื่องจากเป็นพื้นที่มีหินพื้นโผล่ปะปน มีก้อนหิน เศษหิน ปะปนมาก และมีความลาดชันมากกว่า ๓๕ เปอร์เซ็นต์ ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๖๒ มีเนื้อที่ประมาณ ๓๘,๖๐๓ ไร่ หรือ ๑.๙๕๔ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด

๔.๒.๑๑) หน่วยแผนที่ดินเบ็ดเตล็ดเป็นหน่วยของแผนที่ที่ได้แยกออกจากพื้นที่ดินที่มีศักยภาพในการใช้ประโยชน์หรือบริเวณที่ไม่เป็นดินตามธรรมชาติ ได้แก่ ที่ดินเต็มไปด้วยก้อนหิน(RL) พื้นที่ชุมชนที่อยู่อาศัย (U) และพื้นที่น้ำ(W) มีเนื้อที่ประมาณ ๙๕,๓๙๙ ไร่ หรือ ๔.๘๒๙ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด

๔.๓ ปัญหาดินและแนวทางการจัดการ

๔.๓.๑) ปัญหาเรื่องดิน

๑) ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ทรัพยากรดินโดยทั่วไปของจังหวัดอำนาจเจริญ เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินที่เป็นดินทรายหรือตะกอนเนื้อหยาบ วัตถุต้นกำเนิดดินเหล่านี้มีธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืชต่ำ เนื้อดินเป็นดินปนทรายหรือดินทราย มีความสามารถในการดูดซับธาตุอาหารต่ำและถูกชะพาลงไปในดินชั้นล่างหรือออกไปจากพื้นที่ได้ง่าย ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๑๕, ๑๕hi, ๑๖hi, ๑๗hiB, ๑๘, ๑๘hi, ๑๘hiB, ๑๙hi, ๑๙hiB, ๒๒hi, ๒๒hiB, ๒๒, ๓๕B, ๓๖B, ๓๗B, ๔๐B, ๔๐C, ๕๖C มีเนื้อที่ประมาณ ๑,๔๔๓,๐๕๙ ไร่ หรือ ๗๓.๐๓๗ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด

แนวทางแก้ไข การใช้ประโยชน์พื้นที่ดินบริเวณนี้ ควรมีการปรับปรุงบำรุงดินโดยการเพิ่มปริมาณอินทรียวัตถุ เช่น ปุ๋ยหมัก อัตรา ๑-๔ ตันต่อไร่ ปุ๋ยคอก อัตรา ๑-๒ ตันต่อไร่หรือปุ๋ยพืชสดอัตราเมล็ดพันธ์ ๕-๑๐ กก.ต่อไร่ร่วมกับปุ๋ยเคมีตามชนิดพืชที่ปลูก เพื่อช่วยปรับปรุงบำรุงดิน เพิ่มผลผลิตและรักษาความสามารถในการผลิตของดินไม่ให้เสื่อมลงอย่างรวดเร็ว ทำให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างยั่งยืน

๒) เป็นดินทรายจัด ดินทรายจัดจะมีความสามารถในการอุ้มน้ำและดูดซับธาตุอาหารของดินต่ำถึงต่ำมาก ธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืชสูญเสียไปในดินชั้นล่างหรือออกไปนอกพื้นที่ได้ง่ายเมื่อมีการให้น้ำหรือมีฝนตก ดินง่ายต่อการกร่อนทำให้เกิดเป็นร่องลึกและกว้าง ขาดแคลนน้ำ ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๒๔, ๒๔hiB , ๔๑B, ๔๔B มีเนื้อที่ประมาณ ๓๔๗,๔๐๕ ไร่ หรือ ๑๗.๕๘๓ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด

แนวทางแก้ไข การใช้ประโยชน์ของพื้นที่บริเวณนี้ ควรเลือกชนิดพืชที่ศักยภาพเหมาะสมมาใช้ปลูก เพื่อลดต้นทุนในการผลิต มีการปรับปรุงบำรุงดินร่วมกับมีระบบการอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปุ๋ยหมัก อัตรา ๑-๔ ตันต่อไร่ ปุ๋ยคอก อัตรา ๑-๒ ตันต่อไร่ หรือปุ๋ยพืชสด อัตราเมล็ดพันธุ์ ๕-๑๐ กก.ต่อไร่ร่วมกับปุ๋ยเคมี และใช้วัสดุคลุมดิน ทำคันดิน ปลูกหญ้าแฝกหรือปลูกพืชเป็นแถบสลับ พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่พืชขาดแคลนน้ำ การใช้ปุ๋ยเคมีควรใช้ที่ละน้อยแต่บ่อยครั้ง เพื่อลดการสูญเสียธาตุอาหารลงไปในชั้นดินล่างก่อนที่พืชจะนำไปใช้ได้หรือสูญเสียออกไปจากพื้นที่ เมื่อมีการให้น้ำหรือมีฝนตก

๓) ดินตื้น ดินตื้นถึงชั้นลูกรัง เศษหิน ก้อนหินปะปนอยู่ในเนื้อดินตั้งแต่ ๓๕ เปอร์เซ็นต์ หรือมากกว่าโดยปริมาตรภายในความลึก ๕๐ เซนติเมตรจากผิวดิน หรือมีชั้นหินพื้นตื้นกว่า ๕๐ เซนติเมตรจากผิวดิน ดินตื้นจะเป็นอุปสรรคต่อการชอนไชของรากพืชลงไปหาอาหาร นอกจากนี้ยังมีส่วนที่เป็นดินน้อย ทำให้มีความสามารถในการดูดซับธาตุอาหารและอุ้มน้ำต่ำมาก พืชจะขาดน้ำและทำให้เหี่ยวเฉาไวกว่าพื้นที่อื่น ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๒๕hi,๒๕hiB, ๔๗C,๔๙B มีเนื้อที่ประมาณ ๓๑,๖๙๗ ไร่ หรือ ๑.๖๐๔ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด

แนวทางการแก้ไข เลือกพื้นที่ที่มีหน้าดินหนาและไม่มีเศษหินหรือก้อนหินอยู่บริเวณหน้าดินมาก เพราะจะเป็นอุปสรรคต่อการเกษตรกรรมและการดูแลรักษา โดยทำการเกษตรแบบวนเกษตรหรือแบบผสมผสาน ไม่ทำลายไม้พื้นล่าง ขุดหลุมปลูก พร้อมปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักอัตรา ๒๕-๕๐ กก.ต่อหลุมหรือปุ๋ยคอกอัตรา ๑๐-๒๐ กก.ต่อหลุมร่วมกับปุ๋ยเคมีตามชนิดพืชที่ปลูก มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ใช้วัสดุคลุมดินหรือปลูกหญ้าแฝก เพื่อรักษาความชื้นและลดการกร่อนของดิน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ฝนทิ้งช่วง

นานหรือพืชขาดน้ำ สำหรับในพื้นที่ที่มีหินกระจัดกระจายอยู่บนดินมาก ไม่เหมาะสมต่อการเกษตร ควรปล่อยไว้ให้เป็นป่าตามธรรมชาติ เป็นที่อยู่อาศัยเพาะพันธุ์ของสัตว์ป่าเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร สำหรับในพื้นที่เสื่อมโทรมควรฟื้นฟูให้กลับมาเป็นป่าหรือปลูกไม้ใช้สอยโตเร็ว

๔) การกร่อนของดิน บางบริเวณ มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นถึงเป็นเนินเขาและมีเนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ทำให้ง่ายต่อการถูกกร่อนจากแรงกระแทกของเม็ดฝนและถูกพัดพาโดยน้ำที่ไหลบ่าผ่านผิวดิน ทำให้เกิดเป็นร่องกว้าง ทำความเสียหายกับพืชที่ปลูกและเป็นอุปสรรคต่อการจัดการที่ดินและการไถพรวน

แนวทางการแก้ไข การใช้ประโยชน์พื้นที่บริเวณนี้ ควรมีการไถพรวนให้น้อยที่สุดและไถขวางความลาดชัน ปรับปรุงดินโดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยพืชสดร่วมกับปุ๋ยเคมี มีมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ใช้วัสดุคลุมดิน ทำคันดิน ปลูกหญ้าแฝกหรือปลูกพืชเป็นแถบสลับ ในพื้นที่ที่เป็นร่องที่เกิดจากการกร่อน ควรไถกลบและปรับปรุงดินพร้อมเปลี่ยนทางเดินของน้ำไหลบ่า เพื่อไม่ให้เกิดการกร่อนซ้ำในพื้นที่เดิม

๕) พื้นที่มีความลาดชันสูงหรือพื้นที่ภูเขา พื้นที่ที่มีความลาดชัน มากกว่า ๓๕ เปอร์เซ็นต์หรือเป็นพื้นที่ภูเขา ไม่เหมาะสมต่อการเกษตรกรรม เนื่องจากยากต่อการจัดการดูแลรักษา ใช้มาตรการพิเศษในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ทำให้เสียค่าใช้จ่ายสูงมาก และยังเป็นการทำลายระบบนิเวศน์ของป่าอีกด้วย ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๖๒ มีเนื้อที่ประมาณ ๓๘,๖๐๓ ไร่ หรือ ๑.๙๕๔ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด

แนวทางการแก้ไข ควรรักษาไว้ให้เป็นป่าตามธรรมชาติ เป็นที่อยู่อาศัยและเพาะพันธุ์ของสัตว์ป่า เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ถ้ามีความจำเป็นต้องนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ควรมีการสำรวจดินและเลือกใช้พืชที่มีศักยภาพในการเกษตรที่เป็นดินลึกและมีความลาดชันไม่สูงมากนัก โดยทำการเกษตรแบบวนเกษตรและมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

๖) หินพื้นโผล่ พื้นที่หินพื้นโผล่เป็นพื้นที่ที่มีหินพื้นโผล่กระจัดกระจายอยู่ทั่วไปบนผิวดินมากกว่า ๙๐ เปอร์เซ็นต์ของพื้นผิว พื้นที่บริเวณนี้ไม่เหมาะสมทางด้านการเกษตรกรรม ควรปล่อยไว้ให้เป็นป่าตามธรรมชาติหรือปลูกสวนป่า

รูปที่ ๒ แผนที่แสดง ที่กลุ่มชุดดิน จังหวัดอำนาจเจริญ

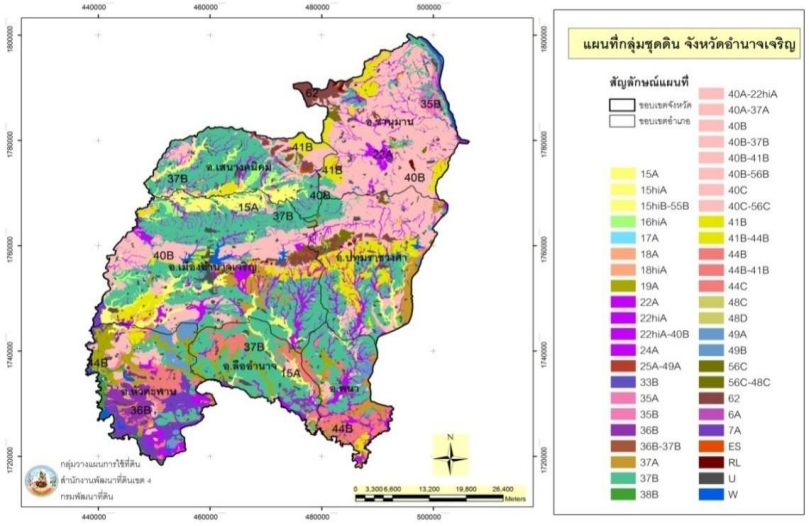

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ

รูปที่ ๓ แผนที่แสดง สภาพการใช้ที่ดิน จังหวัดอำนาจเจริญ

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ

ตารางที่ ๑ ชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืช ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย ยางพารา จังหวัดอำนาจเจริญ

ชนิดพืช	ชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับพืชจังหวัดอำนาจเจริญ (ไร่)								รวมชั้นความเหมาะสม	อื่นๆ (พื้นที่ป่าไม้)
	เหมาะสมสูง S๑		เหมาะสมปานกลาง S๒		เหมาะสมเล็กน้อย S๓		ไม่เหมาะสม N			
	ไร่	%	ไร่	%	ไร่	%	ไร่	%		
ข้าว	๖๗,๐๖๖	๖.๖๒	๑๔๒,๔๑๕	๑๔.๐๕	๕๗๔,๓๔๐	๕๖.๖๗	๒๒๙,๖๐๑	๒๒.๖๖	๑,๐๑๓,๔๒๒	๙๒,๖๙๓
มันสำปะหลัง	๒๕๖	๐.๒๕	๙๗,๔๒๕	๙๖.๑๒	๒,๔๓๘	๒.๔๑	๑,๒๔๓	๑.๒๓	๑๐๑,๓๖๒	๔๗,๘๗๓
อ้อย	๓๒	๐.๐๗	๔๖,๗๙๔	๙๕.๑๐	๒,๐๙๒	๔.๒๕	๒๘๗	๐.๕๘	๔๙,๒๐๕	๑๒,๗๓๔
ยางพารา	๐	๐.๐๐	๓๗,๖๐๒	๖๑.๓๗	๖,๗๒๓	๑๐.๙๗	๑๖,๙๔๗	๒๗.๖๖	๖๑,๒๗๒	๒๗,๗๘๙

ที่มา : ข้อมูลการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (๒๕๕๗) ,พื้นที่ปลูกนอกเขตป่าตามกฎหมาย

ตารางที่ ๒ ชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกข้าว รายอำเภอ จังหวัดอำนาจเจริญ

อำเภอ	ชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับข้าว (ไร่)								รวมชั้นความเหมาะสม	อื่นๆ (พื้นที่ป่าไม้)
	เหมาะสมสูง S๑		เหมาะสมปานกลาง S๒		เหมาะสมเล็กน้อย S๓		ไม่เหมาะสม N			
	ไร่	%	ไร่	%	ไร่	%	ไร่	%		
เมือง	๒๑,๙๐๑	๖.๘๓	๖๘,๗๘๖	๒๑.๔๔	๑๕๖,๔๒๘	๔๘.๗๗	๗๓,๖๕๒	๒๒.๙๖	๓๒๐,๗๖๗	๒๒,๖๕๕
ชานุมาน	๐	๐.๐๐	๗,๐๘๖	๑๔.๒๖	๑๐,๖๙๗	๒๑.๕๒	๓๑,๙๑๗	๖๔.๒๒	๔๙,๗๐๐	๑๑,๒๙๐
ปทุมราชวงศา	๐	๐.๐๐	๑,๖๕๑	๑.๓๖	๗๔,๑๕๖	๖๑.๒๕	๔๕,๒๖๘	๓๗.๓๙	๑๒๑,๐๗๕	๓๖,๓๙๗
พนา	๘๖๔	๐.๘๑	๓,๐๖๐	๒.๘๕	๗๙,๘๔๖	๗๔.๔๗	๒๓,๔๔๗	๒๑.๘๗	๑๐๗,๒๑๗	๐
เสนางคนิคม	๗,๐๔๘	๕.๖๗	๒๘,๔๑๓	๒๒.๘๕	๖๖,๘๔๙	๕๓.๗๖	๒๒,๐๓๘	๑๗.๗๒	๑๒๔,๓๔๘	๑๓,๓๗๓
หัวตะพาน	๓๕,๓๔๖	๒๒.๐๓	๒๑,๓๙๕	๑๓.๓๓	๙๓,๒๗๒	๕๘.๑๒	๑๐,๔๖๕	๖.๕๒	๑๖๐,๔๗๘	๘,๙๗๘
ลืออำนาจ	๑,๙๐๗	๑.๔๗	๑๒,๐๒๔	๙.๒๖	๙๓,๐๙๒	๗๑.๗๐	๒๒,๘๑๔	๑๗.๕๗	๑๒๙,๘๓๗	๐
รวม	**๖๗,๐๖๖**	**๖.๖๒**	**๑๔๒,๔๑๕**	**๑๔.๐๕**	**๕๗๔,๓๔๐**	**๕๖.๖๗**	**๒๒๙,๖๐๑**	**๒๒.๖๖**	**๑,๐๑๓,๔๒๒**	**๙๒,๖๙๓**

ที่มา : ข้อมูลการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (๒๕๕๗) ,พื้นที่ปลูกนอกเขตป่าตามกฎหมาย

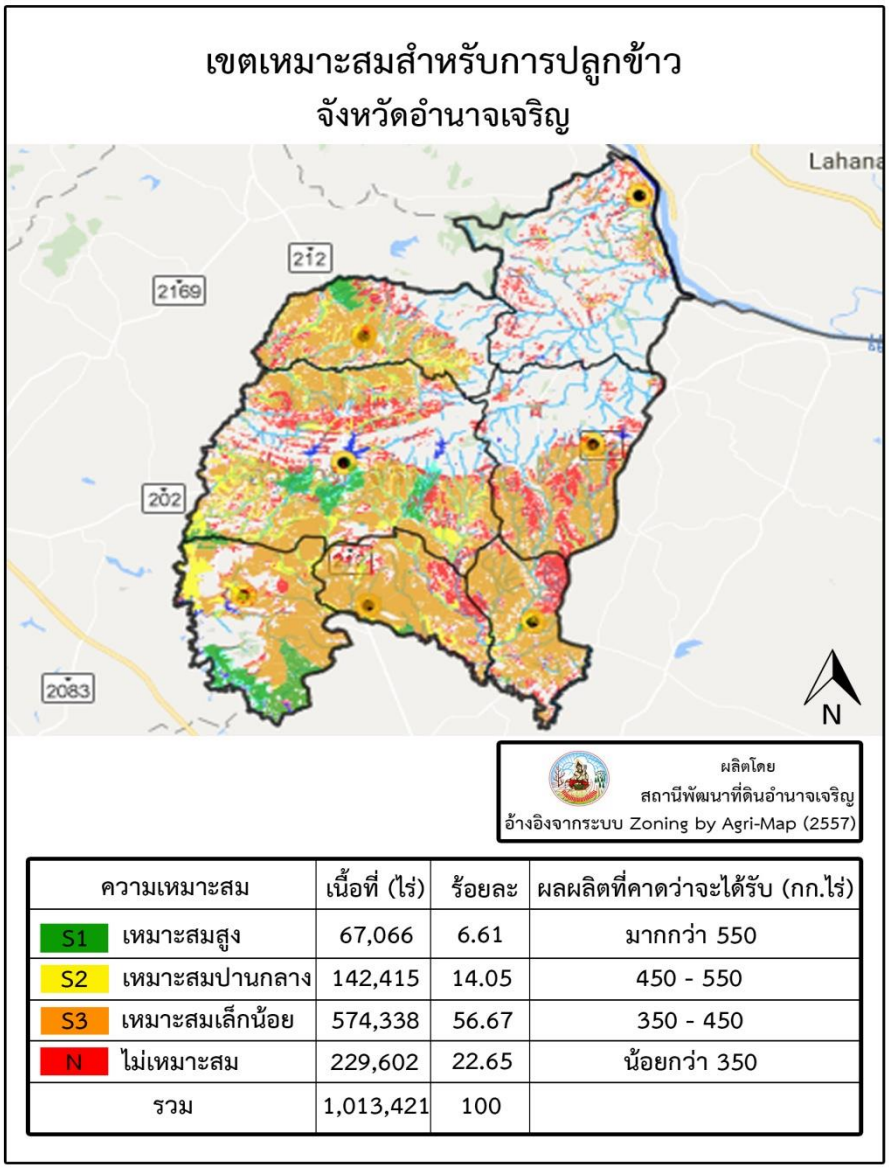

ความเหมาะสม	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	ผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ (กก.ไร่)
S1 เหมาะสมสูง	67,066	6.61	มากกว่า 550
S2 เหมาะสมปานกลาง	142,415	14.05	450 - 550
S3 เหมาะสมเล็กน้อย	574,338	56.67	350 - 450
N ไม่เหมาะสม	229,602	22.65	น้อยกว่า 350
รวม	1,013,421	100	

ตารางที่ ๓ ชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง รายอำเภอ จังหวัดอำนาจเจริญ

อำเภอ	ชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับมันสำปะหลัง (ไร่)								รวมชั้นความเหมาะสม	อื่นๆ (พื้นที่ป่าไม้)
	เหมาะสมสูง S๑		เหมาะสมปานกลาง S๒		เหมาะสมเล็กน้อย S๓		ไม่เหมาะสม N			
	ไร่	%	ไร่	%	ไร่	%	ไร่	%		
เมือง	๓๖	๐.๑๑	๓๐,๕๐๘	๙๖.๒๙	๙๐๒	๒.๘๕	๒๓๗	๐.๗๕	๓๑,๖๘๓	๑๔๔
ชานุมาน	๒๐	๐.๐๔	๔๖,๓๑๙	๙๖.๐๓	๑,๑๔๑	๒.๓๗	๗๕๒	๑.๕๖	๔๘,๒๓๒	๒๓,๐๗๗
ปทุมราชวงศา	๐	๐.๐๐	๙,๓๒๘	๙๗.๓๙	๑๘๗	๑.๙๕	๖๓	๐.๖๖	๙,๕๗๘	๑๕,๔๒๕
พนา	๐	๐.๐๐	๔๓๓	๙๗.๕๒	๑๑	๒.๔๘	๐	๐.๐๐	๔๔๔	๐
เสนางคนิคม	๑๙๑	๒.๖๓	๖,๘๑๐	๙๓.๘๔	๖๕	๐.๙๐	๑๙๑	๒.๖๓	๗,๒๕๗	๙,๑๔๓
หัวตะพาน	๙	๐.๓๑	๒,๗๖๐	๙๖.๑๓	๑๐๒	๓.๕๕	๐	๐.๐๐	๒,๘๗๑	๘๔
ลืออำนาจ	๐	๐.๐๐	๑,๒๖๗	๙๗.๖๙	๓๐	๒.๓๑	๐	๐.๐๐	๑,๒๙๗	๐
รวม	**๒๕๖**	**๐.๒๕**	**๙๗,๔๒๕**	**๙๖.๑๒**	**๒,๔๓๘**	**๒.๔๑**	**๑,๒๔๓**	**๑.๒๓**	**๑๐๑,๓๖๒**	**๔๗,๘๗๓**

ที่มา : ข้อมูลการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (๒๕๕๗) ,พื้นที่ปลูกนอกเขตป่าตามกฎหมาย

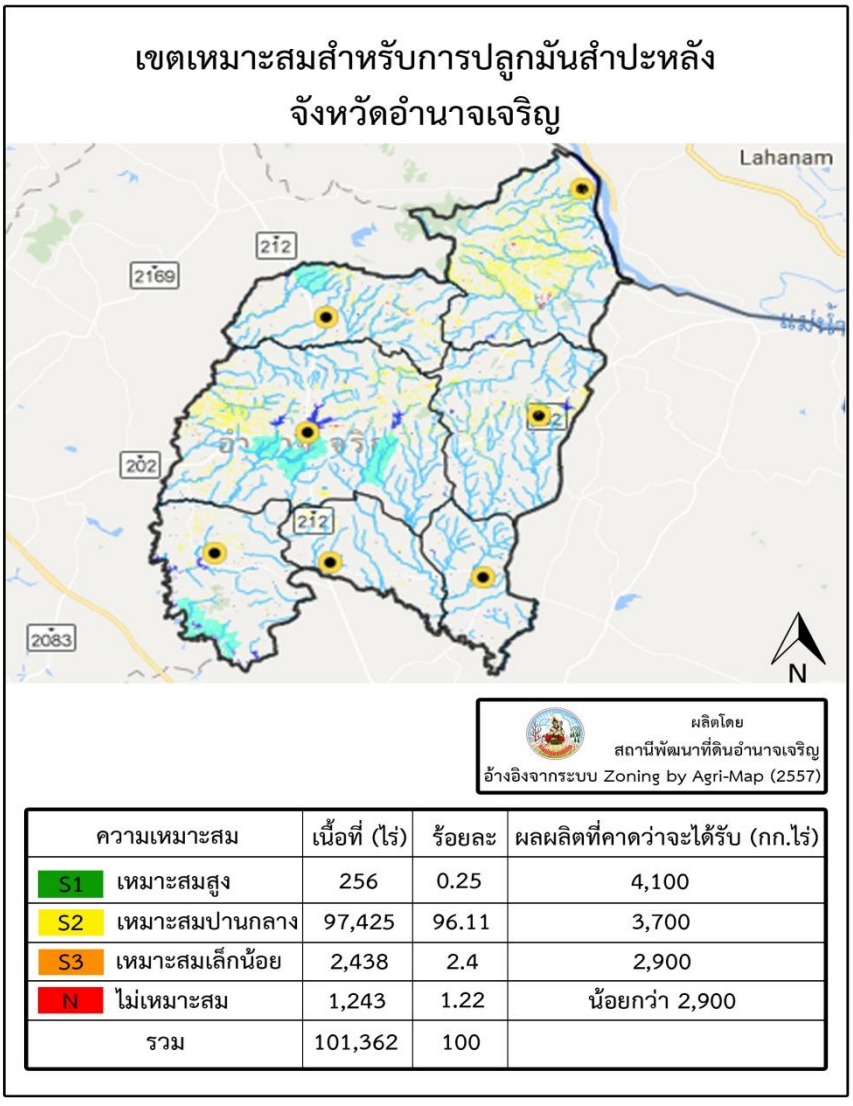

ความเหมาะสม	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	ผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ (กก.ไร่)
S1 เหมาะสมสูง	256	0.25	4,100
S2 เหมาะสมปานกลาง	97,425	96.11	3,700
S3 เหมาะสมเล็กน้อย	2,438	2.4	2,900
N ไม่เหมาะสม	1,243	1.22	น้อยกว่า 2,900
รวม	101,362	100	

ตารางที่ ๔ ชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกอ้อยรายอำเภอ จังหวัดอำนาจเจริญ

อำเภอ	ชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับอ้อย (ไร่)								รวมชั้นความเหมาะสม	อื่นๆ (พื้นที่ป่าไม้)
	เหมาะสมสูง S๑		เหมาะสมปานกลาง S๒		เหมาะสมเล็กน้อย S๓		ไม่เหมาะสม N			
	ไร่	%	ไร่	%	ไร่	%	ไร่	%		
เมือง	๑๘	๐.๒๓	๗,๐๓๕	๙๑.๙๑	๖๐๑	๗.๘๕	๐	๐	๗,๖๕๔	๐
ชานุมาน	๐	๐.๐๐	๓๗,๕๓๙	๙๖.๐๕	๑,๓๔๑	๓.๔๓	๒๐๑	๐.๕๑	๓๙,๐๘๑	๓,๕๘๓
ปทุมราชวงศา	๐	๐.๐๐	๑,๐๐๕	๘๙.๔๙	๗๘	๖.๙๕	๔๐	๓.๕๖	๑,๑๒๓	๑,๗๖๓
พนา	๐	๐.๐๐	๒๒	๗๓.๓๓	๘	๒๖.๖๗	๐	๐	๓๐	๐
เสนางคนิคม	๑๔	๑.๑๙	๑,๐๘๘	๙๒.๕๒	๒๘	๒.๓๘	๔๖	๓.๙๑	๑,๑๗๖	๙
หัวตะพาน	๐	๐.๐๐	๙๑	๑๐๐	๐	๐	๐	๐	๙๑	๖,๓๖๗
ลืออำนาจ	๐	๐.๐๐	๑๔	๒๘	๓๖	๗๒	๐	๐	๕๐	๑,๐๑๒
รวม	**๓๒**	**๐.๐๗**	**๔๖,๗๙๔**	**๙๕.๑๐**	**๒,๐๙๒**	**๔.๒๕**	**๒๘๗**	**๐.๕๘**	**๔๙,๒๐๕**	**๑๒,๗๓๔**

ที่มา : ข้อมูลการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (๒๕๕๗) ,พื้นที่ปลูกนอกเขตป่าตามกฎหมาย

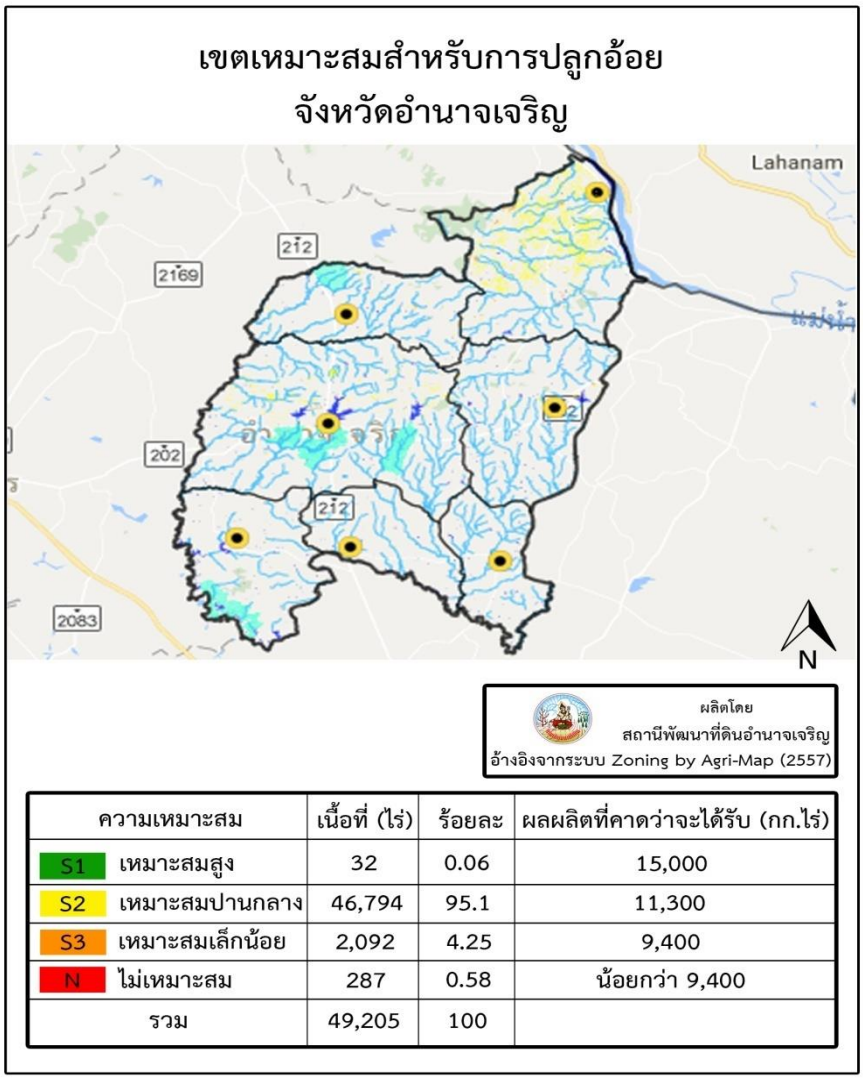

ความเหมาะสม	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	ผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ (กก.ไร่)
S1 เหมาะสมสูง	32	0.06	15,000
S2 เหมาะสมปานกลาง	46,794	95.1	11,300
S3 เหมาะสมเล็กน้อย	2,092	4.25	9,400
N ไม่เหมาะสม	287	0.58	น้อยกว่า 9,400
รวม	49,205	100	

ตารางที่ ๕ ชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับการยางพารารายอำเภอ จังหวัดอำนาจเจริญ

อำเภอ	ชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับยางพารา (ไร่)								รวมชั้นความเหมาะสม	อื่นๆ (พื้นที่ป่าไม้)
	เหมาะสมสูง S๑		เหมาะสมปานกลาง S๒		เหมาะสมเล็กน้อย S๓		ไม่เหมาะสม N			
	ไร่	%	ไร่	%	ไร่	%	ไร่	%		
เมือง	๐	๐	๑๑,๑๒๒	๕๙.๙๘	๓,๐๔๕	๑๖.๔๒	๔,๓๗๗	๒๓.๖	๑๘,๕๔๔	๑๘
ชานุมาน	๐	๐	๑๖,๒๔๗	๖๗.๕๗	๑,๖๑๒	๖.๗	๖,๑๘๕	๒๕.๗๒	๒๔,๐๔๔	๑๒๒๔๐
ปทุมราชวงศา	๐	๐	๔,๖๔๕	๖๖.๖๑	๖๓๔	๙.๐๙	๑,๖๙๔	๒๔.๒๙	๖,๙๗๓	๑๓๒๘๖
พนา	๐	๐	๗๑๑	๔๔.๘	๓๕๒	๒๒.๑๘	๕๒๔	๓๓.๐๑	๑,๕๘๗	๐
เสนางคนิคม	๐	๐	๒,๐๖๖	๓๒.๑๖	๙๐๓	๑๔.๐๖	๓,๔๕๕	๕๓.๗๘	๖,๔๒๔	๒๐๒๕
หัวตะพาน	๐	๐	๒,๗๕๘	๘๗.๓๖	๗๘	๒.๔๗	๓๒๑	๑๐.๑๗	๓,๑๕๗	๒๒๐
ลืออำนาจ	๐	๐	๕๓	๙.๗๖	๙๙	๑๘.๒๓	๓๙๑	๗๒.๐๑	๕๔๓	๐
รวม	**๐**	**๐**	**๓๗,๖๐๒**	**๖๑.๓๗**	**๖,๗๒๓**	**๑๐.๙๗**	**๑๖,๙๔๗**	**๒๗.๖๖**	**๖๑,๒๗๒**	**๒๗,๗๘๙**

ที่มา : ข้อมูลการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (๒๕๕๗) ,พื้นที่ปลูกนอกเขตป่าตามกฎหมาย

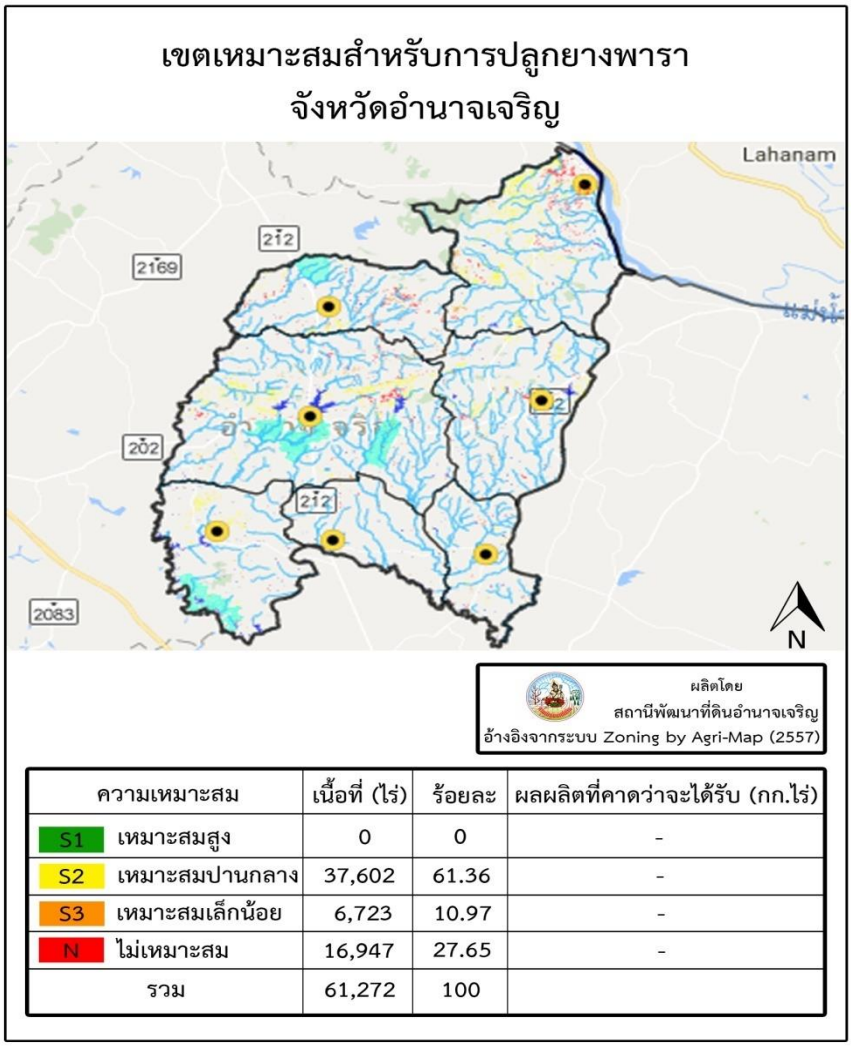

ความเหมาะสม	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	ผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ (กก.ไร่)
S1 เหมาะสมสูง	0	0	-
S2 เหมาะสมปานกลาง	37,602	61.36	-
S3 เหมาะสมเล็กน้อย	6,723	10.97	-
N ไม่เหมาะสม	16,947	27.65	-
รวม	61,272	100	

๑.๑.๒ ลักษณะภูมิอากาศ

๑) ฤดูกาลภูมิอากาศโดยทั่วไป จังหวัดอำนาจเจริญจัดอยู่ในเขตอากาศ แบบ Tropical Savannah จะเห็นความแตกต่างของฤดูฝนและฤดูแล้งอย่างชัดเจน มีช่วงกลางวันยาวในฤดูร้อน และมีอุณหภูมิสูงตลอดปี ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงมกราคม

๒) ปริมาณน้ำฝน ระหว่างปีพ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๖๓ โดยเฉลี่ย ๑,๓๖๙.๙๙ มิลลิเมตร จำนวนวันที่ฝนตก ๑๓๕ วัน โดยปี ๒๕๕๔ มีปริมาณน้ำฝนมากสุดวัดได้ ๑,๗๔๙.๗๐ มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตก ๑๔๔ วัน ปี ๒๕๕๘ มีปริมาณน้ำฝนน้อยสุดวัดได้ ๑,๑๐๕.๗๔ มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตก ๑๓๒ วัน

ตารางที่ ๖ ปริมาณน้ำฝนปี ๒๕๕๓ – ๒๕๖๓

ปี	ปริมาณน้ำฝน(มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก
๒๕๕๓	๑,๓๔๓.๗๙	๑๔๕
๒๕๕๔	๑,๗๔๙.๗๐	๑๔๔
๒๕๕๕	๑,๒๓๗.๘๑	๑๕๐
๒๕๕๖	๑,๓๘๑.๒๑	๑๕๔
๒๕๕๗	๑,๔๘๒.๑๕	๑๓๒
๒๕๕๘	๑,๑๐๕.๗๔	๑๓๒
๒๕๕๙	๑,๒๒๒.๕๙	๑๓๓
๒๕๖๐	๑,๕๘๓.๙๐	๑๓๕
๒๕๖๑	๑,๒๔๔.๐๙	๑๓๙
๒๕๖๒	๑,๕๗๓.๖๓	๑๒๑
๒๕๖๓	๑,๑๔๕.๓๐	๑๐๒
เฉลี่ย	๑,๓๖๙.๙๙	๑๓๕

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดอำนาจเจริญ

๓) อุณหภูมิ ระหว่างปีพ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๖๓ จังหวัดอำนาจเจริญมีอุณหภูมิโดยเฉลี่ย ๒๗.๔๑ องศาเซลเซียส สูงสุดเฉลี่ย ๓๓.๗๓ องศาเซลเซียส และต่ำสุดเฉลี่ย ๒๑.๒๙ องศาเซลเซียส โดยปี ๒๕๖๑ เป็นปีที่มีอุณหภูมิสูงสุดและต่ำสุด คือ ๓๔.๗๖ และ ๑๗.๗๘ องศาเซลเซียส ตามลำดับ

๔) ความชื้นสัมพัทธ ระหว่างปีพ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๖๓ จังหวัดอำนาจเจริญมีความชื้นสัมพัทธโดยเฉลี่ย ๖๙ เปอร์เซ็นต์ สูงสุดเฉลี่ย ๙๐ เปอร์เซ็นต์ และต่ำสุด ๔๘ เปอร์เซ็นต์ โดยปี ๒๕๕๘ เป็นปีที่ความชื้นสัมพัทธ สูงสุดและต่ำสุดคือ ๙๗ เปอร์เซ็นต์ และ ๓๕ เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ

ตารางที่ ๗ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์สูงสุด – ต่ำสุด ปี ๒๕๕๓ – ๒๕๖๓

ปี	อุณภูมิ (C)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)		
	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๕๓	๓๓.๓๒	๒๑.๕๐	๒๗.๔๑	๘๘	๕๒	๗๐
๒๕๕๔	๓๑.๗๖	๒๐.๗๕	๒๖.๒๕	๘๓	๕๘	๗๑
๒๕๕๕	๓๓.๓๘	๒๒.๕๙	๒๗.๙๙	๘๘	๕๓	๗๐
๒๕๕๖	๓๒.๗๙	๒๒.๑๒	๒๗.๔๖	๘๘	๕๔	๗๑
๒๕๕๗	๓๔.๕๕	๒๒.๑๓	๒๘.๓๔	๙๖	๓๙	๖๘
๒๕๕๘	๓๓.๘๓	๒๒.๒๓	๒๘.๐๓	๙๗	๓๕	๖๖
๒๕๕๙	๓๓.๔๓	๒๒.๑๔	๒๘.๐๓	๘๕	๕๑	๖๙
๒๕๖๐	๓๑.๙๙	๒๑.๙๐	๒๖.๙๔	๘๖	๕๑	๗๐
๒๕๖๑	๓๔.๗๖	๑๗.๗๘	๒๖.๒๗	๘๘	๕๒	๗๑
๒๕๖๒	๓๕.๘๐	๑๙.๘๐	๒๗.๘๐	๙๔	๓๗	๖๖
๒๕๖๓	๓๕.๔๐	๑๙.๐๐	๒๗.๐๐	๙๘	๔๓	๗๐
เฉลี่ย	**๓๓.๗๓**	**๒๑.๐๙**	**๒๗.๔๑**	**๙๐**	**๔๘**	**๖๙**

ที่มา :ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

๑.๑.๓ แหล่งน้ำธรรมชาติ

มีแม่น้ำและลำน้ำสำคัญ ๓ สายคือ

๑) แม่น้ำโขง เป็นแม่น้ำนานาชาติ มีต้นกำเนิดอยู่ในประเทศสาธารณะรัฐประชาชนจีน ไหลผ่านประเทศสาธารณะรัฐสังคมนิยมสหภาพเมียนม่า (พม่า) และประเทศสาธารณะรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ไหลผ่านจังหวัดอำนาจเจริญ ในเขตอำเภอชานุมาน เป็นระยะทาง ๓๘ กิโลเมตร ในช่วงที่ผ่านอำเภอชานุมาน มีความกว้างประมาณ ๒,๐๐๐ เมตร

๒) ลำเซบก ต้นน้ำอยู่ในเขตอำเภอเมืองอำนาจเจริญ และอำเภอหัวตะพาน ไหลผ่านอำเภอลืออำนาจ อำเภอพนา และไหลไปบรรจบกับแม่น้ำมูลที่บ้านปากเซ อำเภอตาลสุม จังหวัดอุบลราชธานี

๓) ลำเซบาย ต้นน้ำอยู่ในเขตอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ไหลผ่านจังหวัดอำนาจเจริญในเขตอำเภอเมืองอำนาจเจริญ และอำเภอเสนางคนิคม อำเภอหัวตะพาน ไหลไปบรรจบกับแม่น้ำมูลที่ตำบลจาระแม อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี มีความยาวประมาณ ๒๐๐ กิโลเมตร

นอกจากที่กล่าวข้างต้นยังมีลำห้วยที่สำคัญ ได้แก่ ลำห้วยปลาแดก ไหลผ่านอำเภอเมืองอำนาจเจริญ อำเภอหัวตะพาน ลำห้วยโพธิ์ ลำห้วยกอก และลำห้วยสีโท อยู่ในเขตท้องที่อำเภอเมืองอำนาจเจริญ ลำห้วยพระเหลา ไหลผ่านอำเภอพนาและอำเภอปทุมราชวงศา ลำห้วยละโอง อยู่ในเขตท้องที่อำเภอเสนางคนิคม ลำห้วยทม และลำห้วยแก้วแมงดา อยู่ในเขตอำภอชานุมาน ลำห้วยจันลันไหล ผ่านอำเภอเมืองอำนาจเจริญ อำเภอลืออำนาจ

๑.๑.๔ ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

๑) ป่าสงวนแห่งชาติ

จังหวัดอำนาจเจริญมีพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติอยู่ ๑๓ แห่ง เป็นพื้นที่ตามกฎกระทรวง จำนวน ๕๗๘,๙๒๔.๕ ไร่ โดยแยกเป็นพื้นที่มอบ สปก.จำนวน ๑๗๔,๗๕๐.๕๓ ไร่ คงเหลือพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติจำนวน ๔๐๔,๑๗๔.๐๗ ไร่

๒) อุทยานแห่งชาติ

จังหวัดอำนาจเจริญ มีอุทยานแห่งชาติ ๑ แห่ง คืออุทยานแห่งชาติภูสระดอกบัว อยู่ในเขตอำเภอชานุมาน และ อำเภอเสนางคนิคม พื้นที่จำนวน ๔๓,๑๒๕ ไร่ อยู่บนรอยต่อเขต ๓ จังหวัดคือ จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดยโสธรและจังหวัดมุกดาหาร สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นเทือกเขา สลับซับซ้อน ทอดตัวเป็นแนวยาวจากทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ลงสู่ทิศตะวันออกเฉียงใต้ ประกอบด้วยป่าอันอุดมสมบูรณ์หลายชนิด ส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณ และป่าดิบแล้ง กระจายอยู่ตามเทือกเขาต่างๆ โดยมีแหล่งต้นน้ำในเขตอำเภอชานุมานคือ ลำห้วยทบ ห้วยแก้วแมง และห้วยคุ้มแคน

๓) วนอุทยาน

จังหวัดอำนาจเจริญ มีวนอุทยาน ๑ แห่ง คือวนอุทยาน ภูสิงห์ – ภูผาผึ้ง อยู่ในเขตอำเภอเมืองและอำเภอปทุมราชวงศาพื้นที่จำนวน ๑๗,๔๓๔ ไร่ สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อนกันเป็นเทือกยาวในชั้นระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๒๐๐-๓๐๐ เมตร บางส่วนเป็นลานหินกว้างและหน้าผาสูงชัน มีถ้ำขนาดกลาง เล็กหลายแห่งอยู่และเป็นแหล่งต้นน้ำลำห้วยสีโท ห้วยทราย

๔) ป่าไม้ถาวร ตามมติครม.

จังหวัดอำนาจเจริญ มีพื้นที่ป่าไม้ถาวร ตามมติ ครม จำนวน ๓ แห่งคือป่าดงบังอี่ฝั่งซ้ายห้วยทม อยู่ในเขตอำเภอชานุมาน พื้นที่จำนวน ๘๙,๕๒๔ ไร่ และอยู่ในเขตอำเภอเมือง ๒ แห่งคือ ป่าดงหัวกอง แปลง ๑ พื้นที่จำนวน ๑๒,๘๙๔ ไร่ และป่าดงหัวกองหมายเลข ๔๗ แปลง๒ พื้นที่จำนวน ๑๔,๙๓๘ ไร่

๑.๒ ข้อมูลด้านการปกครองของจังหวัด

๑.๒.๑ การแบ่งเขตการปกครอง

การแบ่งเขตการปกครองจังหวัดอำนาจเจริญ ข้อมูล ณ มกราคม ๒๕๖๔ แบ่งเขตการปกครองเป็น ๗ อำเภอ คือ อำเภอเมืองอำนาจเจริญ อำเภอชานุมาน อำเภอปทุมราชวงศา อำเภอพนา อำเภอเสนางคนิคม อำเภอหัวตะพาน และอำเภอลืออำนาจ มี ๕๖ ตำบล ๖๐๗ หมู่บ้าน ๒๔ เทศบาลนคร/เมือง /ตำบล ๓๙ อบต. ๓๑ ชุมชน

ตารางที่ ๘ การแบ่งเขตการปกครอง

ที่	อำเภอ	พื้นที่		ที่ว่าการอำเภอห่างจากศาลากลาง (กม.)	เขตการปกครอง				
		ตรกม.	ร้อยละ		ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาลนคร/เมือง/ตำบล	อบต.	ชุมชน
๑	เมือง	๙๑๐.๐๕	๒๗.๖๔	๕.๕	๑๙	๑๙๔	๖	๑๕	๓๑
๒	ชานุมาน	๕๙๒.๒๐	๑๗.๙๙	๘๔.๔	๕	๖๒	๒	๔	
๓	ปทุมราชวงศา	๕๐๑.๒๑	๑๕.๒๓	๓๖.๖	๗	๗๓	๔	๔	
๔	พนา	๒๔๘.๕๒	๗.๕๕	๔๘.๐	๔	๕๖	๒	๓	
๕	เสนางคนิคม	๓๖๔.๑๓	๑๑.๐๖	๑๘.๓	๖	๕๘	๒	๕	
๖	หัวตะพาน	๔๐๘.๐๐	๑๒.๓๙	๔๒.๓	๘	๘๕	๓	๕	
๗	ลืออำนาจ	๒๖๗.๘๘	๘.๑๔	๒๘.๓	๗	๗๙	๕	๓	
รวม		**๓,๒๙๑.๙๙**	**๑๐๐.๐๐**		**๕๖**	**๖๐๗**	**๒๔**	**๓๙**	**๓๑**

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดอำนาจเจริญ

๑.๒.๒ ข้อมูลประชากร

ประชากร ข้อมูล ณ มกราคม ๒๕๖๔ จังหวัดอำนาจเจริญ มีจำนวนประชากร ๓๗๖,๑๙๕ คน แยกเป็นชาย ๑๘๗,๓๐๙ คน เป็นหญิง ๑๘๘,๘๘๖ คน จำนวนครัวเรือน ๑๑๘,๑๗๐ ครัวเรือน

ตารางที่ ๙ จำนวนประชากรของจังหวัด

อำเภอ	จำนวนประชากร (คน)			จำนวนครัวเรือน
	ชาย	หญิง	รวม	
๑ เมือง	๖๕,๐๕๒	๖๖,๐๓๖	๑๓๑,๐๘๘	๔๕,๖๑๘
๒ ชานุมาน	๒๐,๙๒๑	๒๐,๙๒๘	๔๑,๘๔๙	๑๒,๘๒๕
๓ ปทุมราชวงศา	๒๔,๖๕๙	๒๔,๓๓๙	๔๘,๙๙๘	๑๔,๘๔๔
๔ พนา	๑๓,๙๗๑	๑๓,๙๘๑	๒๗,๙๕๒	๙,๕๒๖
๕ เสนางคนิคม	๒๐,๑๙๘	๒๐,๖๒๕	๔๐,๘๒๓	๑๒,๑๑๘
๖ หัวตะพาน	๒๔,๕๓๙	๒๔,๕๘๖	๔๙,๑๒๕	๑๒,๘๓๙
๗ ลืออำนาจ	๑๗,๙๖๙	๑๘,๓๙๑	๓๖,๓๖๐	๑๐,๔๐๐
รวม	**๑๘๗,๓๐๙**	**๑๘๘,๘๘๖**	**๓๗๖,๑๙๕**	**๑๑๘,๑๗๐**

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดอำนาจเจริญ

๑.๓ ข้อมูลด้านสังคมและวัฒนธรรม

๑.๓.๑ ข้อมูลด้านการศาสนา

๑) ศาสนสถาน

วัดมหานิกาย ๓๒๕ แห่ง วัดธรรมยุตินิกาย ๔๗ แห่ง พระอารามหลวง ๑ แห่ง (ธรรมยุติกนิกาย) โบสถ์คริสต์ ๖แห่ง ศาลเจ้า ๑ แห่ง

๒) ผู้นำทางศาสนา

เจ้าคณะจังหวัดอำนาจเจริญ (มหานิกาย) : พระราชปรีชาญาณมุนี วัดบ่อชะเนงอ.หัวตะพาน เจ้าคณะจังหวัดอำนาจเจริญ (ธรรมยุติกนิกาย) : พระวิชัยมุนี วัดสำราญนิเวศ (พระอารามหลวง) อ.เมืองอำนาจเจริญ

๓) การเผยแผ่คุณธรรมจริยธรรม

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ จำนวน ๖ โรงเรียน สำนักปฏิบัติธรรม มหานิกาย จำนวน ๑๕ สำนักธรรมยุต จำนวน ๖ สำนัก หน่วยอบรมประจำตำบล จำนวน ๕๘ หน่วย อุทยานการศึกษา จำนวน ๗ วัด วัดพัฒนาตัวอย่าง จำนวน ๑๑ วัด ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ๗๑ แห่ง ลานธรรม ลานวิถีไทย ๑๒ แห่ง

๑.๓.๒ ข้อมูลด้านวัฒนธรรม ประเพณี

สภาวัฒนธรรมจังหวัด ๑ แห่ง สภาวัฒนธรรมอำเภอ ๗ แห่ง สภาวัฒนธรรมตำบล ๕๖ แห่ง ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ๑ แห่ง ศูนย์วัฒนธรรมไทยสายใยชุมชนระดับตำบล ๓๑ แห่ง สภาวัฒนธรรมหมู่บ้าน ๔๐๗ แห่ง ศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราช ๒ แห่ง ศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรม ๑๒ แห่ง

วัฒนธรรม ประเพณี ของจังหวัดอำนาจเจริญ มีเอกลักษณ์เช่นเดียวกันกับวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นของชาวอีสานโดยทั่วไป ที่เรียกว่า “ฮีตสิบสอง” ได้แก่ เดือนหนึ่งหรือเดือนอ้ายประเพณีบุญเข้ากรรม หรือปริวาสกรรมเดือนสองหรือเดือนยี่ประเพณีบุญคูนลาน เดือนสามประเพณีบุญข้าวจี่ เดือนสี่ประเพณีบุญผะเหวด เดือนห้าประเพณีบุญสงกรานต์ เดือนหกประเพณีบุญบั้งไฟ เดือนเจ็ดประเพณีบุญ ซำฮะ เดือนแปดประเพณีบุญเข้าพรรษา เดือนเก้าประเพณีบุญข้าวประดับดิน เดือนสิบประเพณีบุญข้าวสากเดือนสิบเอ็ดประเพณีบุญออกพรรษา และเดือนสิบสองประเพณีบุญกฐิน

แหล่งโบราณคดีที่สำคัญ

๑) แหล่งโบราณคดีบ้านเปือย-หัวดง ตำบลเปือย อำเภอลืออำนาจ
๒) แหล่งโบราณคดีบ้านโพนเมือง ตำบลไม้กลอน อำเภอพนา
๓) แหล่งโบราณคดีวัดดงเฒ่าเก่า บ้านหนองเรือ ตำบลนาหมอม้า อำเภอเมืองอำนาจเจริญ
๔) แหล่งโบราณคดีดอนยาง บ้านดอนเมย ตำบลนาจิก อำเภอเมืองอำนาจเจริญ
๕) แหล่งโบราณคดีเมืองงิ้ว บ้านชาด ตำบลเค็งใหญ่ อำเภอหัวตะพาน
๖) แหล่งโบราณคดีโนนเมือง บ้านกุดซวย ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน
๗) แหล่งโบราณคดีบ้านหนองแสง ตำบลรัตนวารี อำเภอหัวตะพาน

โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ที่สำคัญ

๑) อุโบสถวัดพระเหลาเทพนิมิต อำเภอพนา
๒) สิมวัดราสิยาราม อำเภอเมืองอำนาจเจริญ
๓) สิมวัดยางช้า อำเภอลืออำนาจ
๔) พระเหลาเทพนิมิตอำเภอพนา
๕) พระเจ้าใหญ่ลือชัย หรือพระฤทธิ์ลือชัย อำเภอลืออำนาจ
๖) พระศรีเจริญ อำเภอหัวตะพาน
๗) พระศรีโพธิ์ชัย อำเภอเมืองอำนาจเจริญ

แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สำคัญ

๑) วัดอำนาจ อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ
๒) วัดพระเหลาเทพนิมิต อำเภอพนา
๓) วัดภูพนมดี อำเภอเสนางคนิคม
๔) หมู่บ้านหมอลำบ้านปลาค้าว อำเภอเมืองอำนาจเจริญ
๕) แหล่งโบราณคดีบ้านเปือย-หัวดง ตำบลเปือย อำเภอลืออำนาจ
๖) แหล่งโบราณคดีวัดดงเฒ่าเก่า บ้านหนองเรือ ตำบลนาหมอม้า อำเภอเมืองอำนาจเจริญ
๗) วัดพระศรีเจริญอำเภอหัวตะพาน
๘) วัดบ่อชะเนงอำเภอหัวตะพาน
๙) วัดสี่แยกแสงเพชรอำเภอเมืองอำนาจเจริญ
๑๐) วัดศรีโพธิ์ชัย อำเภอเมืองอำนาจเจริญ

๑.๓.๓ แรงงาน

ปี ๒๕๖๓ จังหวัดอำนาจเจริญมีแรงงานประชากรอายุ ๑๕ ปี ขึ้นไป จำนวน ๑๓๐,๑๕๙ คน สำหรับผู้มีงานทำ พบว่าทำงานในภาคเกษตรกรรม ๗๓,๒๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๐๘ ของผู้มีงานทำทั้งหมด ส่วนผู้ทำงานนอกภาคเกษตรกรรมมีจำนวน ๕๗,๓๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๙๒ ของผู้มีงานทำทั้งหมด

ตารางที่ ๑๐ สถิติแรงงานประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไปที่มีงานทำจำแนกตามอุตสาหกรรมจังหวัดอำนาจเจริญ พ.ศ.๒๕๕๔ – ๒๕๖๓

พ.ศ.	รวม	ผู้มีงานทำในภาคเกษตรกรรม		ผู้มีงานทำนอกภาคเกษตรกรรม	
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๒๕๖๓	๑๓๐,๕๗๔	๗๓,๒๓๓	๕๖.๐๘	๕๗,๓๔๑	๔๓.๙๒
๒๕๖๒	๑๓๓,๑๕๙	๗๕,๖๓๐	๕๖.๗๙	๕๗,๕๒๙	๔๓.๒๑
๒๕๖๑	๑๓๘,๓๔๗	๘๐,๗๒๓	๕๘.๓	๕๗,๖๒๔	๔๑.๗
๒๕๖๐	๑๔๐,๕๑๑	๗๘,๑๖๑	๕๕.๖	๖๒,๓๕๐	๔๔.๔
๒๕๕๙	๑๔๔,๘๑๓	๘๒,๐๘๙	๕๖.๗	๖๒,๗๒๔	๔๓.๓
๒๕๕๘	๑๕๒,๕๑๖	๙๑,๗๐๑	๖๐.๑	๖๐,๘๑๔	๓๙.๙
๒๕๕๗	๑๕๔,๓๐๐	๙๔,๗๙๘	๖๑.๔	๕๙,๕๐๒	๓๘.๖
๒๕๕๖	๒๒๕,๒๒๗	๑๔๔,๒๖๒	๖๔.๑	๘๐,๙๖๕	๓๕.๙
๒๕๕๕	๒๒๕,๙๔๗	๑๓๗,๘๐๐	๖๑.๐	๘๘,๑๔๗	๓๙.๐
๒๕๕๔	๒๒๒,๙๒๙	๑๓๒,๑๔๕	๕๙.๓	๙๐,๗๘๔	๔๐.๗

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดอำนาจเจริญ

๑.๔ ข้อมูลด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคของจังหวัดอำนาจเจริญ

๑.๔.๑ การคมนาคม

๑) รถยนต์จากจังหวัดอำนาจเจริญ เข้ากรุงเทพ

มีถนนสายหลัก ๑ สาย ทางหลวงหมายเลข ๒๒๖ นครราชสีมา-สุรินทร์ และใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๑๔ สุรินทร์-อำเภอสุวรรณภูมิแล้วแยกขวาไปตามทางหลวงหมายเลข ๒๐๒ ผ่านจังหวัดยโสธร และอำเภอป่าติ้ว ถึงจังหวัดอำนาจเจริญ.รวมระยะทาง ๕๘๐ กม

มีถนนสายรอง ๑ สาย ทางหลวงหมายเลข ๒๒๖ นครราชสีมา-อุบลราชธานี แล้วใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๑๒ อุบลราชธานี-อำนาจเจริญ รวมเป็นระยะทาง ๗๐๔ กม

๒) เส้นทางสายหลักในจังหวัดอำนาจเจริญ

มีถนนสายหลัก ๒ สาย ทางหลวงหมายเลข ๒๐๒ ระยะทาง ๖๓.๐๗๖ กิโลเมตร ทางหลวงหมายเลข ๒๑๒ ระยะทาง ๔๘.๖๑๗ กิโลเมตร

มีถนนสายรอง ๔ สาย ทางหลวงหมายเลข ๒๑๓๔ ระยะทาง ๓๓.๑๕๔ กิโลเมตร ทางหลวงหมายเลข ๒๒๑๐ ระยะทาง ๓๗.๔๒๕ กิโลเมตร ทางหลวงหมายเลข ๒๒๕๒ ระยะทาง ๘.๙๐๐ กิโลเมตร และทางหลวงหมายเลข ๒๓๗๗ ระยะทาง ๑.๒๘๐ กิโลเมตร ๒๐๔๙ และทางหลวงชนบท ๒๕ สาย ระยะทาง ๔,๑๐๐.๘๗๐ กิโลเมตร

๑.๔.๒ ด้านประปา

การประปาส่วนภูมิภาค สาขาอำนาจเจริญ มีหน่วยบริการอยู่ ๕ แห่ง ได้แก่

๑) แม่ข่ายอำนาจเจริญ อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ

๒) หน่วยบริการลืออำนาจ อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ

๓) หน่วยบริการพนา อำเภอพนา จังหวัดอำนาจเจริญ

๔) หน่วยบริการน้ำปลีก อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ

๕) หน่วยบริการป่าติ้ว อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร

มีสถานีผลิตน้ำจำนวน ๕ สถานี คือ

๑) สถานีผลิตน้ำแม่ข่ายอำนาจเจริญ กำลังการผลิต ๑๔๐ ลบ.ม./ชม. ใช้แหล่งน้ำดิบจากอ่างพุทธอุทยาน อัตราการสูบจ่ายเฉลี่ย ๑,๖๙๕ ลบ.ม./วัน ให้บริการพื้นที่โซนศูนย์ราชการ ชุมชนพุทธอุทยาน บ้านโนนใจดี อบต.บุ่ง และพื้นที่เขตเทศบาล มีผู้ใช้น้ำ จำนวน ๗,๔๗๗ ราย

๒) สถานีผลิตน้ำห้วยสีโท กำลังการผลิต ๓๐๐ ลบ.ม./ชม. ใช้แหล่งน้ำดิบจากห้วยสีโท อัตราการสูบจ่ายเฉลี่ย ๓,๑๕๐ ลบ.ม./วัน ให้บริการพื้นที่ บ้านห้วยไร่ หมู่ ๑,๘ บ้านดอนหวาย ตลาดวิชิตสิน บ้านเอื้ออาทร บ้านโคกจักจั่น บ้านทุ่งสว่าง ถนนอรุณประเสริฐ

๓) สถานีผลิตน้ำลืออำนาจ กำลังการผลิต ๕๐ ลบ.ม./ชม ใช้แหล่งน้ำดิบจากลำเซบกและสระหนองเลิงของเทศบาลลืออำนาจ อัตราการสูบจ่าย ๔๙๐ ลบ.ม./วัน ให้บริการในพื้นที่เทศบาลตำบลลืออำนาจทั้งหมด มีผู้ใช้น้ำ จำนวน ๖๖๕ ราย

๔) สถานีผลิตน้ำพนา กำลังการผลิต ๑๐๐ ลบ.ม./ชม. ใช้แหล่งน้ำดิบจากห้วยพระเหลาและสระหนองมันปลา อัตราการสูบจ่าย ๕๑๐ ลบ.ม./วัน ให้บริการในพื้นที่เทศบาลพนา อบต.พนา บางส่วน และ อบต.พระเหลาบางส่วน มีผู้ใช้น้ำ จำนวน ๑,๑๔๔ ราย

๕) สถานีผลิตน้ำหนองเรือ – ป่าติ้ว ใช้แหล่งน้ำดิบจากลำเซบาย และสระหนองเรือ (สระน้ำของ กปภ.) อัตราการสูบจ่าย ๑,๐๖๒ ลบ.ม./วัน ให้บริการในพื้นที่เทศบาลตำบลน้ำปลีก มีผู้ใช้น้ำจำนวน ๙๗๑ ราย และพื้นที่เขตเทศบาลตำบลป่าติ้ว อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร และ อบต. โพธิ์ไทร มีผู้ใช้น้ำจำนวน ๘๐๓ ราย

๑.๔.๓ ด้านไฟฟ้า

จังหวัดอำนาจเจริญ มีครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้ ๑๑๗,๙๙๔ ครัวเรือน และมีครัวเรือนที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ ๙๔ ครัวเรือน

๑.๔.๔ การสาธารณูปโภค อื่น ๆ

ไปรษณีย์โทรเลข มีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขกระจายอยู่ทุกอำเภอรวม ๗ แห่ง โทรศัพท์จังหวัดอำนาจเจริญ มีเลขหมายโทรศัพท์ จำนวน ๑๗,๕๕๒ เลขหมายโดยบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) มี ๑๕,๖๐๐ เลขหมาย บริษัทสัมปทาน ๑,๙๕๒ เลขหมาย

๑.๔.๕ ข้อมูลด้านการักกันของจังหวัด

มีด่าน ☐ ศุลกากร ที่ตั้งบ้านยักคุ ต.ชานุมาน อ.ชานุมาน ประเภท .....จุดผ่อนปรนเพื่อการค้า....(ด่านชายแดน ท่าเรือ ท่าอากาศยาน คนเดินเท้า อื่นๆ)

☐ ตรวจพืช ที่ตั้ง ..... มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น [/] ไม่มี ☐ มี ที่ตั้งสถานักกันพืช [/] ไม่มี ☐ มี

☐ ตรวจประมง ที่ตั้ง ..... มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น [/] ไม่มี ☐ มี ที่ตั้งสถานักกันสัตว์น้ำ [/] ไม่มี ☐ มี

☐ ปศุสัตว ที่ตั้ง ..... มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น [/] ไม่มี ☐ มี ที่ตั้งด่านักกันสัตว์ [/] ไม่มี ☐ มี

๑.๕ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของจังหวัด

๑.๕.๑ สภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไป

เศรษฐกิจจังหวัดอำนาจเจริญปี ๒๕๖๔ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๒.๒ โดยอยู่ในช่วงคาดการณ์ร้อยละ ๑.๓ – ๓.๐

๑) เศรษฐกิจจังหวัดอำนาจเจริญในปี ๒๕๖๔

๑.๑ ด้านการขยายตัวทางเศรษฐกิจ เศรษฐกิจจังหวัดอำนาจเจริญปี ๒๕๖๔ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๒.๒ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ ๑.๓ – ๓.๐) ขยายตัวในอัตราที่ลดลงจากปี ๒๕๖๓ (ต่ำกว่าค่าคาดการณ์ไว้ ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๔ ที่คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๒.๓) โดยมีปัจจัยหลักด้านอุปทานซึ่งมาจากผลผลิตภาคบริการ ภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรม ส่วนด้านอุปสงค์ได้แก่การบริโภคภาคเอกชน การลงทุนภาคเอกชนและการใช้จ่ายภาครัฐ

ด้านอุปทาน ขยายตัวในอัตราที่ลดลงจากปี ๒๕๖๓ เป็นผลจาก*ภาคบริการ* ขยายตัว ร้อยละ ๑.๗ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ ๑.๕ – ๒.๐) สะท้อนจากยอดขายจากธุรกิจการค้าส่งค้าปลีกในจังหวัด จำนวนรถโดยสารต่อทะเบียน และจำนวนรถบรรทุกต่อทะเบียน ภาษีสนามกอล์ฟ ภาษีไนต์คลับและดิสโกเธค รวมถึงผลการเบิกจ่ายงบบุคลากรของหน่วยงานบริการด้านการศึกษาและด้านสุขภาพขยายตัว *ภาคอุตสาหกรรม* ขยายตัว ร้อยละ ๓.๒ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ (๒.๑ –๔.๖) สะท้อนจากจำนวนทุนจดทะเบียนอุตสาหกรรม ปริมาณการใช้ไฟฟ้าอุตสาหกรรม และจำนวนโรงงานขยายตัว*ภาคเกษตรกรรม* ขยายตัว ร้อยละ ๔.๕ (มีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ ((-๐.๑)– ๘.๖) สะท้อนจากปริมาณข้าวหอมมะลิ ข้าวเหนียว โค สุกร มันส าปะหลัง อ้อยขยายตัว

ด้านอุปสงค์ พลิกกลับมาขยายตัวจากที่หดตัวในปี ๒๕๖๓ เป็นผลจาก*การบริโภคภาคเอกชน* ขยายตัวร้อยละ ๒.๕ (มีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ (๑.๙ – ๓.๐) สะท้อนจากการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม จำนวนรถยนต์จดทะเบียนใหม่ และจำนวนรถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่ขยายตัว *การใช้จ่ายภาครัฐ* ขยายตัวร้อยละ ๔.๔ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ (๓.๑ – ๕.๗) สะท้อนจากผลการเบิกจ่ายงบประมาณรัฐบาลงบประจำและงบลงทุนขยายตัว *การลงทุนภาคเอกชน*ขยายตัวร้อยละ ๓.๒ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ ร้อยละ ๒.๕ – ๔.๐) สะท้อนจากสินเชื่อเพื่อการลงทุน จำนวนรถยนต์ที่จดทะเบียนในการพาณิชย์ และพื้นที่ขออนุญาตก่อสร้างขยายตัว

๑.๒ ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจภายในจังหวัด คาดว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี ๒๕๖๔ จะอยู่ที่ร้อยละ ๑.๓ ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ (๑.๒ – ๑.๔) ปรับตัวเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๓ ตามการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าและบริการ ที่เปลี่ยนแปลงตามสภาวะเศรษฐกิจ และผลกระทบจากการระบาดของ COVID-๑๙

๑.๕.๒ ปัจจัยเสี่ยงเศรษฐกิจในปี ๒๕๖๔ ของจังหวัดอำนาจเจริญที่ต้องติดตามอย่างต่อเนื่อง

๑) ภัยธรรมชาติ ด้วยสภาพอากาศที่แปรปรวน เกิดอุทกภัยในหลายพื้นที่ของจังหวัด ประกอบกับการระบาดของโรคใบด่างในมันสำปะหลัง จึงทำให้พืชผลทางการเกษตรเสียหายไม่สามารถเก็บเกี่ยวพืชผลทางการเกษตรได้ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผลผลิตต่อไร่ลดลงส่งผลกระทบต่อภาคเกษตรกรรมและรายได้ของเกษตรกร รวมทั้งส่งผลให้ต้นทุนวัตถุดิบมีราคาที่สูงขึ้น

๒) อัตราเงินเฟ้อ มีปัจจัยที่สำคัญมาจาก

- การฟื้นตัวของเศรษฐกิจซึ่งส่งผลต่อค่าเงินบาท
- ค่าจ้างแรงงานที่คณะรัฐมนตรีมีมติปรับเพิ่มค่าจ้างขั้นต่ำ ๓๑๕ บาท ทั่วประเทศในวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓ ซึ่งส่งผลต่อต้นทุนของผู้ประกอบการทำให้ต้องปรับราคาสินค้าเพิ่มขึ้น
- การปรับตัวเพิ่มขึ้นของราคาในกลุ่มพลังงาน

๓) ความสามารถชำระหนี้ของภาคครัวเรือน เนื่องจากสินเชื่อส่วนใหญ่ของธนาคารพาณิชย์ในจังหวัดอำนาจเจริญเป็นสินเชื่อประเภทการบริโภคส่วนบุคคล ประกอบกับการบริโภคภาคเอกชนมีแนวโน้มขยายตัวในอัตราเร่ง

๔) ทั้งนี้จากปัจจัยเสี่ยงข้างต้นในข้อ ๑และ ๒ อาจส่งผลกระทบต่อรายได้ครัวเรือนทำให้ความสามารถชำระหนี้ของภาคครัวเรือนลดลงได้

๕. การระบาดของ COVID-๑๙ ระลอกใหม่ ส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจ ในภาพรวม และก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อห่วงโซ่เศรษฐกิจ เช่น ภาคอุตสาหกรรม ภาคการส่งออก เพราะจำเป็นต้องปิดฐานการผลิตชั่วคราวรวมถึงภาคบริการ เช่น ธุรกิจร้านอาหาร โรงแรม รีสอร์ท สถานบันเทิง มีความจำเป็นต้องปิดกิจการชั่วคราวตามมาตรการการป้องการแพร่ระบาดของรัฐบาล

๑.๕.๓ ปัจจัยสนับสนุนเศรษฐกิจในปี ๒๕๖๔ ของจังหวัดอำนาจเจริญ

๑) มาตรการคนละครึ่งเพื่อกระตุ้นการจับจ่ายใช้สอยภายในประเทศ บรรเทาภาระค่าใช้จ่ายให้ประชาชน และช่วยเพิ่มสภาพคล่องให้ร้านค้ารายย่อย เป็นการสนับสนุนเศรษฐกิจฐานรากและฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศในองค์รวม

๒) มาตรการทางการเงินของสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่อยู่ภายใต้กำกับกระทรวงการคลัง ๓ โครงการ คือ

- สินเชื่อเสริมพลังฐานราก
- สินเชื่อเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายผู้มีอาชีพอิสระ
- สินเชื่อเพื่อการลงทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

๓) มาตรการขับเคลื่อนการใช้จ่ายของรัฐบาลและการลงทุนภาครัฐ โดยการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๑๐๐ งบประมาณรายจ่ายลงทุนไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๑๐๐

๔) โครงการ “เราเที่ยวด้วยกัน” เพื่อกระตุ้นการใช้จ่ายภาคประชาชนผ่านการท่องเที่ยวภายในประเทศช่วยสนับสนุนการสร้างงานและฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ

๕) โครงการ “เราชนะ” เพื่อบรรเทาภาระค่าครองชีพให้แก่ประชาชน ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-๑๙ ระลอกใหม่

๖) โครงการ “ม ๓๓ เรารักกัน” เพื่อช่วยเหลือผู้ประกันตนประกันสังคมมาตรา ๓๓ ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-๑๙ ระลอกใหม่

๗) มาตรการให้ความช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ประกอบธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งประกอบด้วย ๒ มาตรการช่วยเหลือ ได้แก่

- มาตรการสนับสนุนการให้สินเชื่อแก่ผู้ประกอบธุรกิจ (สินเชื่อฟื้นฟู)
- มาตรการสนับสนุนการรับโอนทรัพย์สินหลักประกันเพื่อช าระหนี้ (โครงการพักทรัพย์พักหนี้)

๘) โครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ระยะที่ ๓ สำหรับกลุ่มผู้มีบัตรฯ ประมาณ ๑๓.๖๕ ล้านคน โดยจะช่วยเหลือค่าซื้อสินค้าจากร้านธงฟ้าราคาประหยัดพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น (ร้านธงฟ้าฯ) และค่าซื้อสินค้าหรือค่าบริการจากร้านค้าหรือผู้ให้บริการที่เข้าร่วมโครงการคนละครึ่ง ระยะที่ ๓ จำนวน ๒๐๐ บาทต่อคนต่อเดือน เป็นระยะเวลา ๖ เดือน

๙) โครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ (ผู้ได้รับสิทธิโครงการเราชนะ กลุ่ม ๔) ช่วยเหลือค่าซื้อสินค้าจากร้านธงฟ้าฯ และค่าซื้อสินค้าหรือค่าบริการจากร้านค้าหรือผู้ให้บริการที่เข้าร่วมโครงการคนละครึ่ง ระยะที่ ๓ จำนวน ๒๐๐ บาทต่อคนต่อเดือน เป็นระยะเวลา ๖ เดือน

๑๐) โครงการคนละครึ่ง ระยะที่ ๓ รับสิทธิภาครัฐร่วมจ่ายร้อยละ ๕๐ สำหรับค่าอาหาร เครื่องดื่ม สินค้าทั่วไป และค่าบริการ (นวด สปา ทำผมทำเล็บ ค่าเดินทางโดยบริการขนส่งสาธารณะหรือขนส่งมวลชนสาธารณะ) ยกเว้นสลากกินแบ่ง เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยาสูบ ทั้งนี้ ไม่เกิน ๑๕๐ บาทต่อคนต่อวัน หรือไม่เกิน ๑,๕๐๐ บาทต่อคน ในแต่ละรอบ รอบละ ๓ เดือน หรือไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาทต่อคน ตลอดระยะเวลาโครงการ

๑๑) โครงการยิ่งใช้ยิ่งได้ เป็นโครงการใหม่ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจโดยการกระตุ้นการบริโภคภายในประเทศผ่านผู้มีกำลังซื้อ และสนับสนุนผู้ประกอบการที่อยู่ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยผู้ได้รับสิทธิที่ชำระเงินค่าสินค้าหรือบริการ ได้แก่ ค่าอาหาร เครื่องดื่ม สินค้าทั่วไป ค่าบริการนวด สปา ทำผมทำเล็บ ยกเว้นสลากกินแบ่ง เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และยาสูบ ผ่าน g-Wallet บนแอปพลิเคชัน “เป๋าตัง” กับผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มที่ติดตั้งแอปพลิเคชัน “ถุงเงิน” ที่เข้าร่วมโครงการ จะได้รับวงเงินสนับสนุนในรูปของบัตรกำนัลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Voucher) โดยวงเงินใช้จ่ายที่จะนำมาคำนวณสิทธิ e-Voucher ไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท ต่อคน และยอดใช้จ่ายที่นำมาคำนวณสิทธิไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาทต่อคนต่อวัน และจะได้รับสิทธิ e-Voucher สะสมสูงสุดไม่เกิน ๗,๐๐๐ บาทต่อคน ตลอดระยะเวลาโครงการ โดยยอดใช้จ่ายจริงตั้งแต่ ๑-๔๐,๐๐๐ บาทแรก ได้รับ e-Voucher ร้อยละ ๑๐ ของยอดใช้จ่าย แต่ไม่เกิน ๔,๐๐๐ บาทต่อคน และยอดใช้จ่ายจริงตั้งแต่ ๔๐,๐๐๑-๖๐,๐๐๐ บาท ได้รับ e-Voucher ร้อยละ ๑๕ ของยอดใช้จ่าย แต่ไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาทต่อคน ซึ่งสิทธิ e-Voucherจะคืนเป็นวงเงิน ใน g-Wallet ทุกต้นเดือนถัดไป โดยไม่สามารถแลกเป็นเงินสดได้

ตารางที่ ๑๑ สรุปสมมติฐานและผลการประมาณการเศรษฐกิจจังหวัดอำนาจเจริญ ปี ๒๕๖๔
(ณ เดือนมิถุนายน ๒๕๖๔)

	๒๕๖๒[F]	๒๕๖๓[F]	๒๕๖๔[F] (ณ มิถุนายน ๒๕๖๓)	
			เฉลี่ย	ช่วง
สมมติฐานหลัก				
สมมติฐานภายนอก				
๑) ปริมาณผลผลิตข้าวหอมมะลิ (ร้อยละต่อปี)	-๑๖.๗	-๗.๕	๔.๗	(-๑.๒) – ๙.๖
๒) ปริมาณผลผลิตข้าวเหนียว (ร้อยละต่อปี)	-๒๗.๕	-๒๔.๒	๑.๘	(-๓.๗) – ๘.๗
๓) ราคาข้าวหอมมะลิ (บาท/ตัน)	๑๕,๙๙๗	๑๔,๐๓๐	๑๔,๒๐๒	๑๓,๓๒๘ – ๑๔,๖๓๓
๔) ราคาข้าวเหนียว (บาท/ตัน)	๑๐,๗๑๙	๑๒,๖๑๓	๑๒,๙๑๐	๑๒,๓๖๑ – ๑๓,๒๑๙
๕) จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม (แห่ง)	๔๖๑	๔๖๙	๔๘๕	๔๗๘ – ๔๙๒
๖) ปริมาณการใช้ไฟฟ้าภาคอุตสาหกรรม (ร้อยละต่อปี)	๒๘.๘	-๔.๖	๓.๕	๒.๕ – ๕.๐
๗) จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)	๓๐๘,๗๓๕	๑๕๓,๖๗๒	๑๓๕,๒๘๓	๑๒๙,๕๔๕ - ๑๓๘,๗๖๖
๘) ยอดขายส่งขายปลีก (ร้อยละต่อปี)	๗.๒	๑๑.๔	๑.๙	๑.๗ – ๒.๓
๙) จำนวนรถยนต์จดทะเบียนใหม่ (คัน)	๒,๔๐๑	๑,๖๗๖	๑,๗๑๔	๑,๗๐๑ - ๑,๗๒๖
๑๐) จำนวนรถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่ (คัน)	๕,๕๐๓	๔,๗๗๐	๔,๙๐๑	๔,๘๘๙ - ๔,๙๑๓
๑๑) สินเชื่อเพื่อการลงทุน (ล้านบาท)	๒,๘๖๘	๒,๗๙๑	๒,๘๘๒	๒,๘๖๑ - ๒,๙๐๓
สมมติฐานด้านนโยบาย				
๑๒) รายจ่ายประจำรัฐบาลกลาง (ล้านบาท)	๑,๒๐๒	๑,๔๗๑	๑,๔๗๑	๑,๔๕๖ - ๑,๔๘๕
(ร้อยละต่อปี)	๒.๕	๑๘.๒	๓.๕	๒.๕ – ๔.๕
๑๓) รายจ่ายลงทุนรัฐบาลกลาง (ล้านบาท)	๑๖๐๖	๒๑๖๓	๒๒๗๓	๒,๒๓๙ - ๒,๓๐๘
(ร้อยละต่อปี)	๑.๘	๓๔.๗	๕.๑	๓.๕ – ๖.๗
ผลการประมาณการ				
๑) อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละต่อปี)	๓.๔	๓.๑	๒.๒	๑.๓ – ๓.๐
๒) อัตราการขยายตัวของการบริโภคภาคเอกชน(ร้อยละต่อปี)	๗.๓	-๕.๑	๒.๕	๑.๙ – ๓.๐
๓) อัตราการขยายตัวของการลงทุนภาคเอกชน(ร้อยละต่อปี)	-๑.๖	-๒.๓	๓.๒	๒.๕ – ๔.๐
๔) อัตราการขยายตัวของภาคเกษตร (ร้อยละต่อปี)	-๖	-๓.๓	๔.๕	(-๐.๑) – ๘.๖
๕) อัตราการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม(ร้อยละต่อปี)	๘.๔	๐	๓.๒	๒.๑ – ๔.๖
๖) อัตราการขยายตัวของภาคบริการ (ร้อยละต่อปี)	๕.๔	๘.๒	๑.๗	๑.๕ – ๒.๐
๗) อัตราการขยายตัวของรายได้เกษตรกร(ร้อยละต่อปี)	-๒.๓	-๘.๓	๖.๓	(-๔.๐) – ๑๓.๖
๘) อัตราเงินเฟ้อ (ร้อยละต่อปี)	๒.๔	๐.๖	๑.๓	๑.๒ – ๑.๔
๙) จำนวนผู้มีงานทำ (คน)	๑๓๓,๑๕๙	๑๓๑,๑๑๙	๑๓๑,๓๗๓	๑๓๑,๒๖๙ - ๑๓๑,๔๔๗
เปลี่ยนแปลง (คน)	(-๕,๑๘๘)	(-๒,๐๔๐)	๒๕๔	๑๕๑ – ๓๕๙

ที่มา: กลุ่มงานบริหารการคลังและเศรษฐกิจ สำนักงานคลังจังหวัดอำนาจเจริญ

๑.๕.๔ สมมติฐานหลักในการประมาณการเศรษฐกิจจังหวัดอำนาจเจริญ

๑) ด้านอุปทานในปี ๒๕๖๔ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๒.๓ (สูงกว่าค่าคาดการณ์ไว้ ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๔) เป็นผลมาจากภาคบริการขยายตัวร้อยละ ๑.๗ ต่อปี ภาคเกษตรกรรมขยายตัวร้อยละ ๔.๕ ต่อปี ภาคอุตสาหกรรมขยายตัวร้อยละ ๓.๒ ต่อปี โดยมีรายละเอียดดังนี้

ปริมาณผลผลิตข้าวหอมมะลิในปี ๒๕๖๔ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๔.๗ (สูงกว่าค่าคาดการณ์ไว้ ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๔ ที่คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๑.๖) พลิกกลับมาขยายตัวจากปี ๒๕๖๓ ที่หดตัวร้อยละ -๗.๕ ตามการพัฒนาพื้นที่ ความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าวจังหวัดอำนาจเจริญ โดยจังหวัดอำนาจเจริญมีแนวโน้มพื้นที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวเพิ่มขึ้น

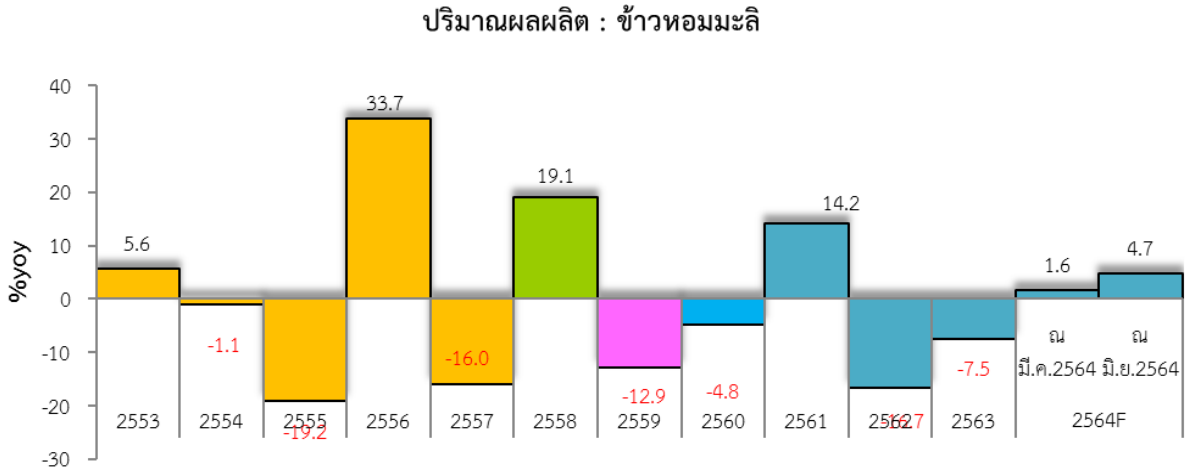

ปริมาณผลผลิตข้าวเหนียวในปี ๒๕๖๔ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๑.๘ (สูงกว่าค่าคาดการณ์ไว้ ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๔ ที่คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๐.๔) พลิกกลับมาขยายตัวจากปี ๒๕๖๓ ที่หดตัวร้อยละ -๒๔.๒ ตามการพัฒนาพื้นที่ ความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าวจังหวัดอำนาจเจริญ โดยจังหวัดอำนาจเจริญมีแนวโน้มพื้นที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวเพิ่มขึ้น

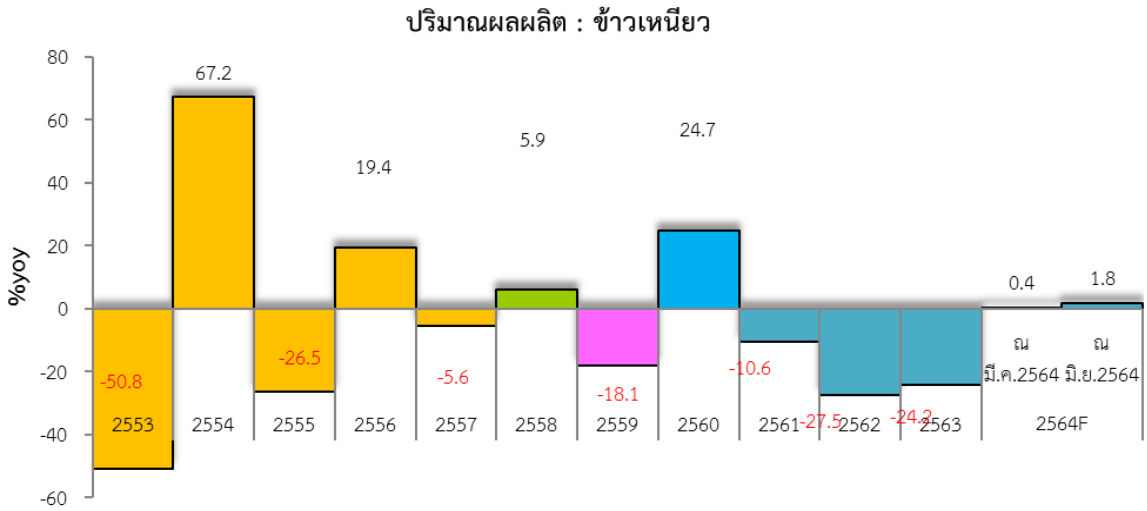

จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในปี ๒๕๖๔ คาดว่าจะมีจำนวนโรงงานเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๓ จำนวน ๑๖ แห่ง (สูงกว่าค่าคาดการณ์ไว้ ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๔ ที่คาดการณ์ไว้ว่าจะมีจำนวนโรงงานเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๓ จำนวน ๔ แห่ง) ทั้งนี้ยังคงมีปัจจัยเสี่ยงของภาวะเศรษฐกิจจากการแพร่ระบาดของ COVID-๑๙ อาจทำให้ผู้ประกอบการชะลอการลงทุน

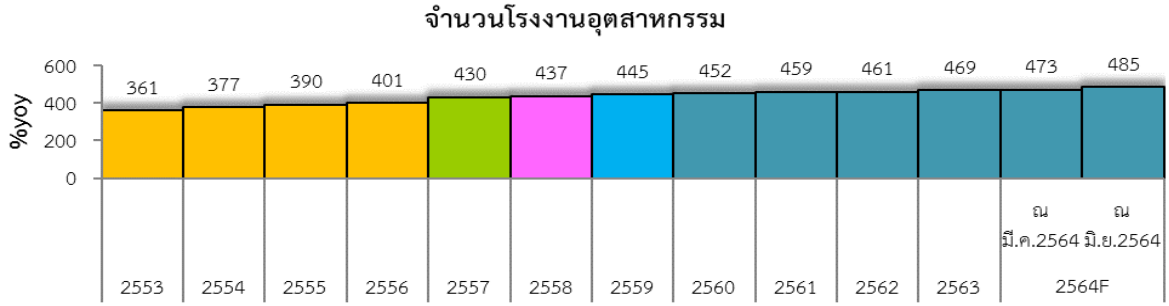

ปริมาณการใช้ไฟฟ้าภาคอุตสาหกรรมในปี ๒๕๖๔ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๓.๕ (สูงกว่าค่าคาดการณ์ไว้ ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๔ ที่คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๐.๕) พลิกกลับมาขยายตัวจากปี ๒๕๖๓ ที่หดตัวร้อยละ -๔.๖ สอดคล้องกับปริมาณผลผลิตทางการเกษตรที่เพิ่มขึ้น และจำนวนโรงงานที่เพิ่มขึ้น

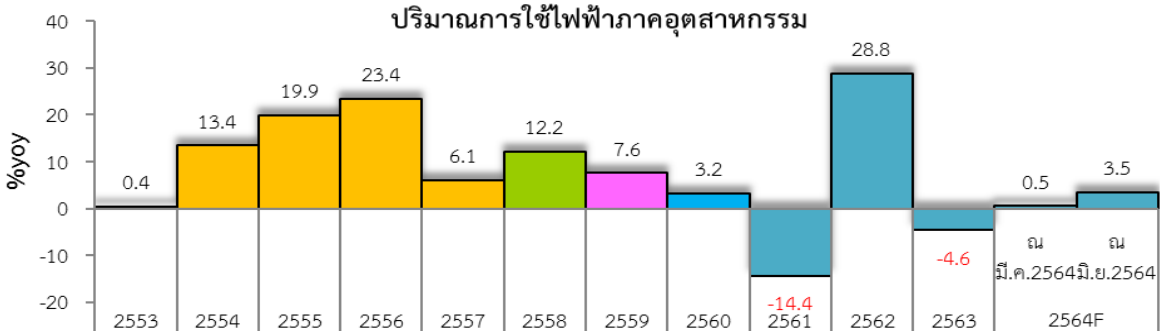

จำนวนนักท่องเที่ยวในปี ๒๕๖๔ คาดว่ายังคงหดตัวต่อเนื่องจากปี ๒๕๖๓ ที่หดตัวร้อยละ -๕๐.๒ โดยจำนวนนักท่องเที่ยวอยู่ที่ประมาณ ๑๓๕,๒๘๓ คน หดตัวร้อยละ -๑๒.๐ (สูงกว่าค่าคาดการณ์ไว้ ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๔ ที่คาดการณ์ว่า จะหดตัวร้อยละ -๐.๑ ต่อปี) ซึ่งปัจจัยที่สำคัญมาจากการระบาดของโรคติดเชื้อ COVID-๑๙

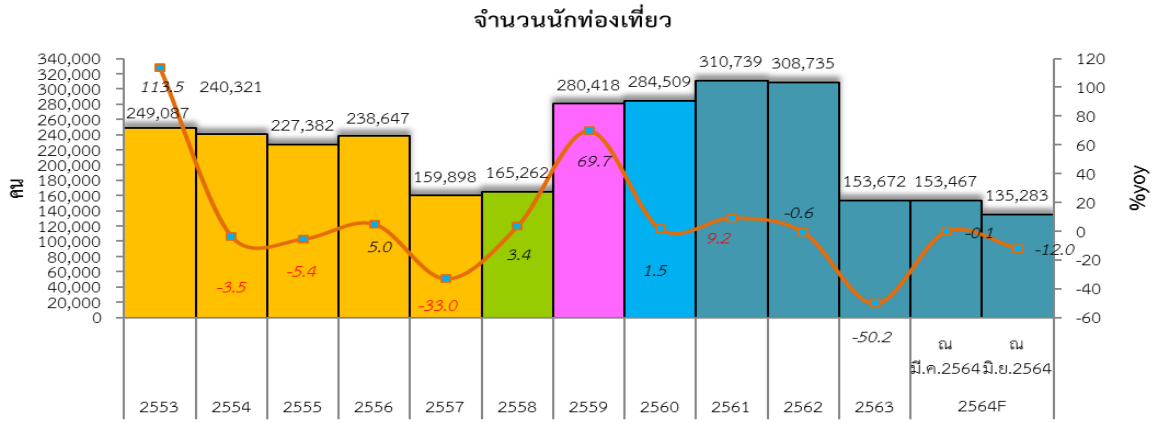

ยอดขายจากธุรกิจการค้าส่งค้าปลีกในปี ๒๕๖๔ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๑.๙ ต่อปี (คงค่าคาดการณ์ไว้ ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๔ ที่คาดการณ์ว่าจะขยายตัวร้อยละ ๑.๙ ต่อปี) ขยายตัวในอัตราที่ลดลงจากปี ๒๕๖๓ ที่ขยายตัวร้อยละ ๑๑.๔ เนื่องจากยังมีข้อจำกัดจากความไม่แน่นอนของภาวะเศรษฐกิจ แต่ด้วยเศรษฐกิจที่กำลังฟื้นตัวซึ่งจะส่งผลต่อรายได้ของเกษตรกรทำให้ประชาชนระมัดระวังการใช้สอยเพิ่มมากขึ้น

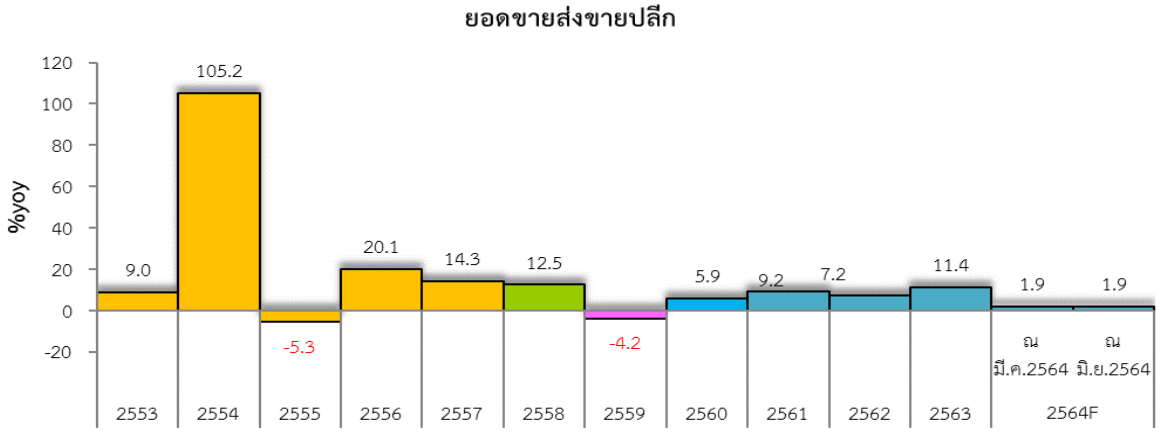

๒) ด้านอุปสงค์คาดว่าในปี ๒๕๖๔ จะขยายตัวร้อยละ ๓.๑(สูงกว่าค่าคาดการณ์ไว้ ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๔ ที่คาดการณ์ว่าจะหดตัวร้อยละ -๐.๑) เป็นผลมาจากการบริโภคภาคเอกชนขยายตัวร้อยละ ๒.๕ การลงทุนภาคเอกชนขยายตัวร้อยละ ๓.๒ และการใช้จ่ายภาครัฐขยายตัวร้อยละ ๔.๔ โดยมีรายละเอียดดังนี้

จำนวนรถยนต์จดทะเบียนใหม่ คาดว่าในปี ๒๕๖๔ จะมีจำนวน ๑,๗๑๔ คัน (สูงกว่าค่าคาดการณ์ไว้ ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๔ ที่คาดว่าจะมีจำนวนรถยนต์จดทะเบียนใหม่ ๑,๖๑๙ คัน) มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๓ โดยได้รับปัจจัยบวกจากข้อเสนอพิเศษ และกิจกรรมส่งเสริมการขาย ส่งผลดีต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์

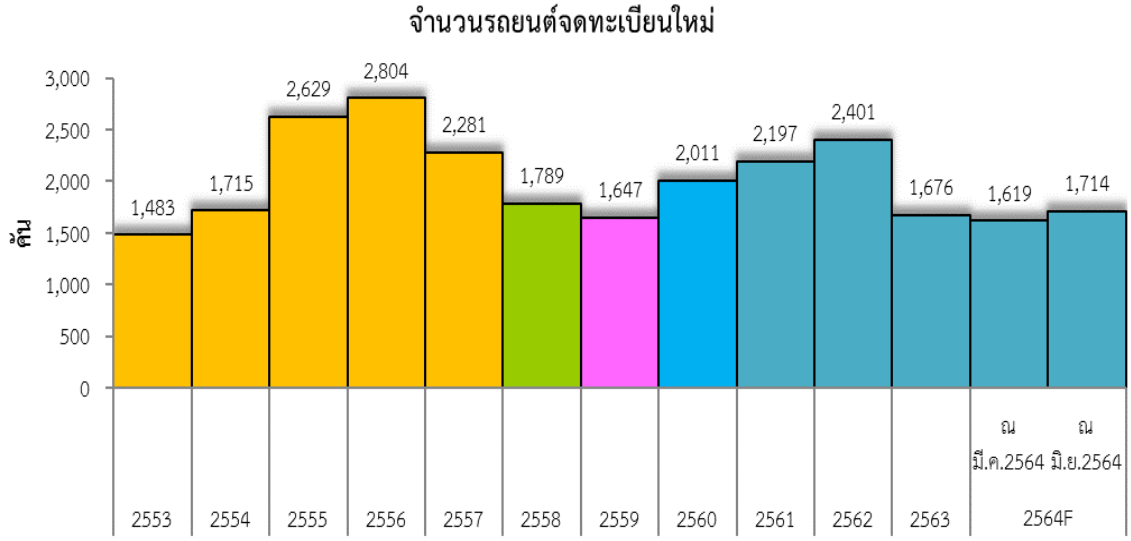

จำนวนรถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่ คาดว่าในปี ๒๕๖๔ จะมีจำนวน ๔,๙๐๑ คัน (สูงว่าค่าคาดการณ์ไว้ ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๔ ที่คาดว่าจะมีจำนวนรถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่จำนวน ๔,๖๗๕ คัน) มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๓ โดยได้รับปัจจัยบวกจากข้อเสนอพิเศษ และกิจกรรมส่งเสริมการขาย ส่งผลดีต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์

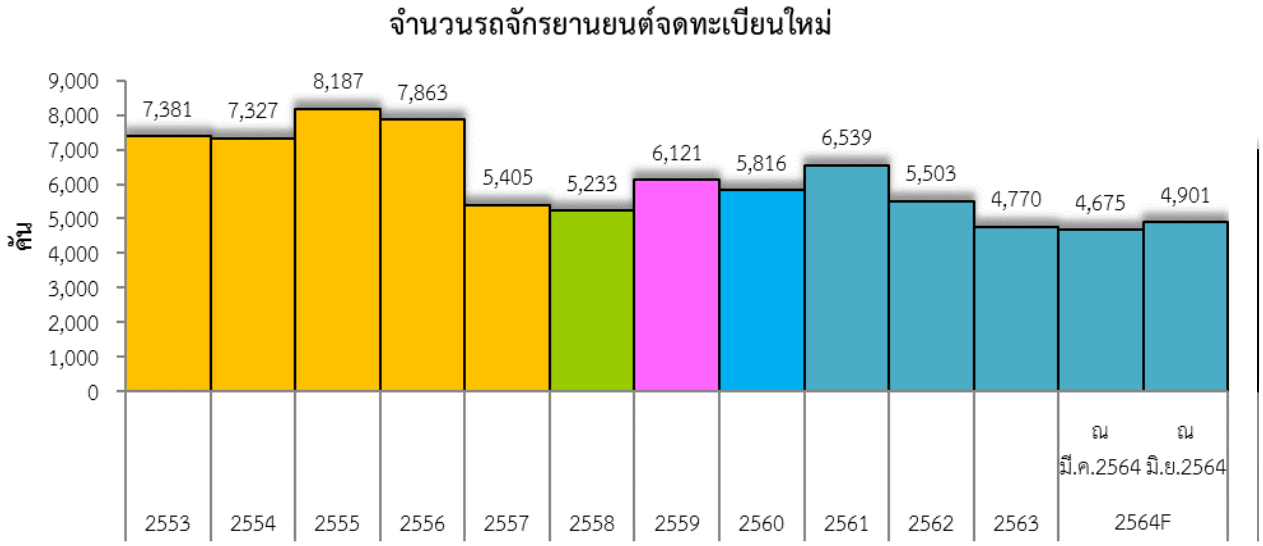

สินเชื่อเพื่อการลงทุนในจังหวัดอำนาจเจริญคาดว่าในปี ๒๕๖๔ คาดว่าจะมีการขยายตัวของสินเชื่อ โดยจำนวนสินเชื่อสะสมอยู่ที่ ๒,๘๘๒ ล้านบาท หรือ ร้อยละ ๓.๓ (สูงกว่าค่าคาดการณ์ไว้ ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๔ ที่คาดการณ์ไว้ว่าสินเชื่อสะสมจะอยู่ที่ ๒,๗๓๕ ล้านบาท) ปรับตัวสูงขึ้นจากปีก่อน เนื่องจากรัฐบาลมีมาตรการให้ความช่วยเหลือฟื้นฟู ผู้ประกอบธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งประกอบด้วย ๒ มาตรการช่วยเหลือ ได้แก่ (๑) มาตรการสนับสนุนการให้สินเชื่อแก่ผู้ประกอบธุรกิจ (สินเชื่อฟื้นฟู) และ (๒) มาตรการสนับสนุนการรับโอนทรัพย์สินหลักประกันเพื่อชำระหนี้ (โครงการพักทรัพย์ พักหนี้)

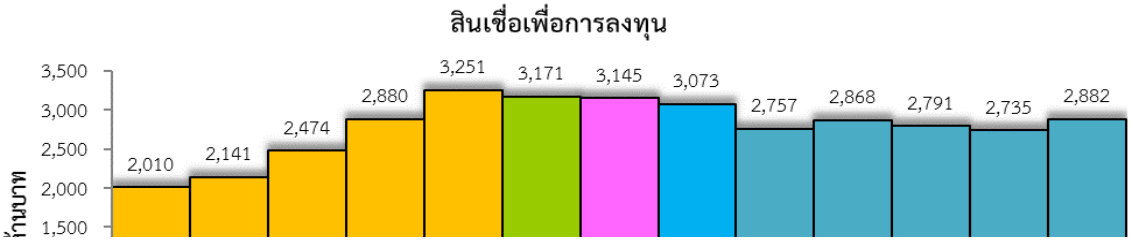

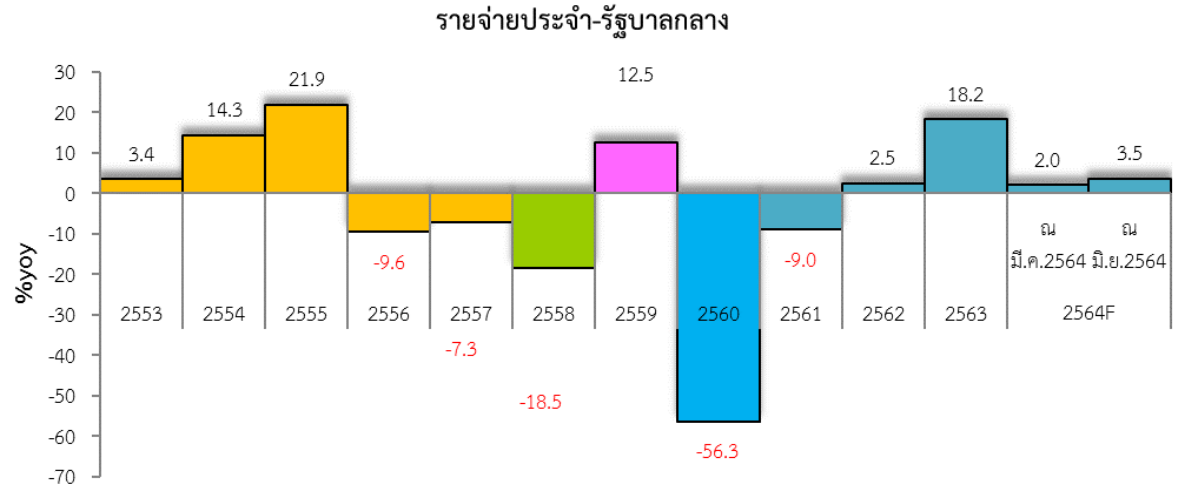

การใช้จ่ายของภาครัฐ ในปี ๒๕๖๔ คาดว่าจังหวัดอำนาจเจริญจะมียอดการใช้จ่ายภาครัฐขยายตัวร้อยละ ๔.๔(สูงกว่าค่าคาดการณ์ไว้ ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๔ ที่คาดว่าจะมีการใช้จ่ายภาครัฐ ร้อยละ ๒.๓) โดยรายจ่ายประจำคาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๓.๕ และรายจ่ายลงทุนจะขยายตัวร้อยละ ๕.๑

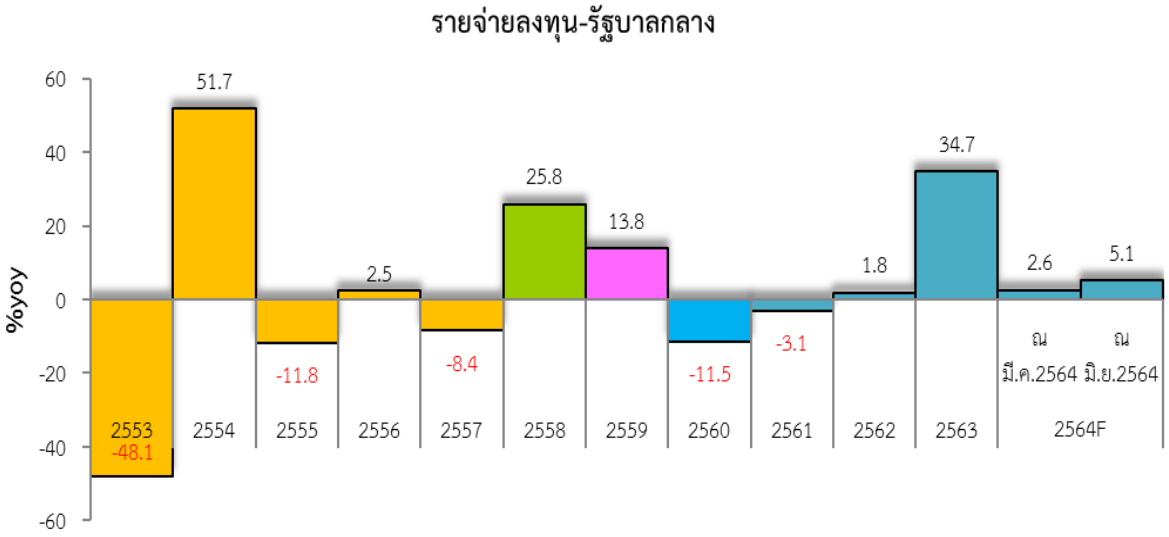

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ กำหนดเป้าหมายการใช้จ่ายงบประมาณภาพรวมไว้ที่ร้อยละ ๗๗ ของวงเงินงบประมาณ และเป้าหมายการใช้จ่ายงบงบลงทุน ไว้ร้อยละ ๖๕ ของวงเงินงบประมาณงบลงทุน โดยมีรายละเอียดเป้าหมายการเบิกจ่าย รายไตรมาสประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ดังนี้

เป้าหมายการเบิกจ่าย	ภาพรวม (ร้อยละ)	งบลงทุน (ร้อยละ)
ไตรมาส ๑ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔	๓๒	๒๐
ไตรมาส ๒ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔	๕๔	๔๕
ไตรมาส ๓ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔	๗๗	๖๕
ไตรมาส ๔ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔	๑๐๐	๑๐๐

หน่วย : ล้าน

สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ รายจ่ายรัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายงบประมาณภา ได้ทั้งสิ้น ๒,๔๖๓.๐๗๐ ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๕.๓๗ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน คิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ ๖๘.๖๕ ของวงเงินงบประมาณในภาพรวม ซึ่งคาดว่าจะสูงกว่าเป้าหมายการใช้จ่ายงบประมาณที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ ๗๗ ของวงเงินงบประมาณในภาพรวม โดยรายจ่ายประจำคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ ๘๖๐.๗๔๐ ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๓๖ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน คิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ ๘๔.๘๐ ของวงเงินงบประมาณงบประจำ สำหรับรายจ่ายลงทุนที่เป็นงบของปีปัจจุบันและเงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ ๑,๖๐๒.๓๓๐ ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๖๕.๑๓ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อนคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ ๖๒.๒๗ ของวงเงินงบประมาณงบลงทุน ซึ่งคาดว่าจะต่ำกว่าเป้าหมายการใช้จ่ายงบประมาณที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ ๖๕ ของวงเงินงบประมาณงบลงทุนในภาพรวม จึงได้มีนโยบายเร่งรัดการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามเป้าหมาย

ปี งบประมาณ ๒๕๖๔	งบประมาณจัดสรร	ผลการเบิกจ่ายสะสมตั้งแต่ต้นปี งปม. จนถึงเดือน พ.ค. ๖๔	ร้อยละการเบิกจ่าย	ผลการคาดการณ์เบิกจ่ายปี งปม. ๒๕๖๔	คาดการณ์ร้อยละการเบิกจ่าย	เป้าหมายการเบิกจ่าย	สูงกว่า/ต่ำกว่าเป้าหมาย
๑. งบประมาณประจำปี	**๒,๘๓๑.๒๕๐**	**๑,๗๖๕.๘๓๐**	**๖๒.๓๗**	**๑,๙๖๒.๑๒๐**	**๗๗**	**๑,๙๖๒.๑๒๐**	**-**
๑.๑ รายจ่ายประจำ	๑,๐๑๕.๐๗๐	๘๖๐.๗๔๐	๘๔.๘๐	๗๘๑.๖๐๓	๗๗	๗๘๑.๖๐๓	-
๑.๒ รายจ่ายลงทุน	๑,๘๑๖.๑๘๐	๙๐๕.๐๙๐	๔๙.๘๓	๑,๑๘๐.๕๑๗	๖๕	๑,๑๘๐.๕๑๗	-
๒. รายจ่ายงบประมาณเหลื่อมปี	**๗๕๖.๘๕๒**	**๖๙๗.๒๔๐**	**๙๒.๑๒**	**๔๙๑.๙๕๓**	**๖๕**	**๔๙๑.๙๕๓**	**-**
๒.๑ รายจ่ายลงทุน	๗๕๖.๘๕๒	๖๙๗.๒๔๐	๙๒.๑๒	๔๙๑.๙๕๓	๖๕	๔๙๑.๙๕๓	-
๓. รวมการเบิกจ่าย	**๓,๕๘๘.๑๐๒**	**๒,๔๖๓.๐๗๐**	**๖๘.๖๕**	**๒,๔๕๔.๐๗๓**	**๗๗**	**๒,๔๕๔.๐๗๓**	**-**
๓.๑ รายจ่ายงบประจำ	๑,๐๑๕.๐๗๐	๘๖๐.๗๔๐	๘๔.๘๐	๗๘๑.๖๐๓	๗๗	๗๘๑.๖๐๓	-
๓.๒ รายจ่ายงบลงทุน	๒,๕๗๓.๐๓๒	๑,๖๐๒.๓๓๐	๖๒.๒๗	๑,๖๗๒.๔๗๐	๖๕	๑,๖๗๒.๔๗๐	-

หมายเหตุ : เงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี (งบลงทุน) ไม่ได้กำหนดเป้าหมายการเบิกจ่าย

กราฟผลการเบิกจ่ายงบประมาณภาพรวม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

เทียบกับเป้าหมายการเบิกจ่ายสะสมตั้งแต่ต้นปีงบประมาณจนถึงเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๔

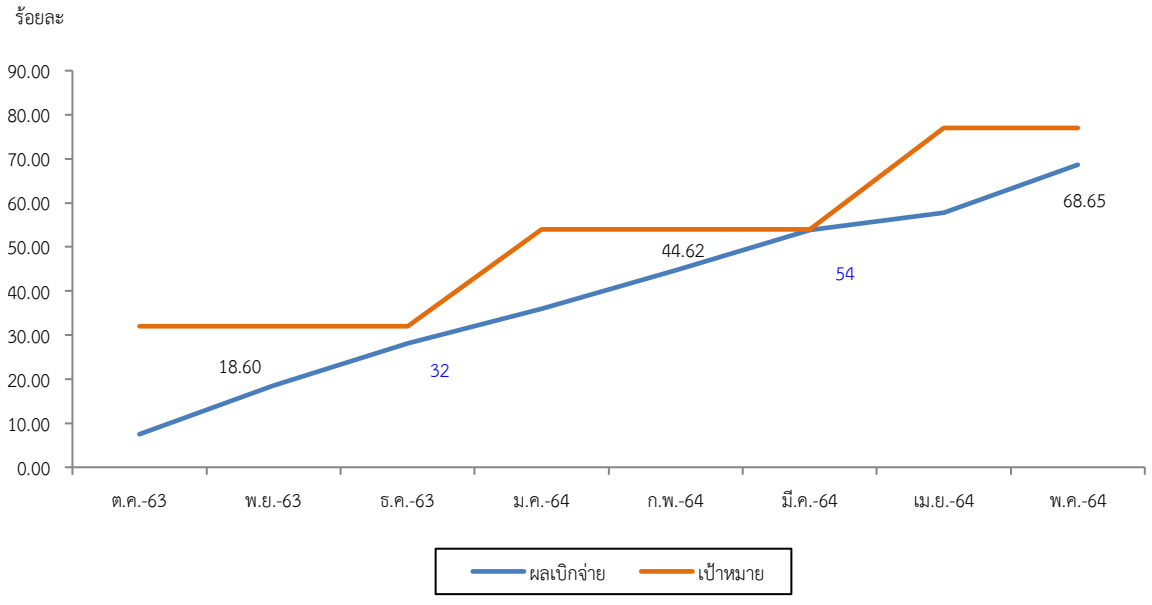

กราฟผลการเบิกจ่ายงบประมาณงบลงทุน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

เทียบกับเป้าหมายการเบิกจ่ายสะสมตั้งแต่ต้นปีงบประมาณจนถึงเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๔

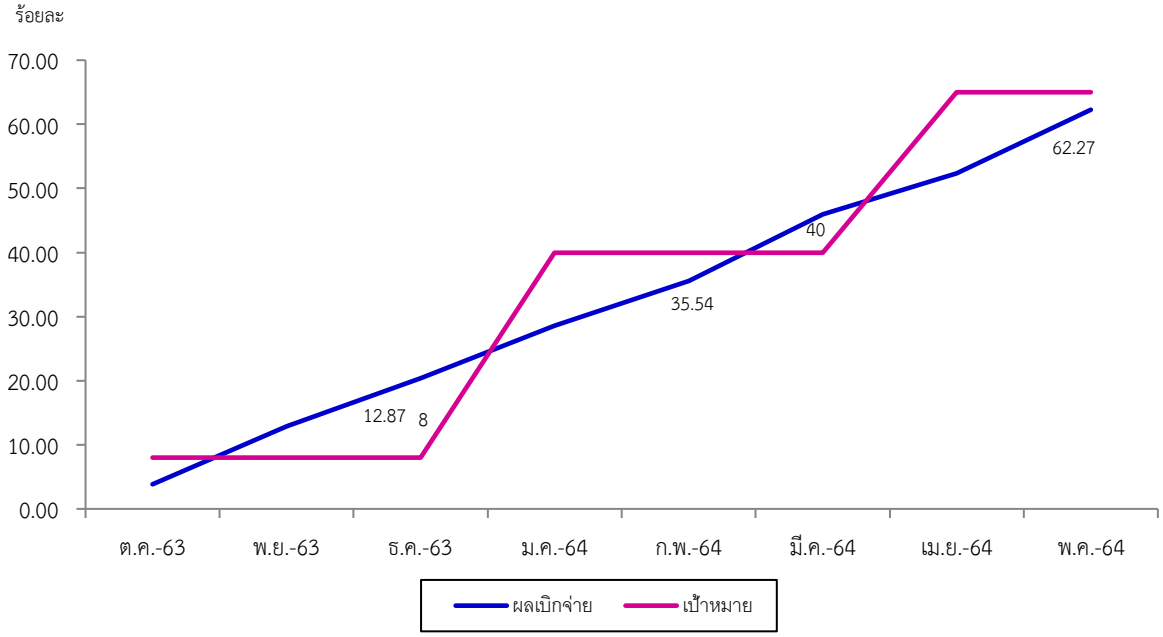

หมายเหตุ : เงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี (งบลงทุน) ไม่ได้กำหนดเป้าหมาย

๓. ด้านรายได้เกษตรกรในปี ๒๕๖๔ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๖.๓ (สูงกว่าค่าคาดการณ์ไว้ ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๔ ที่คาดว่าจะหดตัวร้อยละ -๐.๒) พลิกกลับมาขยายตัวจากที่หดตัวร้อยละ -๘.๓ ในปีก่อน โดยปริมาณผลผลิตที่เพิ่มขึ้นได้แก่ ปริมาณข้าวหอมมะลิ ปริมาณข้าวเหนียว ปริมาณโค ปริมาณสุกร ปริมาณมันสำปะหลัง และปริมาณอ้อย ตามผลผลิตทางการเกษตรที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับราคาสินค้าเกษตรที่สำคัญเพิ่มขึ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

ราคาข้าวหอมมะลิ โดยเฉลี่ยในจังหวัดอำนาจเจริญปี ๒๕๖๔ คาดว่าปรับตัวอยู่ที่ ๑๔,๒๐๒ บาทต่อตัน (สูงกว่า ค่าคาดการณ์ไว้ ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๔ ที่คาดการณ์ไว้ว่าจะอยู่ที่ ๑๓,๙๙๘ บาทต่อตัน) เนื่องจากราคาข้าวเปลือกหอมมะลิที่เกษตรกรขายได้ปรับตัวตามกลไกตลาด แต่ยังมีปัจจัยเสี่ยงจากเศรษฐกิจที่ยังคงชะลอตัวรวมทั้งปัจจุบันมีคู่แข่งขันมากขึ้น อาทิ เวียดนาม และกัมพูชา จึงส่งผลต่อราคาซื้อขายข้าวหอมมะลิ

ราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ย : ข้าวหอมมะลิ

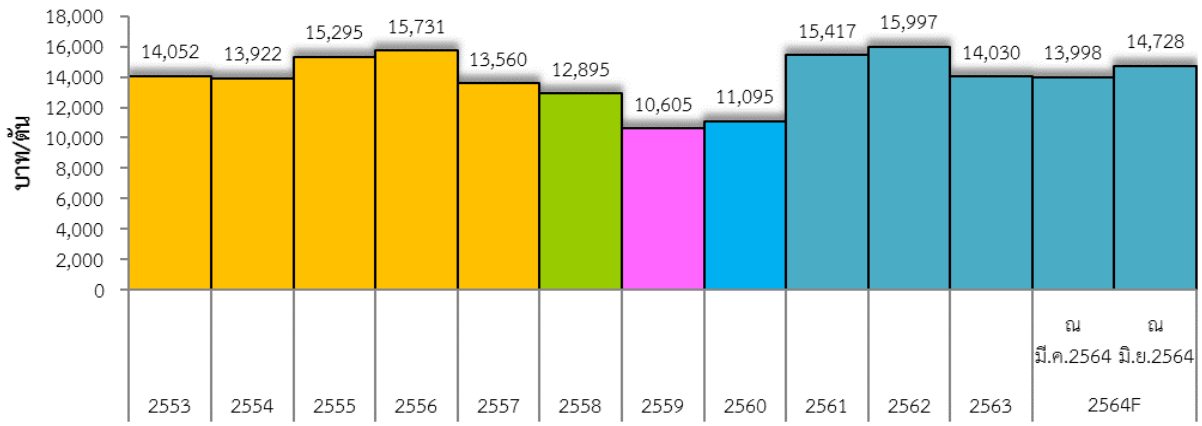

ราคาข้าวเหนียว โดยเฉลี่ยในจังหวัดอำนาจเจริญปี ๒๕๖๔ คาดว่าอยู่ที่ ๑๒,๙๑๐ บาทต่อตัน (สูงกว่าค่าคาดการณ์ไว้ ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๔ ที่คาดการณ์ไว้ว่าจะอยู่ที่ ๑๒,๘๙๔ บาทต่อตัน) เนื่องจากการประกันราคาข้าวของรัฐบาล รวมทั้งราคาข้าวในตลาดที่ปรับตัวตามกลไกตลาด

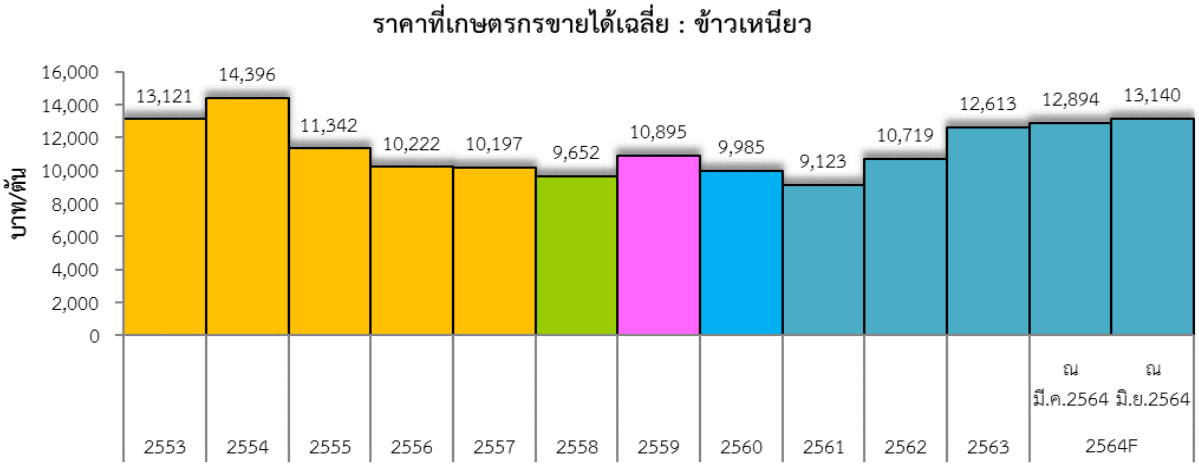

๔. ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจในจังหวัดอำนาจเจริญในปี ๒๕๖๔ คาดว่าอัตราเงินเฟ้ออยู่ที่ร้อยละ ๑.๓ (สูงกว่าค่าคาดการณ์ไว้ ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๔) ปรับตัวเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๓ ตามเสถียรภาพระบบการเงินและปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ทั้งจากเศรษฐกิจต่างประเทศ และผลกระทบจากการระบาดของ COVID-๑๙

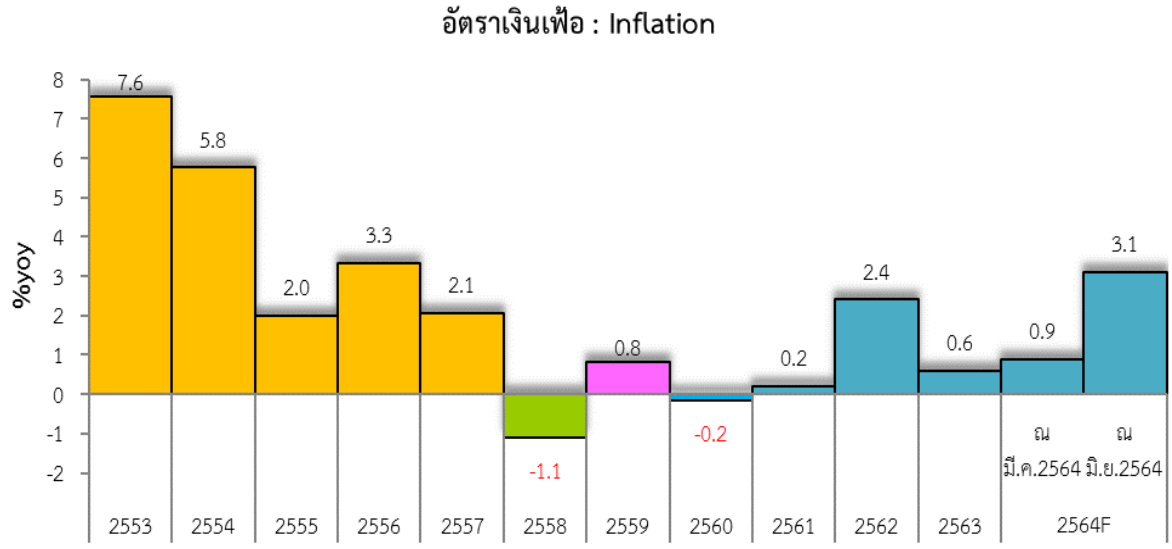

ในขณะที่การจ้างงานในปี ๒๕๖๔ คาดว่าจะมีการจ้างงานในจังหวัด ๑๓๑,๓๗๓ คน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๓ จำนวน ๒๕๔ คน (ต่ำกว่าค่าคาดการณ์ไว้ ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๔ ที่คาดว่าจะมีการจ้างงาน ๑๓๑,๓๙๔ คน) การจ้างงานที่เพิ่มขึ้นคาดว่าเป็นผลจากการผ่อนคลายมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของของไวรัสโควิด-๑๙ ส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจปรับตัวดีขึ้นซึ่งทำให้สถานประกอบการเปิดกิจการและรับจำนวนแรงงานเพิ่มขึ้น

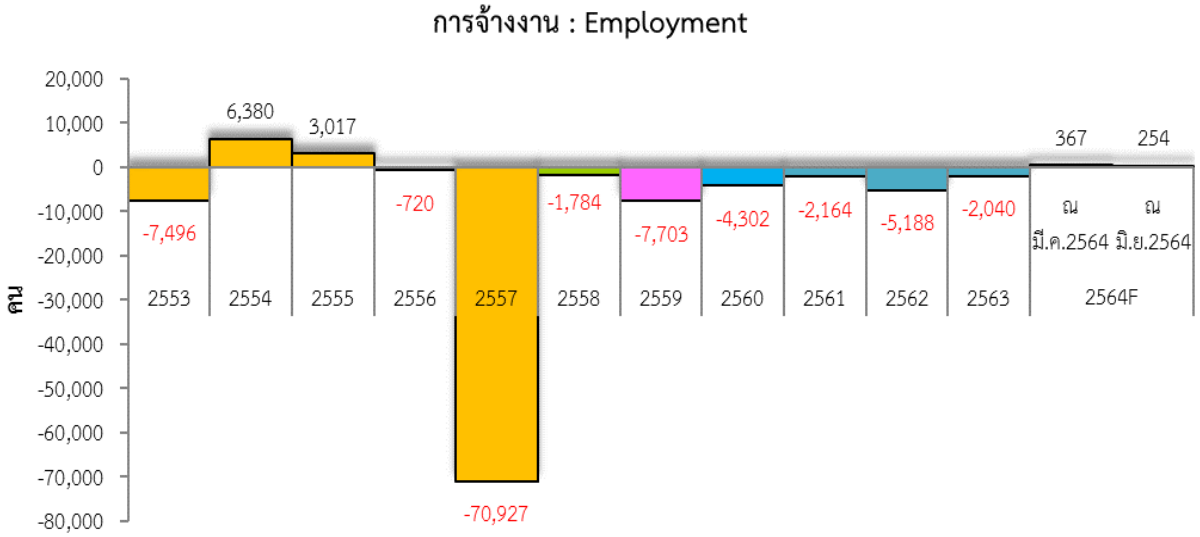

ตารางสรุปภาพรวมเศรษฐกิจและแนวโน้มของจังหวัดอำนาจเจริญ

เครื่องชี้วัดเศรษฐกิจ	หน่วย	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒E	๒๕๖๓E	ปี ๒๕๖๔F		
										Min	Consensus	Max
<u>การขยายตัวเศรษฐกิจ</u>												
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปี	ล้านบาท	๑๖,๗๒๐	๑๕,๐๕๘	๑๕,๘๑๐	๑๖,๕๒๙	๑๗,๔๘๓	๑๘,๘๙๖	๒๐,๒๖๗	๒๐,๗๐๗	๒๑,๒๙๒	๒๑,๕๔๗	๒๑,๘๓๖
	%yoy	๒๑.๑	-๙.๙	๕.๐	๔.๕	๕.๘	๘.๑	๗.๓	๒.๒	๒.๘	๔.๑	๕.๔
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่ (ปีอ้างอิงพ.ศ.๒๕๔๕)	ล้านบาท	๙,๓๖๒	๙,๐๕๗	๙,๔๔๙	๙,๘๒๑	๑๐,๒๖๓	๑๐,๙๒๓	๑๑,๕๑๕	๑๕,๐๓๖	๑๕,๒๒๘	๑๕,๓๖๑	๑๕,๔๙๓
	%yoy	๘.๕	-๓.๓	๔.๓	๓.๙	๔.๕	๖.๔	๕.๔	๓.๑	๑.๓	๒.๒	๓.๐
ประชากรในจังหวัด	คน	๒๘๓,๑๑๓	๒๘๒,๙๖๕	๒๘๒,๘๑๒	๒๘๒,๖๐๗	๒๘๒,๖๒๖	๒๘๒,๔๔๗	๒๘๒,๒๐๘	๒๘๑,๕๘๔	๒๗๙,๔๒๖	๒๘๑,๒๒๖	๒๗๙,๙๘๙
	%yoy	-๐.๑	-๐.๑	-๐.๑	-๐.๑	๐.๐	-๐.๑	-๐.๑	-๐.๒	-๐.๘	-๐.๗	-๐.๖
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว	บาทต่อคนต่อปี	๕๙,๐๕๗	๕๓,๒๑๕	๕๕,๙๐๓	๕๘,๔๘๗	๖๑,๘๖๐	๖๖,๙๐๒	๗๑,๘๑๕	๗๓,๕๓๙	๗๖,๒๐๐	๗๖,๖๒๐	๗๗,๙๘๘
ดัชนีปริมาณผลผลิตภาคเกษตร (API)	%yoy	๒๖.๑	-๑๐.๘	๑๓.๒	-๑๐.๙	๒.๓	๑.๐	-๖.๐	-๓.๓	-๐.๑	๔.๕	๘.๖
ดัชนีปริมาณผลผลิตภาคอุตสาหกรรม (IPI)	%yoy	๑๑.๓	๙.๑	๗.๔	๒.๕	๗.๖	-๒.๐	๘.๔	๐.๐	๒.๑	๓.๒	๔.๖
ดัชนีปริมาณผลผลิตภาคบริการ (SI)	%yoy	-๓๕.๖	๒๖.๒	๒๑.๔	๗.๕	๒๓.๔	๖.๑	๕.๔	๘.๒	๑.๕	๑.๗	๒.๐
ดัชนีการบริโภคภาคเอกชน (Cp)	%yoy	๑๑.๘	-๔.๓	-๓.๔	-๔.๔	๑๑.๑	๙.๓	๗.๓	-๕.๑	๑.๙	๒.๕	๓.๐
ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน (Ip)	%yoy	๑๗.๓	๑๒.๑	๕.๗	-๑.๔	-๒.๑	-๗.๙	-๑.๖	-๒.๓	๒.๕	๓.๒	๔.๐
ดัชนีการใช้จ่ายภาครัฐบาล (G)	%yoy	-๖.๘	-๗.๖	-๗.๓	๑๒.๙	-๔๐.๘	-๕.๙	๒.๑	๒๗.๐	๓.๑	๔.๔	๕.๗
ดัชนีรายได้เกษตรกร (Farm Income)	%yoy	๒๗.๖	-๑๖.๕	๗.๘	-๑๘.๕	๒.๙	๒๐.๙	-๒.๓	-๘.๓	-๔.๐	๖.๓	๑๓.๖
<u>เสถียรภาพทางเศรษฐกิจ</u>												
อัตราเงินเฟ้อ (Inflation rate)	%p.a.	๓.๓	๒.๑	-๑.๑	๐.๘	-๐.๒	๐.๒	๒.๔	๐.๖	๑.๒	๑.๓	๑.๔
ระดับราคาเฉลี่ยของGPP(GPP Deflator)	%yoy	๑๒.๖	-๖.๗	๐.๗	-๐.๕	๐.๔	๐.๓	๐.๓	-๐.๙	๑.๕	๑.๙	๒.๔
การจ้างงาน (Employment)	คน	๒๒๕,๒๒๗	๑๕๔,๓๐๐	๑๕๒,๕๑๖	๑๔๔,๘๑๓	๑๔๐,๕๑๑	๑๓๘,๓๔๗	๑๓๓,๑๕๙	๑๓๑,๑๑๙	๑๓๑,๒๖๙	๑๓๑,๓๗๓	๑๓๑,๔๗๗
	yoy	-๗๒๐	-๗๐,๙๒๗	-๑,๗๘๔	-๗,๗๐๓	-๔,๓๐๒	-๒,๑๖๔	-๕,๑๘๘	-๒,๐๔๐	๑๕๑	๒๕๔	๓๕๙

ที่มา: สำนักงานคลังจังหวัดอำนาจเจริญ

๑.๔.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดอำนาจเจริญ

ตารางที่ ๑๓ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดอำนาจเจริญ ณ ราคาประจำปี ๒๕๖๒

(หน่วย : ล้านบาท)

	๒๕๕๕r	๒๕๕๖r	๒๕๕๗r	๒๕๕๘r	๒๕๕๙r	๒๕๖๐r	๒๕๖๑r	๒๕๖๒p	โครงสร้าง GPP (%)
ภาคเกษตร	**๔,๐๕๐**	**๕,๙๓๕**	**๔,๕๗๐**	**๔,๗๔๙**	**๔,๗๕๘**	**๕,๑๐๐**	**๕,๘๐๒**	**๕,๕๘๗**	๒๗.๕๗
เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง	๔,๐๕๐	๕,๙๓๕	๔,๕๗๐	๔,๗๔๙	๔,๗๕๘	๕,๑๐๐	๕,๘๐๒	๕,๕๘๗	๒๗.๕๗
ภาคนอกเกษตร (ภาคอุตสาหกรรม+ภาคบริการ)	**๙,๗๓๒**	**๑๐,๗๘๖**	**๑๐,๔๘๙**	**๑๑,๐๖๑**	**๑๑,๗๗๑**	**๑๒,๓๘๓**	**๑๓,๐๙๔**	**๑๔,๖๘๐**	๗๒.๔๓
ภาคอุตสาหกรรม	๘๒๔	๑,๐๐๗	๙๘๘	๑,๐๖๙	๑,๒๒๖	๑,๒๔๒	๑,๓๔๓	๒,๓๕๖	๑๑.๖๓
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	๒๗	๒๐	๒๕	๒๔	๑๓	๑๑	๑๐	๑๐	๐.๐๕
การผลิต	๖๐๓	๗๖๐	๗๒๒	๘๔๔	๙๖๑	๙๖๙	๑,๐๘๘	๒,๐๓๘	๑๐.๐๖
ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำ และระบบปรับอากาศ	๑๖๕	๑๙๑	๒๐๓	๑๖๑	๒๑๓	๒๒๐	๑๙๘	๒๓๒	๑.๑๕
การจัดหาน้ำ การจัดการ และการบำบัดน้ำเสีย ของเสีย และสิ่งปฏิกูล	๓๐	๓๖	๓๘	๔๐	๓๙	๔๒	๔๗	๗๖	๐.๓๘
ภาคบริการ	๘,๙๐๗	๙,๗๗๙	๙,๕๐๑	๙,๙๙๒	๑๐,๕๔๕	๑๑,๑๔๑	๑๑,๗๕๒	๑๒,๓๒๓	๖๐.๘๐
การก่อสร้าง	๘๗๘	๑,๐๒๒	๙๖๓	๘๙๔	๙๔๘	๘๙๙	๙๑๙	๘๕๙	๔.๒๔
การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์	๑,๒๐๓	๑,๕๑๙	๑,๔๔๙	๑,๗๐๒	๑,๙๑๙	๒,๑๐๒	๒,๓๖๒	๒,๖๒๖	๑๒.๙๕
การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	๑๘๓	๑๘๓	๑๙๕	๒๐๐	๒๒๘	๒๘๑	๓๒๐	๔๐๕	๒.๐๐
ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	๑๑	๑๒	๑๒	๑๓	๑๔	๑๖	๑๘	๑๙	๐.๐๙
ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	๑๑๒	๑๐๓	๑๐๙	๑๒๖	๑๐๓	๑๒๓	๑๓๔	๑๗๔	๐.๘๖
กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	๑,๐๗๖	๑,๓๑๙	๑,๔๗๙	๑,๖๓๑	๑,๙๑๘	๒,๐๖๓	๒,๑๕๔	๒,๓๘๓	๑๑.๗๖
กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์	๘๔๓	๙๕๐	๗๐๖	๖๙๔	๖๙๙	๖๙๓	๘๑๒	๘๒๔	๔.๐๗
กิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และเทคนิค	๐	๐	๑๘	๗๔	๖	๓	๑	๐	๐.๐๐
กิจกรรมการบริหารและการบริการสนับสนุน	๑๓	๑๓	๑๖	๑๖	๑๘	๒๒	๒๓	๒๔	๐.๑๒
การบริหารราชการ การป้องกันประเทศ และการประกันสังคมภาคบังคับ	๑,๓๐๕	๑,๐๔๔	๗๑๙	๙๘๔	๑,๐๐๙	๑,๐๓๙	๑,๑๑๐	๑,๑๓๗	๕.๖๑
การศึกษา	๒,๕๖๘	๒,๘๔๕	๒,๙๙๗	๒,๗๗๓	๒,๗๕๔	๒,๙๑๒	๒,๘๔๒	๒,๗๗๙	๑๓.๗๑
กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	๔๙๐	๕๒๙	๕๙๑	๖๓๒	๖๖๙	๗๑๓	๗๗๙	๘๐๘	๓.๙๘
ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	๒๔	๒๔	๒๖	๒๔	๓๐	๓๖	๔๒	๕๐	๐.๒๕
กิจกรรมบริการด้านอื่นๆ	๒๐๐	๒๑๕	๒๒๑	๒๒๘	๒๓๑	๒๓๙	๒๓๖	๒๓๕	๑.๑๖
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product :GPP)	**๑๓,๗๘๒**	**๑๖,๗๒๑**	**๑๕,๐๖๐**	**๑๕,๘๑๐**	**๑๖,๕๒๙**	**๑๗,๔๘๓**	**๑๘,๘๙๖**	**๒๐,๒๖๗**	๑๐๐
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (บาท)	**๔๘,๖๕๕**	**๕๙,๐๖๒**	**๕๓,๒๒๑**	**๕๕,๙๐๓**	**๕๘,๔๘๗**	**๖๑,๘๖๐**	**๖๖,๙๐๒**	**๗๑,๘๑๕**	
จำนวนประชากร (๑,๐๐๐ คน)	**๒๘๓**	**๒๘๓**	**๒๘๓**	**๒๘๓**	**๒๘๓**	**๒๘๓**	**๒๘๒**	**๒๘๒**	

หมายเหตุ : p = ตัวเลขเบื้องต้น (Preliminary) , r=การปรับปรุงข้อมูลย้อนหลัง (revised)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สศช. (Office of the National Economic and Social Development Board :NESDB)

ข้อมูล GPP ล่าสุดปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ณ วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๔

จากตารางที่ ๑๓ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ตามราคาประจำปี จังหวัดอำนาจเจริญ มีมูลค่า ๒๐,๒๖๗ ล้านบาท และมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเฉลี่ยต่อหัว (GPP Per Capita) เท่ากับ ๗๑,๘๑๕ บาท ซึ่งอยู่ในลำดับที่ ๑๔ ของภาคและลำดับที่ ๖๙ ของประเทศ โดย สาขาที่สำคัญ ๕ อันดับแรก ได้แก่ ๑) สาขาเกษตรกรรม การป่าไม้และการประมง คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๕๗ ๒) สาขาการศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๗๑ ๓) สาขาการขายส่ง การขายปลีกฯ คิดเป็น ร้อยละ ๑๒.๙๕ ๔) สาขากิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๗๖ ๕) สาขาการผลิต คิดเป็นร้อยละ ๕.๖๑ และสาขาก่อสร้าง คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐๖ ของ GPP

ตารางที่ ๑๔ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดอำนาจเจริญ แบบปริมาณลูกโซ่ (ปีอ้างอิง ๒๕๔๕)

(หน่วย : ล้านบาท)

	๒๕๕๕r	๒๕๕๖r	๒๕๕๗r	๒๕๕๘r	๒๕๕๙r	๒๕๖๐r	๒๕๖๑r	๒๕๖๒p	อัตราขยายตัวที่แท้จริง (%)
ภาคเกษตร	**๑,๖๘๗**	**๑,๘๙๔**	**๑,๘๙๕**	**๒,๐๒๗**	**๒,๑๓๐**	**๒,๓๐๓**	**๒,๕๘๙**	**๒,๔๙๖**	**-๓.๖๐**
เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง	๑,๖๘๗	๑,๘๙๔	๑,๘๙๕	๒,๐๒๗	๒,๑๓๐	๒,๓๐๓	๒,๕๘๙	๒,๔๙๖	-๓.๖๐
ภาคนอกเกษตร (ภาคอุตสาหกรรม+ภาคบริการ)	**๖,๙๕๔**	**๗,๔๕๓**	**๗,๐๗๖**	**๗,๒๙๖**	**๗,๕๔๗**	**๗,๗๗๗**	**๘,๐๘๔**	**๘,๘๔๖**	**๙.๔๓**
ภาคอุตสาหกรรม	๖๒๒	๖๔๗	๖๗๓	๖๙๒	๗๕๐	๗๔๘	๗๕๘	๑,๓๐๑	๗๑.๖๐
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐.๐๐
การผลิต	๔๓๕	๔๖๓	๔๗๙	๕๒๓	๕๕๑	๕๔๕	๕๕๑	๑,๐๐๗	๘๒.๗๕
ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำ และระบบปรับอากาศ	๑๖๙	๑๗๓	๑๘๓	๑๔๘	๒๐๑	๒๐๖	๒๐๗	๒๔๑	๑๖.๑๖
การจัดหาน้ำ การจัดการ และการบำบัดน้ำเสีย ของเสีย และสิ่งปฏิกูล	๒๒	๒๑	๒๐	๒๒	๒๑	๒๓	๒๖	๔๔	๖๕.๐๑
ภาคบริการ	๖,๓๓๑	๖,๘๐๕	๖,๓๙๗	๖,๕๙๘	๖,๗๘๙	๗,๐๒๓	๗,๓๒๐	๗,๔๙๐	๒.๓๒
การก่อสร้าง	๖๐๓	๖๙๔	๖๕๑	๖๓๑	๖๘๖	๖๓๙	๖๔๓	๕๙๙	-๖.๙๕
การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์	๗๖๗	๙๖๙	๘๕๔	๑,๐๐๑	๑,๐๖๑	๑,๑๒๗	๑,๒๓๘	๑,๓๔๕	๘.๖๗
การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	๑๔๔	๑๔๔	๑๕๒	๑๓๙	๑๕๒	๑๘๕	๒๑๒	๒๖๒	๒๓.๖๓
ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	๑๑	๑๒	๑๒	๑๒	๑๒	๑๒	๑๓	๑๔	๓.๒๕
ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	๑๔๓	๑๓๒	๑๔๔	๑๖๗	๑๓๖	๑๕๔	๑๗๓	๒๒๗	๓๐.๙๒
กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	๘๑๑	๙๖๒	๑,๐๗๒	๑,๑๗๙	๑,๓๗๓	๑,๔๖๗	๑,๕๖๗	๑,๖๔๗	๕.๑๐
กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์	๘๘๙	๑,๐๑๑	๗๕๖	๗๓๕	๗๔๓	๗๓๙	๘๖๑	๘๖๘	๐.๘๑
กิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และเทคนิค	๐	๐	๑๘	๗๗	๖	๔	๑	๐	-๕๙.๑๑
กิจกรรมการบริหารและการบริการสนับสนุน	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	๑๔	๑๕	๑๕	๒.๙๑
การบริหารราชการ การป้องกันประเทศ และการประกันสังคมภาคบังคับ	๘๗๘	๖๗๕	๔๕๐	๕๙๒	๕๘๓	๕๘๒	๖๐๕	๖๐๕	๐.๐๙
การศึกษา	๑,๕๑๖	๑,๖๒๖	๑,๖๓๓	๑,๔๓๗	๑,๓๘๖	๑,๔๒๘	๑,๓๖๒	๑,๓๐๕	-๔.๑๖
กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	๓๓๑	๓๔๒	๓๗๐	๓๘๑	๓๘๗	๓๙๙	๔๒๓	๔๒๘	๑.๒๑
ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	๑๘	๑๗	๑๘	๑๘	๒๔	๒๙	๓๓	๓๙	๑๙.๒๒
กิจกรรมบริการด้านอื่นๆ	๑๕๒	๑๕๘	๑๕๗	๑๖๒	๑๖๓	๑๖๘	๑๖๔	๑๖๒	-๐.๙๒
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (CVMs)	**๘,๖๑๗**	**๙,๓๖๖**	**๙,๐๖๑**	**๙,๔๔๙**	**๙,๘๒๑**	**๑๐,๒๖๓**	**๑๐,๙๒๓**	**๑๑,๕๑๕**	**๕.๔๓**

หมายเหตุ : p = ตัวเลขเบื้องต้น (Preliminary) , r=การปรับปรุงข้อมูลย้อนหลัง (revised)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สศช. (Office of the National Economic and Social Development Board :NESDB)

ข้อมูล GPP ล่าสุดปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ณ วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๔

จากตารางที่ ๑๔ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) แบบปริมาณลูกโซ่ พบว่าจังหวัดอำนาจเจริญมีอัตราการขยายตัวที่แท้จริง ร้อยละ ๕.๔๓ โดยภาคอุตสาหกรรมมีการขยายตัวสูงถึงร้อยละ ๗๑.๖๐ รองลงมาได้แก่ภาคบริการ ขยายตัวร้อยละ ๒.๓๒ ส่วนภาคการเกษตร ขยายตัวร้อยละ -๓.๖๐ เนื่องจากผลผลิตภาคการเกษตรได้รับความเสียหายจาก พายุโซนร้อนโพดุล

๒ .ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๒.๑ ครัวเรือนเกษตรกรและแรงงานภาคการเกษตร

ตารางที่ ๑๕ จำนวนครัวเรือนเกษตรกร และแรงงานภาคการเกษตร จังหวัดอำนาจเจริญ ปี ๒๕๖๓

อำเภอ	จำนวนครัวเรือน[๑] ทั้งจังหวัด	จำนวนครัวเรือนเกษตร /จำนวนเกษตรกร				แรงงานภาคการเกษตร [๕]	
		ด้านพืช[๒]	ด้านสัตว์[๓]	ด้านประมง[๔]			
				ครัวเรือนประมง	การเพาะเลี้ยง	ชาย	หญิง
		(ครัวเรือน)	(ราย)	(ครัวเรือน)	(ราย)	ราย	ราย
เมือง	๔๕,๖๑๘	๒๕,๒๑๖	๑๙,๖๙๗	๔๕๖	๑,๖๘๖	๔๐,๗๖๓	๓๒,๔๗๐
ชานุมาน	๑๒,๘๒๕	๘,๕๘๐	๓,๖๒๓	๔๘๔	๑,๑๔๒		
ปทุมราชวงศา	๑๔,๘๔๔	๙,๔๓๔	๖,๗๕๒	๓๖๔	๑,๒๑๘		
พนา	๙,๕๒๖	๖,๕๙๒	๔,๙๕๔	๓๔๑	๑,๑๖๐		
เสนางคนิคม	๑๒,๑๑๘	๘,๕๙๑	๔,๙๘๕	๒๔๐	๑,๔๗๐		
หัวตะพาน	๑๒,๘๓๙	๑๐,๒๘๓	๓,๘๒๗	๕๕๕	๑,๐๗๙		
ลืออำนาจ	๑๐,๔๐๐	๗,๙๗๖	๖,๕๒๘	๔๐๙	๒,๐๙๒		
รวม	**๑๑๘,๑๗๐**	**๗๖,๖๗๒**	**๕๐,๓๖๖**	**๒,๘๔๙**	**๙,๘๔๗**	**๗๓,๒๓๓**	

ที่มา : ๑ ที่ทำการปกครองจังหวัด ๒ สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ

๓. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอำนาจเจริญ ๔. สำนักงานประมงจังหวัดอำนาจเจริญ ๕. สถิติจังหวัด

๒.๒ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

ตารางที่ ๑๖ ข้อมูลการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรแยกตามรายอำเภอ จังหวัดอำนาจเจริญ ปี ๒๕๖๓

ที่	อำเภอ	รวมพื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทำการเกษตร								รวมพื้นที่ทำการเกษตร	
			ที่นา		ไม้ผล/ไม้ยืนต้น		พืชไร่/พืชผัก		เกษตรอื่น ๆ			
			จำนวน ไร่	ร้อยละพื้นที่เกษตร	จำนวน ไร่	ร้อยละพื้นที่เกษตร	จำนวน ไร่	ร้อยละพื้นที่เกษตร	จำนวน ไร่	ร้อยละพื้นที่เกษตร	จำนวน ไร่	ร้อยละพื้นที่ทั้งหมด
๑	เมือง	๕๖๔,๑๒๖	๓๒๗,๙๔๓	๘๖	๘,๕๕๕	๒	๒๘,๖๑๓	๘	๑๔,๒๒๐	๔	๓๗๙,๓๓๑	๑๙
๒	ชานุมาน	๓๖๖,๗๖๒	๗๑,๒๔๕	๓๓	๒๘,๙๘๒	๑๓	๘๓,๐๙๙	๓๘	๓๒,๘๒๓	๑๕	๒๑๖,๑๔๙	๑๑
๓	ปทุมราชวงศา	๓๑๐,๔๓๐	๑๕๓,๑๙๙	๖๖	๑๕,๐๑๖	๖	๔๒,๓๘๗	๑๘	๒๒,๕๓๖	๑๐	๒๓๓,๑๓๘	๑๑
๔	พนา	๑๕๓,๙๔๑	๑๐๒,๒๐๗	๙๕	๒,๑๓๐	๒	๑,๔๑๖	๑	๑,๘๒๐	๒	๑๐๗,๕๗๓	๕
๕	เสนางคนิคม	๒๒๕,๖๙๒	๑๒๔,๙๐๔	๗๔	๘,๘๖๖	๕	๒๐,๗๔๖	๑๒	๑๔,๗๑๘	๙	๑๖๙,๒๓๔	๘
๖	หัวตะพาน	๒๕๒,๙๙๗	๑๕๐,๘๘๔	๙๐	๒,๙๘๑	๒	๑๐,๕๕๒	๖	๔,๐๕๙	๒	๑๖๘,๔๗๖	๘
๗	ลืออำนาจ	๑๖๖,๐๑๕	๑๒๓,๗๘๕	๙๐	๒,๖๐๑	๒	๙,๒๐๕	๗	๑,๒๔๙	๑	๑๓๖,๘๔๐	๗
	รวม	**๒,๐๓๙,๙๖๓**	**๑,๐๕๔,๑๖๗**	**๗๕**	**๖๙,๑๓๑**	**๕**	**๑๙๖,๐๑๘**	**๑๔**	**๙๑,๔๒๕**	**๖**	**๑,๔๑๐,๗๔๑**	**๖๙**

๒.๓ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

๒.๓.๑ พื้นที่ชลประทานและระบบชลประทาน

๑) อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง จำนวน ๔ อ่าง ๑ เขื่อน

ความจุน้ำสูงสุด ๔๙.๙๘๙ ล้าน ม^{๓}
ความจุน้ำสูงสุด ๖๐.๑๓๕ ล้าน ม^{๓}
พื้นที่รับประโยชน์ ฤดูฝน ๓๕,๔๙๑ ไร่
ฤดูแล้ง ๙,๑๐๐ ไร่
พื้นที่ชลประทาน ๓๕,๔๙๑ ไร่

๒) อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ๑๓๒ แห่ง

ความจุ ๒๙.๖๔๔๑ ลบ.ม.
พื้นที่รับประโยชน์ ๗๕,๙๓๑ ไร่

๒.๓.๒ แหล่งน้ำอื่น

๑) แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ปี ๒๕๕๐-๒๕๖๓

จำนวน ๑๔,๖๗๘ บ่อ

๒) สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า รวมพื้นที่รับประโยชน์ จำนวน ๖๘,๗๙๓ ไร่ จำนวน ๕๔ สถานี แยกจำนวนสถานีรายอำเภอดังนี้

๑) อำเภอชานุมาน	จำนวน	๑๔	สถานี	พื้นที่รับประโยชน์	๑๕,๖๓๐ ไร่
๒) อำเภอปทุมราชวงศา	จำนวน	๕	สถานี	พื้นที่รับประโยชน์	๗,๐๗๐ ไร่
๓) อำเภอพนา	จำนวน	๖	สถานี	พื้นที่รับประโยชน์	๗,๕๕๐ ไร่
๔) อำเภอเมือง	จำนวน	๑๔	สถานี	พื้นที่รับประโยชน์	๒๐,๖๐๓ ไร่
๕) อำเภอลืออำนาจ	จำนวน	๒	สถานี	พื้นที่รับประโยชน์	๓,๐๙๐ ไร่
๖) อำเอเสนางคนิคม	จำนวน	๓	สถานี	พื้นที่รับประโยชน์	๔,๐๐๐ ไร่
๗) อำเภอหัวตะพาน	จำนวน	๑๐	สถานี	พื้นที่รับประโยชน์	๑๐,๘๕๐ ไร่

๒.๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๒.๔.๑ ด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัดอำนาจเจริญ ปี การผลิต ๖๒/๖๓

ตารางที่ ๑๗ ด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัดอำนาจเจริญ ปี การผลิต ๖๒/๖๓

ที่	ชนิดพืช	เกษตรกร	พื้นที่ปลูก	พื้นที่เก็บเกี่ยว	ผลผลิตเฉลี่ย	ผลผลิตรวม	ราคา
		ราย	(ไร่)	(ไร่)	(กก./ไร่)	(ตัน)	บาท/กก
๑	ข้าวเจ้า	๗๒,๕๒๕	๗๘๗,๕๑๗	๗๘๓,๖๘๖	๓๖๑	๓๕๓,๙๖๒	๑๒.๑๖๑
๒	ข้าวเหนียว	๗๒,๕๒๕	๑๙๖,๘๗๙	๑๙๕,๙๒๒	๔๘๑	๙๒,๗๖๗	๑๔.๐๕๖
๓	มันสำปะหลังโรงงาน	๘,๙๐๒	๑๐๔,๖๗๒	๑๐๑,๖๐๘	๓,๕๐๑	๓๕๕,๗๕๙	๑.๗๖
๔	ยางพารา	๕,๘๓๓	๘๔,๖๗๒	๕๓,๔๖๖	๒๐๘	๑๑,๑๔๑	๒๒.๘๙
๕	อ้อยโรงงาน	๒,๑๖๘	๙๒,๐๕๗	๙๒,๐๕๗	๑๒,๐๐๐	๑,๑๓๖,๗๑๓	๐.๘๓๓
๖	ปาล์มน้ำมัน	๗๘๐	๖,๗๕๓	๕,๒๓๔	๑,๓๘๐	๕,๒๔๔	๓.๔๓

๒.๔.๒ ด้านการปศุสัตว์ของจังหวัดอำนาจเจริญ ปี ๒๕๖๓

ตารางที่ ๑๘ ข้อมูล ด้านการปศุสัตว์ จังหวัดอำนาจเจริญ ปี ๒๕๖๓

ชนิดสัตว์	จำนวนเกษตรกร	จำนวนสัตว์	ข้อมูลผลผลิต		ราคาเฉลี่ย	มูลค่า
	(ราย)	(ตัว)	จำนวน	หน่วยนับ	(บาท/หน่วย)	(บาท)
โคพื้นเมือง	๕,๙๒๘	๒๓,๕๖๒	๒๕๐	กก	๑๐๖	๖๒๔,๓๙๓,๐๐๐
โคเนื้อลูกผสม	๑๒,๙๓๒	๖๒,๓๓๒	๕๐๐	กก	๑๐๖	๓,๓๐๓,๕๙๖,๐๐๐
โคขุน	๖๔	๒๒๖	๗๕๐	กก	๑๒๒	๒๐,๖๗๙,๐๐๐
กระบือ	๔,๑๘๘	๑๗,๖๐๗	๓๕๐	กก	๘๖	๕๒๙,๙๗๐,๗๐๐
สุกร	๑,๑๑๓	๓๘,๙๕๙	๑๐๐	กก	๑๐๐	๓๘๙,๕๙๐,๐๐๐
ไก่พื้นเมือง	๒๒,๗๕๔	๑,๐๓๙,๐๗๓	๓	กก	๙๐	๒๘๐,๕๔๙,๗๑๐
ไก่เนื้อ	๗๘	๔๒๓,๖๙๓	๑	กก	๓๒	๑๓,๕๕๘,๑๗๖
ไก่ไข่	๒,๒๑๔	๗๓,๒๔๕	๓๐๐	ฟอง	๓.๓	๗๒,๕๑๒,๕๕๐
เป็ดเทศ	๒,๖๗๓	๔๒,๕๑๕	๓	กก	๙๐	๑๑,๔๗๙,๐๕๐
เป็ดเนื้อ	๓๒๐	๕,๘๕๕	๒	กก	๗๒	๘๔๓,๑๒๐
เป็ดไข่	๑๘๘	๘,๙๙๖	๓๐๐	ฟอง	๓.๘	๑๐,๒๕๕,๔๔๐
แพะ	๑๐๓	๓,๒๓๙	๖๐	กก	๘๒	๑๕,๙๓๕,๘๘๐

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอำนาจเจริญ

หมายเหตุ : ประมาณการมูลค่ายังไม่ได้หักค่าใช้จ่าย

๒.๔.๓ ด้านการประมงของจังหวัด ปี ๒๕๖๓

ตารางที่ ๑๙ ด้านการประมงของจังหวัดอำนาจเจริญ ปี ๒๕๖๓

ชนิดสัตว์น้ำ	การเลี้ยงสัตว์น้ำจืด					ราคาสัตว์น้ำ	
	เกษตรกร	พื้นที่	ผลผลิต	เฉลี่ย	มูลค่า	ปากบ่อ	ตลาด
	(ราย)	(ไร่)	(กก.)	(กก./ไร่)	(บาท)	(บาท/กก.)	(บาท/กก.)
ปลานิล	๖,๐๖๖	๓,๗๑๓.๑๔	๘๓๔,๕๑๐	๒๒๕	๕๔,๙๕๔,๗๓๐	๕๕	๖๕
ปลาตะเพียน	๒,๕๒๖	๑,๓๗๙.๓๓	๔๓๐,๙๕๐	๓๑๒	๒๘,๓๒๔,๑๕๐	๕๕	๖๕
ปลาดุก	๙๓๖	๕๘.๐๐	๑๓๒,๐๖๐	๒,๒๗๗	๘,๗๐๘,๗๒๐	๖๕	๘๐
ปลาหมอไทย	๑๘	๒๐.๗๕	๒๔,๐๙๐	๑,๑๖๑	๒,๐๖๕,๔๙๐	๘๕	๑๒๐
ปลาดุกบิ๊กอุ๊ย	๑๐๘	๖๓.๒๓	๑๕,๐๓๐	๒๓๘	๙๖๗,๐๙๐	๖๕	๘๐
ปลาไน	๑๙๙	๑๐๐.๕๓	๑๓,๗๑๐	๑๓๖	๙๕๑,๓๐๐	๕๐	๖๕
กบ	๔	๐.๕๕	๖,๒๐๐	๑๑,๒๗๓	๖๑๐,๐๐๐	๑๐๐	๑๒๐
ปลานวลจันทร์เทศ	๓๖	๑๙.๕๐	๓,๖๖๐	๑๘๘	๑๙๘,๓๕๐	๕๐	๖๕
ปลายี่สกเทศ	๑๕	๑๖.๕๐	๑,๘๔๙	๑๑๒	๑๑๐,๗๐๐	๕๕	๖๕
กุ้งก้ามกราม	๑	๘.๐๐	๑,๒๐๐	๑๕๐	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐	๓๕๐
ปลาอื่น ๆ	๓	๑.๑๐	๗๒๐	๖๕๕	๔๔,๒๐๐	๕๕	๗๐
ตะพาบน้ำ	๑	๖.๐๐	๑๕๐	๒๕	๔๕,๐๐๐	๕๐๐	๖๐๐
ปลาหมออื่นๆ	๑	๐.๒๕	๑๐๐		๙,๐๐๐	๘๕	๑๐๐
ปลาสลิด	๑	๐.๒๕	๓๐	๑๒๐	๑,๕๐๐	๕๐	๖๐
รวม	**๙,๙๑๕**	**๕,๓๘๗.๑๓**	**๑,๔๖๔,๒๕๙.๐๐**		**๙๗,๒๙๐,๒๓๐.๐๐**		

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดอำนาจเจริญ

๒.๔.๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

ตารางที่ ๒๐ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

ชนิดสินค้า	หน่วยนับ	จำนวนปริมาณผลผลิต
ด้านพืช เส้นไหมไทพื้นบ้านอีสาน	กลุ่ม	ให้ใบรับรองกลุ่ม ชื่อกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมไทพื้นบ้านอีสาน ตามมาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) จำนวน ๑ กลุ่ม ชื่อกลุ่ม สามแยกพุทธศิลป์ ต.คำโพน อ.ปทุมราชวงศา (๑ กลุ่ม สมาชิก ๒๐ ราย ผลิต ๗ รุ่น ต่อปี ปริมาณผลลิต ๑๐๐ กก.ต่อปี

ที่มา : ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ(อุบลราชธานี)

๒.๔.๕ ผลผลิตเก็บเกี่ยวรายเดือนของสินค้าเกษตรของจังหวัด

ตารางที่ ๒๑ ผลผลิตเก็บเกี่ยวรายเดือนของสินค้าเกษตรของจังหวัดอำนาจเจริญ

ปฏิทินสินค้าเกษตรที่สำคัญรายเดือนปีเพาะปลูก ๒๕๖๔/๖๕ จังหวัดอำนาจเจริญ

ชนิดสินค้า	๒๕๖๔												๒๕๖๕											
	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย.	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย	ต.ค.	พ.ย	ธ.ค	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย.	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย	ต.ค.	พ.ย	ธ.ค
ข้าวนาปี										***	★	→										***	★	→
มันสำปะหลังโรงงาน	→	★	★	→	***	***	***			***	***	→	→			→	***	***	***		***	***	***	→
ปาล์มน้ำมัน	***	***	***	→	→	→	★	→	→	→	→	→	***	***	***	→	→	→	★	→	→	→	→	→
อ้อยโรงงาน	★		***	***	***	***				→	→	→	★	↔	***	***	***	***				→	→	→
โค	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→
สุกร	→	→	→	→	→	→	***	***	***	→	→	***	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	***
เป็ดเทศ	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→
ไก่เนื้อ	***	★	→	→	→	→	→	→	→	★	***	***	***	★	→	→	→	→	→	→	→	★	★	***
ไก่พื้นเมือง	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→
ปลาดุก	→	→	***	→							***	→	★	★	→	★							★	★
ปลาตะเพียน	→	→	***	→							***	→	★	★	→	★							★	★
ปลานิล	→	→	***	→							***	→	★	★	→	★							★	★
ปลาหมอไทย	★	↔	***	★			↔				***	★	★	↔	***	★		***		↔		***	***	★

ข้อมูลพยากรณ์ ณ มค. ๖๔ | *** ผลผลิตออกน้อย | → ผลผลิตออกปกติ | ★ ผลผลิตออกมากที่สุด

ที่มา : ระบบปฏิทินสินค้าเกษตรรายจังหวัด (อำนาจเจริญ) http://cropcalendar.oae.go.th

๒.๔.๖ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร

ตารางที่ ๒๒ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร

มาตรฐาน/ชนิดสินค้า	หน่วยนับ	จำนวน	พื้นที่ (ไร่)
GAP			
๑ พืช	ราย	๙๐๗	๔,๑๘๙
๒ ข้าว	ราย	๗๒	๙๘๒
๓ ประมง(ปลานิล ไน ตะเพียน นวลจันทณ ยี่สก ดุก)	ราย	๔๘	
๔ ปศุสัตว์ (ไก่เนื้อ ๓๓ ไข่ ๑ สุกร ๑๒)	ฟาร์ม	๔๖	
รวม		๑,๐๗๓	๕,๑๗๑
เกษตรอินทรีย์			
๑ ข้าว		**๙,๗๒๓**	**๑๒๒,๒๑๑**
ข้าว T๑ (เตรียมความพร้อม)	ราย	๒,๙๗๙	๒๕,๑๑๓.๐๐
ข้าว T๒ (ปรับเปลี่ยน)	ราย	๓,๖๔๗	๕๕,๖๘๑
ข้าว T๓ (รับรอง)	ราย	๓,๐๙๗	๔๑,๔๑๗.๐
๒ ผัก		**๓๕**	**๑๘๔**
เตรียมความพร้อม	ราย	๒๐	๓๔
รับรองแล้ว	ราย	๑๕	๑๕๐
๓ สมุนไพร	ราย	๓๐	๒๙.๒๕
๔ มันสำปะหลัง(เตรียมความพร้อม)	ราย	๖๐	๑๕๖.๐๐
๕ พืชผสมผสาน	ราย	๕๘	๘๐.๐๐
๖ ปศุสัตว์อินทรีย์	แปลง	๑๘	๗๘
๗ ประมงอินทรีย์	แปลง	๒๐	๑๖.๐๐
รวม		**๙,๙๔๔**	**๑๒๒,๗๕๔**

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัด

๒.๔.๗ สินค้า OTOP ของจังหวัดอำนาจเจริญ

ตารางที่ ๒๓ สินค้า OTOP ๑๐ อันดับแรก ของจังหวัดอำนาจเจริญ

ที่	สินค้า	กลุ่มเกษตรกรที่ผลิต	แหล่งวัตถุดิบ
๑	ข้าวกล้องงอกหอมมะลิ	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีเกษตรบ้านเหล่าพรวน	ในชุมชน
๒	สบู่เหลวผสมสมุนไพรมะขาม	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสตรีออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านคำกลาง	ในชุมชน
๓	ข้าวหอมมะลิอินทรีย์	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ชุมชนบ้านถ่อนใหญ่	ในชุมชน
๔	ข้าวหอมมะลิอินทรีย์	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์ตำบลห้วยไร่	ในชุมชน
๕	ข้าวกล้องหอมมะลิ๑๐๕	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนร่วมใจโนนค้อทุ่ง	ในชุมชน
๖	ข้าวขัดขาวหอมมะลิ๑๐๕ อินทรีย์	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนร่วมใจโนนค้อทุ่ง	ในชุมชน
๗	ข้าวหอมมะลิ	วิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์ ม.๔ จิกดู่	ในชุมชน
๘	ข้าวขาวหอมมะลิ	วิสาหกิจชุมชนโรงสีข้าวชุมชนครบวงจรตำบลไก่คำ	ในชุมชน
๙	แจ่วบอง	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านโคกค่าย	ในชุมชน
๑๐	ข้าวกล้องสามพญาอินทรีย์	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนร่วมใจโนนค้อทุ่ง	ในชุมชน

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัด

๒.๕ สถาบันเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๒.๕.๑ ประเภทสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และจำนวนสมาชิก

ตารางที่ ๒๔ ประเภท สหกรณ์ และจำนวนสมาชิก ปี ๒๕๖๓

อำเภอ	ประเภทสหกรณ์				กลุ่มเกษตรกร	
	ภาคการเกษตร		นอกภาคการเกษตร			
	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	จำนวนสมาชิก (ราย)	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	จำนวนสมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก
เมือง	๑๐	๕๑,๙๐๖	๗	๙,๑๑๕	๑๑	๘๐๑
เสนางคนิคม	๒	๓,๐๐๓	๑	๑๖๘	๔	๒๓๐
หัวตะพาน	๔	๒,๕๘๙	๑	๖๒๘	๔	๓๕๓
ลืออำนาจ	๒	๘๐๐	๑	๓,๑๗๙	๖	๖๑๗
ปทุมราชวงศา	๗	๑,๓๑๘	๑	๒,๘๓๑	๔	๔๓๗
ชานุมาน	๖	๓,๙๙๓	-	-	๒	๑๑๙
พนา	๒	๒,๔๕๒	๑	๘๓	๓	๒๓๘
รวมทั้งสิ้น	๓๓	๖๖,๐๖๑	๑๒	๑๖,๐๐๔	๓๔	๒,๗๙๕

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ

๒.๕.๒ กลุ่มเกษตรกรจังหวัดอำนาจเจริญ

ตารางที่ ๒๕ กลุ่มเกษตรกรจังหวัดอำนาจเจริญ ปี ๒๕๖๓

ที่	อำเภอ	กลุ่มส่งเสริมอาชีพเกษตรกร		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร		กลุ่มวิสาหกิจชุมชน		Smart Farmer	Young Smart Farmer
		กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	ปี ๖๐-๖๓ ราย	ปี ๕๗-๖๓
๑	เมือง	๑๖	๓๒๐	๑๒	๒๔๐	๓	๖๐	๖๐๙	๑๓,๘๒๙	๘๘๒	๒๐
๒	ชานุมาน	๑๖	๓๒๐	๘	๑๖๐	๓	๗๐	๑๓๘	๒,๖๑๕	๒๔๓	๑๗
๓	ปทุมราชวงศา	๙	๑๘๐	๔	๘๐	๑	๑๕	๒๘๘	๗,๐๑๑	๓๓๔	๑๖
๔	พนา	๖	๑๒๐	๑๙	๓๘๐	๒	๓๐	๑๑๑	๒,๕๐๘	๑๙๖	๒๐
๕	เสนางคนิคม	๑๖	๓๒๐	๑๗	๓๔๐	๑	๑๕	๓๑๒	๕,๐๗๓	๓๐๐	๑๙
๖	หัวตะพาน	๑๒	๒๔๐	๕	๑๐๐	๒	๓๐	๑๗๘	๔,๒๒๖	๓๘๕	๑๙
๗	ลืออำนาจ	๙	๒๐๐	๒๗	๕๔๐	๑	๑๕	๒๓๑	๓,๗๙๗	๓๔๐	๑๘
	รวม	๘๔	๑,๗๐๐	๙๒	๑,๘๔๐	๑๓	๒๓๕	๑,๘๖๗	๓๙,๐๕๙	๒,๖๘๐	๑๒๙

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ

๒.๖ จำนวนปราชญ์ชาวบ้านของจังหวัดภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ ๒๖ จำนวนปราชญ์ชาวบ้าน แยกรายอำเภอ

อำเภอ	จำนวนราย
๑ เมือง	๒
๒ เสนางคนิคม	๒
๓ ลืออำนาจ	๑

๒.๗ . ข้อมูลจำนวนอาสาสมัครเกษตรของจังหวัด

ตารางที่ ๒๗ จำนวนอาสาสมัครเกษตร จังหวัดอำนาจเจริญ

ที่	อำเภอ	อาสาสมัครเกษตร										รวม
		อาสาฝนหลวง	ครูบัญชีอาสา	อาสาปศุสัตว์	หมอดินอาสา	อาสาเกษตร	อาสาชลประทาน	เศรษฐกิจการเกษตรอาสา	อาสาปฏิรูปที่ดิน	อาสาชาวนาชั้นนำ	อาสาพัฒนายางพารา	
๑	เมือง	๖	๘	๑๒๖	๒๑๘	๑๙๔	๑๔	๑	๖	๑	๖	**๕๘๐**
๒	ชานุมาน	๓	๒	๔๒	๖๘	๖๒	๐	๑	๒	๐	๔	**๑๘๔**
๓	ปทุมราชวงศา	๘	๔	๗๓	๘๑	๗๓	๐	๑	๑	๑	๖	**๒๔๘**
๔	พนา	๓	๕	๕๐	๖๑	๕๖	๐	๑	๓	๑	๐	**๑๘๐**
๕	เสนางคนิคม	๓	๓	๗๙	๖๖	๕๘	๐	๑	๑	๑	๔	**๒๑๖**
๖	หัวตะพาน	๗	๔	๓๑	๙๔	๘๕	๑๐	๑	๓	๑	๓	**๒๓๙**
๗	ลืออำนาจ	๓	๒๒	๓๘	๘๘	๘๓	๐	๑	๒	๑	๐	**๒๓๘**
รวม		**๓๓**	**๔๘**	**๔๓๙**	**๖๗๖**	**๖๑๑**	**๒๔**	**๗**	**๑๘**	**๖**	**๒๓**	**๑,๘๘๕**

ที่มา : หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดอำนาจเจริญ ข้อมูล ณ มกราคม ๒๕๖๔

๒.๘ ข้อมูลด้านการเกษตรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒.๘.๑ แหล่งแปรรูป แหล่งกระจายสินค้าด้านพืช

ตารางที่ ๒๘ แหล่งแปรรูป แหล่งกระจายสินค้าด้านพืช

สินค้า	แหล่งแปรรูปที่สำคัญ		ตลาดกระจายสินค้า			
			ในจังหวัด		นอกจังหวัด	
	แห่ง	ระบุชื่อ*	แห่ง	ระบุชื่อ	แห่ง	ระบุชื่อ
ข้าวนาปี	๒๑	หจก.อุบลถาวรค้าพืช, หจกโรงสีเกษตรธัญญเจริญ, ไทยเจริญวัฒนา ,พยงค์กิจฟาร์ม , หจก.ทวีธัญญา, โรงสีโชคสว่าง, หจก.พงษ์พัฒนาการเกษตร, โรงสีธัญญาทรัพย์จำกัด, หจก.,บ.ฟู้ดเทคโซลูชั่นไทยแลนด์โรงสีข้าวโชคประเสริฐอำนาจเจริญ, โชคทวี ,โชคทวี ๒ค้าข้าว, สหกรณ์การเกษตรหัวตะพาน จำกัด, , ส.โชคอรุณ ,บริษัท ข้าวเสนางค์ จำกัด, หจก.อุบลถาวรค้าพืช ,หจก.โรงสีไทยสามัคคีไรซ์, บริษัท ลาว-ไทย อะโกรอินดัสตรี จำกัด, โรงเส้นก๋วยเตี๋ยวระติเดช, จ.เจริญพาณิชย์, กลุ่มโครงการร่วมคิดธุรกิจชุมชน,ป.รุ่งเรือง	๑๗	หจก.อุบลถาวรค้าพืช, หจกโรงสีเกษตรธัญญเจริญ, ไทยเจริญวัฒนา ,พยงค์กิจฟาร์ม , หจก.ทวีธัญญา, โรงสีโชคสว่าง, หจก.พงษ์พัฒนาการเกษตร, โรงสีธัญญาทรัพย์จำกัด, หจก.โรงสีข้าวโชคประเสริฐอำนาจเจริญ, โชคทวี ,โชคทวี ๒ค้าข้าว, สหกรณ์การเกษตรหัวตะพาน จำกัด,โชคอรุณ ,บริษัท ข้าวเสนางค์ จำกัด, หจก.อุบลถาวรค้าพืช ,บ.ฟู้ดเทคโซลูชั่นไทยแลนด์,เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์อำนาจเจริญ, วิสาหกิจชุมชนร่วมใจโนนค้อทุ่ง,บริษัทต้นข้าวออแกนิกฟาร์ม	๗	บริษัทนครหลวงค้าข้าว เจียเม้ง(ศีรษะเกษ),ศวข.อุบล,โรงสีดวงดี อุบล ,โรงสีในจ.ยโสธร, จ.กาฬสินธิ์, จ.อุบล, จก., เครือข่ายข้าวอินทรีย์และแฟร์เทรดไทย
มันสำปะหลัง	๑๙	โชคทวี, คู เฮงฮวด, โชคฮวดเฮง, ส.พานิช, บริษัท ศรีบุญเรืองการเกษตร จำกัด, ลานมันสำราญ, ทรัพย์ไพศาล,, ลานมัน ผ.เพิ่มพูน, โรงสีโชคสว่าง, ลานมัน หจก.โรงสีโชคประเสริฐอำนาจเจริญ,ลานมันพรทวี, เลิศทรัพย์พานิช, หจก.โรงสีไทยสามัคคีไรซ์, ช.รุ่งเรืองผล, สุรชัยทรัพย์ไพศาล, สุวิทย์พืชผล, หมิ่งการเกษตร, ลานมันกิจเจริญ', บ.ไทยเบสท์ สตาร์ช จก	๑๙	โชคทวี, คู เฮงฮวด, โชคฮวดเฮง, ส.พานิช, บริษัท ศรีบุญเรืองการเกษตร จำกัด, ลานมันสำราญ, ทรัพย์ไพศาล,, ลานมัน ผ.เพิ่มพูน, โรงสีโชคสว่าง, ลานมัน หจก.โรงสีโชคประเสริฐอำนาจเจริญ,ลานมันพรทวี, เลิศทรัพย์พานิช, หจก.โรงสีไทยสามัคคีไรซ์, ช.รุ่งเรืองผล, สุรชัยทรัพย์ไพศาล, สุวิทย์พืชผล, หมิ่งการเกษตร, ลานมันกิจเจริญ, บ.ไทยเบสท์ สตาร์ช จก	๗	บริษัท อุบล ไบโอ เอทานอล,บริษัทนครหลวง มันสดส่งโรงงาน มุกดาหาร ยโสธร อุบล กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด
อ้อย	-	-	-	-	๒	บ.สหเรือง, บ.มิตรผล
ยางพารา	-	-	๒๐	สกย.บ้านคำโพน จำกัด,สกย.ชานุมาน จำกัด ,สกย.บ้านโพนทอง จำกัด,กลุ่มนาแต้ฯสวนยางพารา,กลุ่มคีมใหญ่ยางพารา,กลุมฯน้อยดอกหญ้า,กลุ่มบ้านหินสิ่ว,กลุ่,ห้วยฆ้องยางพารา,สกต.ห้วยไร่,สวนกล้วยยางพารา ,น้องอ้อมยางพารา,ภูผารับเบอร์,กรณ์รุ่งเรือง, หมิ่งการเกษตร,ปรีชาการเกษตร,สหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตชานุมาน จำกัด,ลังกาวียางพารา,ช.เจริญการเกษตรหจก.ศุภกิจการยาง,รุ่งเรืองการเกษตร	๗	ร้านชาญเจริญ,บ.ย่งล้งรับเบอร์,สมาคมเกษตรก้าวหน้า,สกย.เลิงนกทา,สกต.บุรีรัมย์,บ.เอ็นเทคโพลิเมอร์ จก.มุกดาหาร ,บ.รับเบอร์แลนด์โปรดักส์ จก. มุกดาหาร
ปาล์มน้ำมัน					๑	พ่อค้าคนกลางตั้งจุดรับซื้อ

๒.๘.๒ แหล่งแปรรูป แหล่งกระจายสินค้าด้านปสุสัตว์ ประมง

ตารางที่ ๒๙ แหล่งแปรรูป แหล่งกระจายสินค้า ด้านปสุสัตว์ ประมง

สินค้า	แหล่งแปรรูปที่สำคัญ		ตลาดกระจายสินค้า			
			ในจังหวัด		นอกจังหวัด	
	แห่ง	ระบุชื่อ*	แห่ง	ระบุชื่อ	แห่ง	ระบุชื่อ
ไก่เนื้อ	-	-	๘	ตลาดสดเทศบาล ๑, ตลาดสดเอกชนวิชิตสิน, ตลาดเทศบาลหัวตะพาน, ตลาดเทศบาลเสนางคนิคม, ตลาดเทศบาลพนา, ตลาดเทศบาลลืออำนาจ, ตลาดเทศบาลปทุมราช, ตลาดเทศบาลชานุมาน	๑	ก้าวหน้าไก่สด
ไก่ไข่	-	-	๙	ตลาดสดเทศบาล ๑, ตลาดสดเอกชนวิชิตสิน, ตลาดเทศบาลหัวตะพาน, ตลาดเทศบาลเสนางคนิคม, ตลาดเทศบาลพนา, ตลาดเทศบาลลืออำนาจ, ตลาดเทศบาลปทุมราช, ตลาดเทศบาลชานุมาน ,ตี่น้อยฟาร์ม	-	-
สุกร	๑๑	โรงฆ่าสัตว์เทศบาลเมืองอำนาจเจริญ, เจ๊ผ่องลูกชิ้นโพนทอง, ลูกชิ้นสวนน้ำ, ลูกชิ้นเจ๊ใหม่, ปุ๋ยชีวภาพอัดเม็ดโชคทวี, เกษตรช่อฟ้า,พูลจิตรฟาร์ม, โชคสมบูรณ์ทรัพย์, โชคประเสริฐการเกษตร, บริษัท พูลจิตรฟาร์ม จำกัด, โชคสมบูรณ์ทรัพย์	๑๑	ตลาดสดเทศบาล ๑, ตลาดสดเอกชนวิชิตสิน, ตลาดเทศบาลหัวตะพาน, ตลาดเทศบาลเสนางคนิคม, ตลาดเทศบาลพนา, ตลาดเทศบาลลืออำนาจ, ตลาดเทศบาลปทุมราช, ตลาดเทศบาลชานุมาน	๑	บ.เบทาโกร
โคเนื้อ	๑๑	โรงฆ่าสัตว์เทศบาลเมืองอำนาจเจริญ, เจ๊ผ่องลูกชิ้นโพนทอง, ลูกชิ้นสวนน้ำ, ลูกชิ้นเจ๊ใหม่, ปุ๋ยชีวภาพอัดเม็ดโชคทวี, เกษตรช่อฟ้า,พูลจิตรฟาร์ม, โชคสมบูรณ์ทรัพย์, โชคประเสริฐการเกษตร, บริษัท พูลจิตรฟาร์ม จำกัด, โชคสมบูรณ์ทรัพย์	๑๕	ตลาดบ้านนายม,ตลาดบ้านนาไร่ใหญ่,ตลาดบ้านสหกรณ์,ตลาดสดเทศบาล ๑, ตลาดสดเอกชนวิชิตสิน, ตลาดเทศบาลหัวตะพาน, ตลาดเทศบาลเสนางคนิคม, ตลาดเทศบาลพนา, ตลาดเทศบาลลืออำนาจ, ตลาดเทศบาลปทุมราช, ตลาดเทศบาลชานุมาน ,ตลาดนัดโคกระบือ ๔ แห่ง	๒	ตลาดนัด โคกระบือ จ.อุบล จ.ยโสธร
สัตว์น้ำจืด	-	-	๘	ตลาดสดเทศบาล ๑, ตลาดสดเอกชนวิชิตสิน, ตลาดเทศบาลหัวตะพาน, ตลาดเทศบาลเสนางคนิคม, ตลาดเทศบาลพนา, ตลาดเทศบาลลืออำนาจ, ตลาดเทศบาลปทุมราช, ตลาดเทศบาลชานุมาน	๔	ประเทศลาว จ.อุบล จ.ยโสธร จ.สกลนคร

ส่วนที่ ๓
การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดอำนาจเจริญ

๑. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดอำนาจเจริญ

๑.๑ จุดแข็ง (Strengths : S)

๑.๑.๑ จังหวัดอำนาจเจริญเป็นเมืองเกษตรกรรม มีความมั่นคงทางด้านอาหาร (Food Security) โดยมีพื้นที่การเกษตรทั้งหมด ๑,๔๑๐,๗๔๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๑๖ ของพื้นที่ทั้งหมด (จังหวัดอำนาจเจริญมีพื้นที่ทั้งหมด ๒,๐๓๙,๙๖๓ ไร่) มีครัวเรือนเกษตรด้านพืชทั้งหมด ๗๖,๖๗๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๘๘ ของครัวเรือนทั้งหมด มีมูลค่า GPP สาขาการเกษตรมากกว่าสาขาอื่น คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๕๗ ของ GPP ทั้งจังหวัด (สัดส่วน GDP สาขาภาคการเกษตร ของประเทศไทย คิดเป็นร้อยละ ๘.๑๔ ของ GDP ทั้งประเทศ)

๑.๑.๒ จังหวัดอำนาจเจริญตั้งอยู่ในทำเล ที่มีลักษณะทางภูมิศาสตร์และกายภาพที่ดี เป็นปัจจัยที่เกื้อหนุนเหมาะในการทำการเกษตรปลอดภัย (Food Safety) โดยเฉพาะการทำการเกษตรอินทรีย์ โดยปัจจุบันจังหวัดอำนาจเจริญมีพื้นที่ที่การเกษตรปลอดภัย ร้อยละ ๑๐ ของพื้นที่ทั้งหมด

๑.๑.๓ เป็นแหล่งปลูกข้าวหอมมะลิชั้นดี ที่มีคุณภาพ (ใหญ่ ยาว ขาว นุ่ม) เป็นที่ยอมรับของตลาด ทั้งภายในและภายนอกประเทศ (พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดอำนาจเจริญ คือ ข้าว โดยมีพื้นที่ปลูกข้าวทั้งหมดร้อยละ ๖๙.๗๘ ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด

๑.๑.๔ เป็นแหล่งปลูกพืชสมุนไพรและมีเครื่องจักรในการแปรรูปสมุนไพรที่ได้มาตรฐาน ที่โรงพยาบาลพนา อำเภอพนา จังหวัดอำนาจเจริญ

๑.๑.๕ เป็นที่ตั้งของ มหาลัยมหิดลวิทยา วิทยาเขตอำนาจเจริญ ซึ่งเป็นศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (Agritech and Innovation Center) ของจังหวัดอำนาจเจริญ ในการวิจัยและพัฒนาสินค้าเกษตร โดยมีหลักสูตร สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต วิทยาศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชาเกษตรศาสตร์) และศิลปศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชานวัตกรรมการจัดการสังคมและสิ่งแวดล้อม)

๑.๑.๖ มีเกษตรกรต้นแบบ และปราชญ์ ที่มีองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในภาคการเกษตร เป็นที่ยอมรับ ทั้งในด้านพืช ประมง และปศุสัตว์

๑.๒ จุดอ่อน (Weakness : W)

๑.๒.๑ จังหวัดอำนาจเจริญขาดแคลนแหล่งน้ำและระบบกระจายน้ำทางด้านการเกษตรที่เพียงพอ โดยมีพื้นที่ชลประทาน ๑๒๕,๗๓๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘.๙ ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด

๑.๒.๒ ศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนยังไม่สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ดีได้เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร

๑.๒.๓ ปัญหาการขาดแคลนแรงงานภาคเกษตรกรรม เนื่องจากวิถีชีวิตทางการเกษตรหรือโครงสร้างด้านการจัดการภาคเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญเปลี่ยนแปลงไป จำนวนแรงงานภาคการเกษตรมีแนวโน้มลดลง โดยในช่วง ๑๐ ปี ลดลงร้อยละ ๔๔.๕๘ เนื่องจากคนรุ่นใหม่มีแนวโน้มที่จะไม่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และมีการปรับเปลี่ยนจากการใช้แรงงานในครัวเรือนมาเป็นการจ้างแรงงานแทน

๑.๒.๔ ปัญหาด้านการบริหาร และจัดการการผลิต ได้แก่

- การบริหารจัดการการผลิตในฟาร์ม มีต้นทุนที่สูงขึ้นอันเนื่องมาจากปัจจัยการผลิตที่แพงขึ้น เช่น ค่าจ้างแรงงานที่เพิ่มขึ้น การขาดแคลนแหล่งเงินทุนในการปรับปรุงแปลง การขาดการวางแผนการผลิตที่ดีและเหมาะสม

- ด้านการจัดการผลผลิต ได้แก่ การบริหารจัดการหลังการเก็บเกี่ยว (Post Harvest) การสร้างความแตกต่างด้านผลิตภัณฑ์ (Product Differentiation) การพัฒนาสินค้าอัตลักษณ์ ได้แก่ สินค้า GI (Geographical Indication) สินค้าเกษตรปลอดภัยที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP หรือ Organic เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าเกษตร

๑.๒.๕ ปัญหาการขาดความเข้มแข็งของกลุ่ม องค์กร สถาบันเกษตรกร ในการผลิตสินค้าเกษตร ปัจจุบันในท่ามกลางกระแสการปรับเปลี่ยนของกลุ่มทุนทางธุรกิจเกษตร ที่ใช้กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ กติกาสากลมาใช้ในการบริหารจัดการผลิต และการรับซื้อผลผลิต เช่น การตรวจสอบย้อนกลับสินค้ามาเป็นข้ออ้างในการผลิตและการตลาด ทำให้เกษตรกรรายย่อยต้องเป็นเพียงผู้รับจ้างการผลิต ซึ่งจำเป็นที่จะต้องสร้างบทบาทภาคธุรกิจให้กับเกษตรกร โดยการรวมกลุ่ม องค์กรและพัฒนาองค์ความรู้ให้อย่างต่อเนื่อง และใช้ระบบกลุ่มเป็นตัวแทนเกษตรกรในการเจรจาต่อรองกับกลุ่มทุนทางธุรกิจเกษตร ในการผลิตหรือซื้อขายสินค้า และสืบเนื่องมาจากการที่กลุ่ม องค์กร สถาบันเกษตรกร ความรู้ด้านการตลาดที่จะทำให้กลุ่มเข้มแข็ง

๑.๒.๖ เกษตรส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็น Smart Farmer คือ สามารถใช้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และองค์ความรู้ มาใช้ในกระบวนการผลิต ตลอดจนการคาดการณ์และวิเคราะห์การตลาด ในรูปแบบของผู้ประกอบการการเกษตร (Entrepreneur) ไม่ใช่เกษตรกร (Farmer) แบบเดิม

๒. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดอำนาจเจริญ

๒.๑ โอกาส (Opportunities : O)

๒.๑.๑ รัฐบาลมีนโยบายและแผนงานในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงบนเส้นทาง EWEC (East-West Economic Corridor) เส้นทางคู่ขนานระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (PARA EWEC : Parallel East West Economic Corridor) สามารถเชื่อมโยงการค้าผ่านประเทศในกลุ่มประเทศ GMS (Greater Mekong Subregion) และทะเลจีนใต้

๒.๑.๒ แนวโน้มการความต้องการบริโภคอาหารปลอดภัย และอาหารเพื่อสุขภาพ

๒.๑.๓ มีนโยบาย/แผนงานด้านการพัฒนาของกระทรวงเกษตรที่เกื้อหนุนต่อการพัฒนาภาคเกษตรกรรม ได้แก่

- นโยบาย “ตลาดนำการผลิต”
- การสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันเกษตรกรและเศรษฐกิจฐานราก
- การส่งเสริมสถาบันเกษตรกร ผู้ประกอบการ และ Start Up เป็นหน่วยธุรกิจให้บริการ ทางการเกษตร (Agricultural Service Providers : ASP)
- การส่งเสริมเกษตรพันธสัญญา (Contract Farming)
- การพัฒนาศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (AIC))
- การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านการเกษตร
- การบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ มีการกระจายน้ำอย่างเหมาะสมและทั่วถึง
- การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม โดยกำหนดเขตความเหมาะสมในการทำการเกษตรในแต่ละพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตสูงสุดผ่านข้อมูล Agri – Map
- การส่งเสริมศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
- การประกันภัยพืชผล ให้ความคุ้มครองความเสียหายหรือความสูญเสียต่อพืชผลที่เอาประกันภัย
- การส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันและสร้างความมั่นคงแก่เกษตรกร
- การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์ เฉพาะถิ่น สร้างแบรนด์ให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าจากความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น

สมุนไพร แมลงเศรษฐกิจ ส่งเสริมสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพทางด้านการตลาดในอนาคต ทั้งสินค้าอาหารอนาคต (Future Food) และสินค้าเกษตรที่ตอบสนองผู้บริโภคเฉพาะกลุ่ม (Functional Food) รวมทั้งสินค้าเกษตรเพื่อพลังงานและอุตสาหกรรมแห่งอนาคต

- การวิจัยและพัฒนา เพื่อตอบสนองการพัฒนาภาคเกษตรของประเทศไทยบนพื้นฐาน ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกรและผู้บริโภค
- การพัฒนาฐานข้อมูล Big Data
- การประกันรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๒.๒ ภัยคุกคาม (Threats : T)

๒.๒.๑ สภาพภูมิอากาศมีการเปลี่ยนแปลงส่งผลให้เกิดความแห้งแล้ง หรือน้ำท่วม (Elnino ,La nina) ทำให้ผลผลิตสินค้าเกษตรเสียหายและมีปริมาณผลผลิตต่อไร่ลดลง

๒.๒.๒ ต่างประเทศมีมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Barriers) เพื่อกีดกันทางการค้าส่งซึ่งจะส่งผลผลกระทบต่อการส่งออกสินค้าเกษตร เช่น มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช มาตรการในเรื่องแรงงานผิดกฎหมาย และมาตรการด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

๒.๒.๓ ต้นทุนการผลิตโดยเฉพาะปัจจัยการผลิต อาหารสัตว์ ปุ๋ย สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ตลอดจนค่าจ้างแรงงานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๒.๒.๔ ธรรมชาติของราคาสินค้าเกษตรในแต่ละปีมีความผันผวนมาก เนื่องจากขึ้นกับภาวะเศรษฐกิจโลกและปริมาณอุปทานในตลาดโลก ซึ่งเป็นตัวแปรที่ควบคุมยาก

๒.๒.๕ ผลกระทบจากสถานการณ์ Covid – ๑๙ ทำให้ปริมาณส่งออกสินค้าเกษตรลดลงเนื่องจากต้นทุนค่าขนส่งที่แพงขึ้น และปริมาณความต้องการสินค้าเกษตรคุณภาพลดลง เช่น ข้าวหอมมะลิ

ส่วนที่ ๔
แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดอำนาจเจริญ

๑. วิสัยทัศน์ (Vision)

"เกษตรสร้างมูลค่า ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง"

๒. พันธกิจ (Mission)

๑. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรสร้างมูลค่า เน้นเกษตรมูลค่าสูงที่มีความได้เปรียบเชิงการแข่งขัน

๒. พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรให้มีความมั่นคงด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๓. เป้าประสงค์หลัก (Goals)

๑. เพื่อเพิ่มรายได้ภาคการเกษตร

๒. อาชีพเกษตรกรมีความมั่นคงยั่งยืน

๔. ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา (Strategic Issue)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานการผลิต

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมและองค์ความรู้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ ส่งเสริมและพัฒนาสถาบันเกษตรกร/เกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรและเชื่อมโยงการตลาด

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานการผลิต

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ บริหารจัดการปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตรให้มีศักยภาพสูงสุด

ตัวชี้วัด
๑. ร้อยละของพื้นที่ทางการเกษตรได้รับประโยชน์จากระบบชลประทาน
๒. จำนวนพื้นที่ได้รับประโยชน์จากแหล่งน้ำนอกเขตชลประทาน(ไร่)
๓. จำนวนที่ดินเพื่อการเกษตรที่ได้รับการปรับปรุงและพัฒนา (ไร่)

กลยุทธ์
๑. ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำชลประทานในพื้นที่
๒. พัฒนาแหล่งน้ำและระบบชลประทานให้เต็มศักยภาพ
๓. ส่งเสริมการก่อสร้างแหล่งน้ำนอกเขตชลประทาน
๔. พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรด้านดิน
๕. ส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้ใช้น้ำและบริหารจัดการในพื้นที่
๖. การส่งเสริมการใช้พันธุ์ดี

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตร

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์
๑. ส่งเสริมงานวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ ภูมิปัญญาและนวัตกรรมด้านการเกษตรเพื่อรองรับ Thailand ๔.๐ และ BCG Model
๒. ส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิต

ตัวชี้วัด
๑. มีงานวิจัยและนวัตกรรมด้านการเกษตรเพิ่มมากขึ้น
๒. ร้อยละของต้นทุนที่ลดลง

กลยุทธ์
๑. ส่งเสริมให้มีการนำงานวิจัย และนวัตกรรมมาปรับใช้ในการเกษตร
๒. ระบบการบริหารจัดการแปลงที่เหมาะสม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ ส่งเสริมและพัฒนาสถาบันเกษตรกร/เกษตรกร ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์
๑. เกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพสู่การเป็น Smart Farmer
๒. สถาบันเกษตรกรมีการดำเนินงานที่มีมาตรฐานเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด
๑. จำนวนเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer (ราย)
๒. จำนวนสถาบันเกษตรกรที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน (แห่ง)

กลยุทธ์
๑. พัฒนาองค์ความรู้ การบริหารจัดการ การทำธุรกิจ เพื่อให้ เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการการเกษตร(Entrepreneur)
๒. ส่งเสริมเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์
๑. ประสิทธิภาพการผลิตและการแปรรูปสินค้าเกษตรของจังหวัดมีคุณภาพและมาตรฐานเพิ่มขึ้น (ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา อ้อย สมุนไพร)
๒. ขีดความสามารถในการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรกรของจังหวัดเพิ่มขึ้น
๓. ร้านค้าจำหน่ายปัจจัยการผลิต สินค้าเกษตร และร้านอาหารที่ได้มาตรฐานความปลอดภัยเพิ่มขึ้น
๔. มูลค่าของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากการเกษตรของจังหวัดเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด ๑. จำนวนแปลง/ฟาร์ม/สถานประกอบการที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอาหารปลอดภัย (Food Safety) (แห่ง)

๒. ร้านค้าจำหน่ายปัจจัยการผลิต สินค้าเกษตร และร้านอาหารที่ได้มาตรฐานความปลอดภัยเพิ่มขึ้น

๓. ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (GPP) ด้านการเกษตร (ร้อยละ)

กลยุทธ์ ๑. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยมาตรฐาน GAP/GMP/HACCP เกษตรปลอดภัยสูง เกษตรอินทรีย์

๒. พัฒนาระบบการผลิตให้มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรและเชื่อมโยงการตลาด

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ ๑. พัฒนาสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า เช่น การแปรรูป การบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น

๒. มีตลาดสินค้าเกษตรที่รองรับสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐานความปลอดภัย

๓. เตรียมความพร้อมสินค้าเกษตรเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอนาคต

ตัวชี้วัด รายได้ของเกษตรกรที่เพิ่มขึ้น

กลยุทธ์ ๑. การพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตร online และ offline

๒ การส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าเป็นเกษตรแปรรูปที่มีมูลค่าสูง (High Value Added Economy)

๖. แผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy Map)

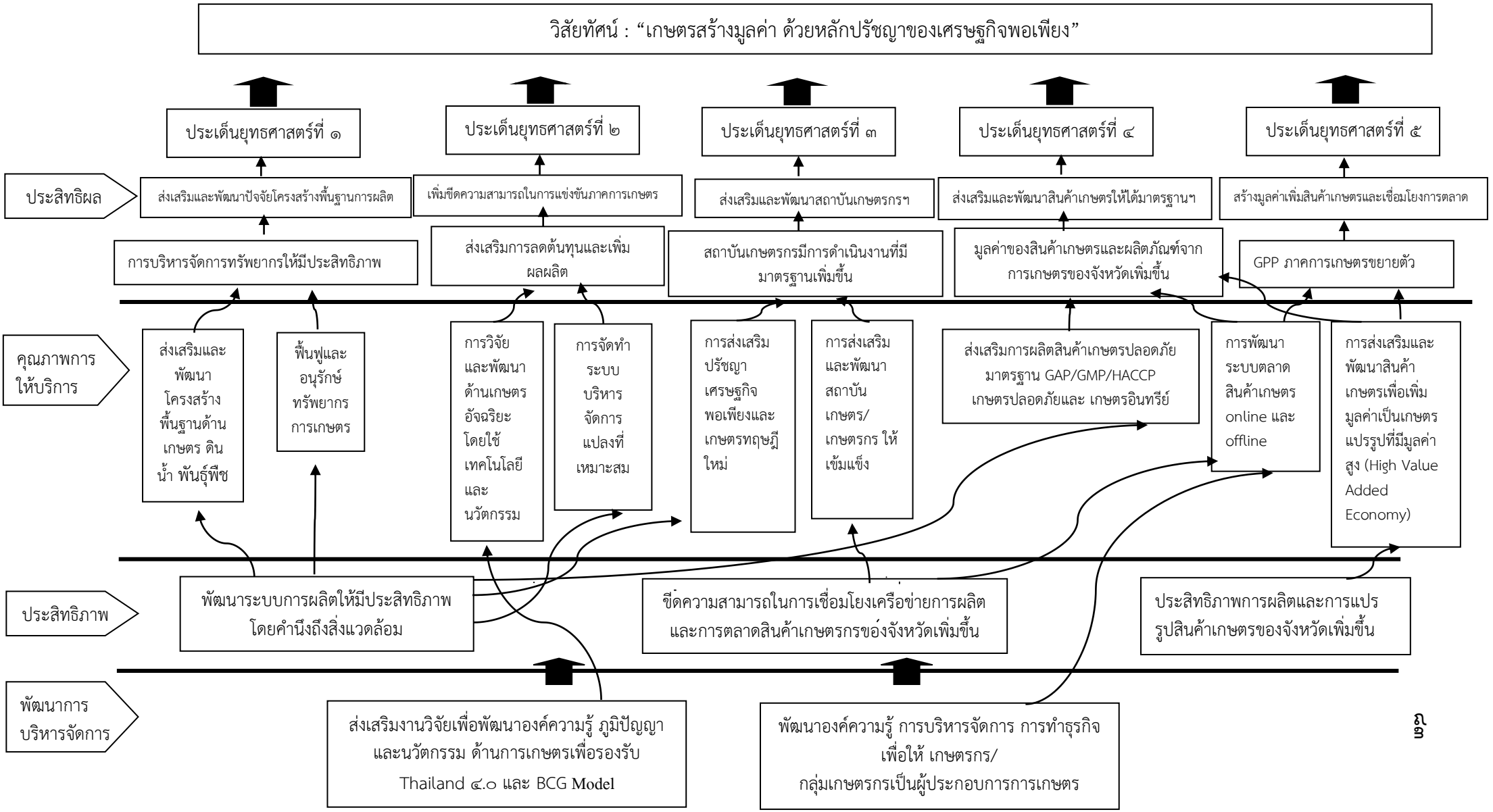

๗. สรุปข้อเสนอโครงการตามจุดเน้นทางยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรของจังหวัด (Positioning) ตามแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดอำนาจเจริญ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)

โครงการ	งบประมาณ (บาท)	วัตถุประสงค์โครงการ					
		ส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานการผลิต	เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตร	ส่งเสริมและพัฒนาสถาบันเกษตรกรฯ	ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานฯ	สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรและเชื่อมโยงการตลาด	หมายเหตุ
Positioning ๑							
เกษตรสร้างมูลค่า							
- โครงการส่งเสริมและยกระดับการพัฒนาการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัยเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ	๓๗,๔๓๑,๑๘๐		✓		✓	✓	งบพัฒนาจังหวัด
- โครงการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชผักปลอดภัยครบวงจร	๙,๙๐๒,๘๐๐		✓	✓	✓	✓	งบพัฒนาจังหวัด
- โครงการส่งเสริมการผลิตพืชสมุนไพร และพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร สู่ผลิตภัณฑ์ชุมชน	๘,๙๔๔,๕๓๕				✓	✓	งบพัฒนาจังหวัด
- โครงการยกระดับการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรด้วยเกษตรสมัยใหม่	๙,๖๔๐,๐๐๐	✓	✓		✓		งบพัฒนาจังหวัด
- โครงการยกระดับเพิ่มมูลค่าการแปรรูปผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรวิสาหกิจชุมชน	๕,๐๔๓,๗๐๐		✓	✓	✓	✓	งบพัฒนาจังหวัด
- โครงการเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	๓,๐๐๐,๐๐๐	✓	✓				งบพัฒนาจังหวัด
- โครงการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อความมั่นคง เศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต	๙๒,๑๐๐,๐๐๐	✓	✓				งบพัฒนาจังหวัด
- โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดอำนาจเจริญ	๔๘,๖๓๒,๖๕๐	✓	✓				งบพัฒนาจังหวัด

โครงการ	งบประมาณ (บาท)	วัตถุประสงค์โครงการ					
		ส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานการผลิต	เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตร	ส่งเสริมและพัฒนาสถาบันเกษตรกรฯ	ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานฯ	สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรและเชื่อมโยงการตลาด	หมายเหตุ
Positioning ๒							
เศรษฐกิจพอเพียง							
- โครงการส่งเสริมการปลูกพืชทางเลือกใหม่เพื่อเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง	๘,๒๑๓,๖๐๐	✓	✓	✓	✓	✓	งบพัฒนาจังหวัด

ส่วนที่ ๕

โครงการภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดอำนาจเจริญ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานการผลิต

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	หลัก	ร่วม
กลยุทธ์ที่ ๑.๑ ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำชลประทานในพื้นที่กลยุทธ์ที่ ๑.๒พัฒนาแหล่งน้ำและระบบชลประทานให้เต็มศักยภาพ **กลยุทธ์ที่ ๑.๓** ส่งเสริมการก่อสร้างแหล่งน้ำนอกเขตชลประทาน **กลยุทธ์ที่ ๑.๔** พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรด้านดิน **กลยุทธ์ที่ ๑.๕** ส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้ใช้น้ำและบริหารจัดการในพื้นที่ **กลยุทธ์ที่ ๑.๖** การส่งเสริมการใช้พันธุ์ดี	โครงการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อความมั่นคงเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต	งบพัฒนาจังหวัด	๙๒,๑๐๐,๐๐๐						โครงการชลประทานอำนาจเจริญ	
	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดอำนาจเจริญ	งบพัฒนาจังหวัด	๔๘,๖๓๒,๖๕๐						สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด,สำนักงานพลังงานจังหวัด, สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด, สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด	ฝ่ายโครงการจัดตั้งวิทยาเขตอำนาจเจริญมหาวิทยาลัยมหิดล ,เครือข่าย ทสม.อำนาจเจริญ,ชมรมฮักแพงป่าอำนาจเจริญ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตร

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	หลัก	ร่วม
กลยุทธ์ที่ ๒.๑ ส่งเสริมให้มีการนำงานวิจัย และนวัตกรรมมาปรับใช้ในการเกษตร **กลยุทธ์ที่ ๒.๒** ระบบการบริหารจัดการแปลงที่เหมาะสม										

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ส่งเสริมและพัฒนาสถาบันเกษตรกร/เกษตรกร ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	หลัก	ร่วม
กลยุทธ์ที่ ๓.๑ พัฒนาองค์ความรู้ การบริหารจัดการการทำธุรกิจ เพื่อให้เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการการเกษตร (Entrepreneur) **กลยุทธ์ที่ ๓.๒** ส่งเสริมเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	โครงการยกระดับเพิ่มมูลค่าการแปรรูปผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรวิสาหกิจชุมชน	งบพัฒนาจังหวัด	๕,๐๔๓,๗๐๐						สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ	สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานอำนาจเจริญ, สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดอำนาจเจริญ
	โครงการเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	งบพัฒนาจังหวัด	๓,๐๐๐,๐๐๐						สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ	

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	หลัก	ร่วม
กลยุทธ์ที่ ๔.๑ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย มาตรฐาน GAP/GMP/HACCP เกษตรปลอดภัยสูง เกษตรอินทรีย์ **กลยุทธ์ที่ ๔.๒** พัฒนาระบบการผลิตให้มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม	โครงการส่งเสริมการปลูกพืชทางเลือกใหม่เพื่อเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง	งบพัฒนาจังหวัด	๘,๒๑๓,๖๐๐						สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ,ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวอำนาจเจริญ,โครงการีจัดตั้งวิทยาเขตอำนาจเจริญ มหาวิทยาลัยมหิดล, วิทยาลัยเทคนิคอำนาจเจริญ,ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรอำนาจเจริญ
	โครงการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชผักปลอดภัยครบวงจร	งบพัฒนาจังหวัด	๙,๙๐๒,๘๐๐						สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรอำนาจเจริญ
	โครงการส่งเสริมการผลิตพืชสมุนไพรและพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร สู่ผลิตภัณฑ์ชุมชน	งบพัฒนาจังหวัด	๘,๙๔๔,๕๓๕						สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ,ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรอำนาจเจริญ ,สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดอำนาจเจริญ,สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ,โครงการีจัดตั้งวิทยาเขตอำนาจเจริญ มหาวิทยาลัยมหิดล	หอการค้าจังหวัดอำนาจเจริญ, โรงพยาบาลพนา

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรและเชื่อมโยงการตลาด

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	หลัก	ร่วม
กลยุทธ์ที่ ๕.๑ การพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตร online และ offline **กลยุทธ์ที่ ๔.๒** การส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าเป็นเกษตรแปรรูปที่มี มูลค่าสูง (High Value Added Economy)										
	โครงการส่งเสริมและยกระดับการพัฒนาการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัยเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ	งบพัฒนาจังหวัด	๓๗,๔๓๑,๑๘๐						สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ,สำนักงานประมงจังหวัดอำนาจเจริญ, สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอำนาจเจริญ,ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวอำนาจเจริญ, ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรอำนาจเจริญ, สำนักงานพาณิชย์จังหวัดอำนาจเจริญ,สำนักงานพาณิชย์จังหวัดอำนาจเจริญ,สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด
	โครงการยกระดับการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรด้วยเกษตรสมัยใหม่	งบพัฒนาจังหวัด	๙,๖๔๐,๐๐๐						สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ	

ส่วนที่ ๖
แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

งบจังหวัด/กลุ่มจังหวัด เริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็นต้นไป
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานการผลิต

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	(รอรับการจัดสรรงบประมาณโครงการปี พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	
๔. เป้าหมาย	
๕. พื้นที่ดำเนินการ	
๖. กิจกรรมหลัก	
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	
๘. ระยะเวลาในการดำเนินการ	
๙. งบประมาณ	
๑๐. ผลผลิต (Output)	
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	

งบจังหวัด/กลุ่มจังหวัด เริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็นต้นไป
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตร

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	(รอรับการจัดสรรงบประมาณโครงการปี พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	
๔. เป้าหมาย	
๕. พื้นที่ดำเนินการ	
๖. กิจกรรมหลัก	
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	
๘. ระยะเวลาในการดำเนินการ	
๙. งบประมาณ	
๑๐. ผลผลิต (Output)	
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	

งบจังหวัด/กลุ่มจังหวัด เริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็นต้นไป
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ส่งเสริมและพัฒนาสถาบันเกษตรกร/เกษตรกร ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	(รอรับการจัดสรรงบประมาณโครงการปี พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	
๔. เป้าหมาย	
๕. พื้นที่ดำเนินการ	
๖. กิจกรรมหลัก	
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	
๘. ระยะเวลาในการดำเนินการ	
๙. งบประมาณ	
๑๐. ผลผลิต (Output)	
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	

งบจังหวัด/กลุ่มจังหวัด เริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็นต้นไป
ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	(รอรับการจัดสรรงบประมาณโครงการปี พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	
๔. เป้าหมาย	
๕. พื้นที่ดำเนินการ	
๖. กิจกรรมหลัก	
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	
๘. ระยะเวลาในการดำเนินการ	
๙. งบประมาณ	
๑๐. ผลผลิต (Output)	
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	

งบจังหวัด/กลุ่มจังหวัด เริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็นต้นไป
ยุทธศาสตร์ที่ ๕ สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรและเชื่อมโยงการตลาด

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	(รอรับการจัดสรรงบประมาณโครงการปี พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	
๔. เป้าหมาย	
๕. พื้นที่ดำเนินการ	
๖. กิจกรรมหลัก	
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	
๘. ระยะเวลาในการดำเนินการ	
๙. งบประมาณ	
๑๐. ผลผลิต (Output)	
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	